ଜୟ ଶ୍ରୀ ରାମଦାସଙ୍କ ଜୟ ।

ଦାର୍ଢ୍ୟତାଭକ୍ତି ରସାମୃତ ।

ଶ୍ରୀ ମଣିଲାଲ ମହାରଣାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା [illegible] ପ୍ରକାଶିତ ।

Printed & Published by M. L. Maharana,
CALCUTTA UTKAL PRESS.
8, St. James Square, Bow-Bazar.
1917.

ମୂଲ୍ୟ ଚାରିଅଣା ମାତ୍ର ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଦେବ ।

ଦାର୍ଢ୍ୟତାଭକ୍ତି ରସାମୃତ ।

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ନମଇଁ ଗଉରୀ ନନ୍ଦନ । ସକଳ ବିଘ୍ନ ବିନାଶନ ॥
ଶ୍ରୀ ମହାଦେବଙ୍କ କୁମର । ଅଶେଷ ବିଦ୍ୟାର ଭଣ୍ଡାର ॥
ଯେବା ଆନନ୍ଦମୟ କ୍ଷେତ୍ରି । ଓଁକାରବନ୍ତ ଅନୁରାଗୀ ॥
ଅଶେଷ ମହିମା ତୋହର । ବ୍ରହ୍ମାଦି ସୁରେ ଅଗୋଚର ॥
ଭକତ ଅରତ ନାଶନ୍ତି । ବାଞ୍ଛିତ ଫଳ ଶୀଘ୍ର ଦେଇ ॥
ସୁପ୍ରାଣୀ ଆଜ୍ଞା କରେ ତୋତେ । ମୂର୍ଖ ସେ ନୋହେ କଦାଚିତେ ॥
ମୁହିଁ ଶ୍ରୀମନ୍ତ ରାମଦାସ । ତୋ ପାଦପଦ୍ମେ କଲି ଆଶ ॥
ଅଶେଷ ଜନ୍ମ ଦୁର୍ବାସନା । ଛିଣ୍ଡି ମୁଁ ହୋଇବି ସୁମନା ॥
ତୁ କୃପା କଲେ ଲମ୍ବୋଦର । ମୂର୍ଖ ଜଳଧିରୁ ହେବ ପାର ॥
ଶ୍ରୀ ଦେବୀ ସାରଦା ଚରଣେ । ଶରଣ ମାଗେଁ ଅନୁକ୍ଷଣେ ॥
ବୁଡ଼ି ମରୁଛି ଭବଜଳେ । ଉଦ୍ଧର ଧର ଅନ୍ତ ହେଲେ ॥
ତୋ କୃପା ଲବ ଉଦେ ହେଉ । ମୋ ଅନ୍ଧ ଅନ୍ଧକାର ହର ॥
[illegible] ପଦପଦ୍ମେ ତୋର । ଶରଣ ନିରନ୍ତରେ ମୋର ॥
ନମସ୍ତେ ରାମ କୃଷ୍ଣ ହରି । ଏ ମହା ମନ୍ତ୍ରଟି ସରୁର ॥
ଅଶେଷ ପ୍ରାଣୀ ହୃଦେ ବାସ । ଶରଣ ମାଗେ ରାମଦାସ ॥
ତୋହ କୃପାରେ ଅନୁକୂଳ । ମୂର୍ଖ ସେ ହୁଅଇ ବାତୁଳ ॥
ତୁ କୃପା କଲେ ମହେଶ୍ୱରୀ । ପଙ୍ଗୁ ସେ ଲଙ୍ଘିପାରେ ଗିରି ॥
ତେଣୁ ଶରଣ ରାମଦାସ । ପୂରୁଅ ମୋର ମନ ଆଶ ॥

ମୋର ଚ[illegible] ଚତୁର୍ଦ୍ଦିରେ । ବଢ଼ଇ ଅଛି ଅନ୍ଧକାର ॥
ତବ କୃପା କୁଠାରେ କର । ଛେଦ ଅଜ୍ଞାନ ନରହରି ॥
ତୁମ୍ଭେ ଯେ ପତିତପାବନ । ମୁହିଁ ଅଟଇ ପାପିଜନ ॥
ଶରଣ ପଶିଲି ତୋ ପାଦା । ଭବ ଭୟରୁ କରୁଣାସିନ୍ଧା ॥
କୃପାସମୁଦ୍ର ମହାମେରୁ । ଉଦ୍ଧର ଦୁଃଖ ଜଳଧିରୁ ॥
ଉଦ୍ଧର ନ ଉଦ୍ଧରିବ ମୋତେ । ମାତ୍ର ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ପ୍ରଭୁ ଏତେ ॥
ତୋ ନାମ ପତିତ ଉଦ୍ଧାର । ମୋର କାହାକୁ ନାହିଁ ଡର ॥
ଅନେକ ମନ ସୁଖାନନ୍ଦେ । ପୂଜିବି ଭଗବାନ ପାଦେ ॥
ଶୁଣ ହେ ଭଗବାନ ବର । ପୂଜିଲି ଉତ୍ତର ଛାମୁର ॥
ତୁମ୍ଭେ ଅନେକ ଦୟାମଣି । କେତେ ଉଦ୍ଧାର ଯାଉ ଜାଣି ॥
ଶୁଣ ପଦ୍ମଭୁଜ ମୁହିଁ । କହ ମୋ ସଂଶୟ ପିଟାଇ ॥
ଘୋର ସଂସାର ମଧ୍ୟରେ । ଜନମ ଲଭୁଛନ୍ତି ଯେତେ ॥
ସ୍ଥାବର ଆଦି ଜରାୟୁଜ । ଭ୍ରମୁ ଅଣ୍ଡଜ ନାନା ଯୋନ ॥
ଏହାଙ୍କ ଦୁଃଖ ସୁଖ ଯେତେ । ସକଳ ଲାଗଇଟି ମୋତେ ॥
ଏ ସ୍ଥାବରଗଣ ମଧ୍ୟେ ସାର । ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ନର କଳେବର ॥
ଏହାଙ୍କ ଦେହ ମଧ୍ୟେ ଥାଇ । ମୁଁ ଯେତେ ଯାତନା ସହଇ ॥
ଜପ କହତ ତୁମ୍ଭଠାରେ । ଭଣ୍ଡେଇ ଥାଅ ମୋ ସଙ୍ଗରେ ॥
କରନ୍ତି ଯେତେ କର୍ମ ପ୍ରାଣୀ । ଯେ ଦୁଃଖ ସୁଖକୁ ଜାଣିଣି ।
ଏଥୁ ଯେ ପ୍ରାଣୀ ସୁଖ ଯେତେ । ସୁଖରେ କହ ମୋ ଅଗ୍ରତେ ॥
କେବଳ କର୍ମ କଲେ ପ୍ରାଣୀ । [illegible]ଦା ନ ଛାଡ଼ିବ ପୁଣି ॥
ଯୋଗରେ ଜଳଦ ଜିଣିବେ । ଜନ୍ମ ମରଣ ପାଶୋରିବେ ॥
ଏମନ୍ତ ଉପାୟ ଯେ କହ । ମୋ ମନ ସଂଶୟ ପିଟାଅ ॥
ତା ଶୁଣି ଭଗବାନ ବର । କହଇ ସୁମନ ଅଧର ॥
ତୁ ଯାହା ପଚାରିଲୁ ମୋତେ । କହୁଛି ଶୁଣ ତୋ ଅଗ୍ରତେ ॥
ଏ ବଡ଼ ପୁଛିଲୁ ଭରତ । ମୁଁ ତାହା କହିବ ସମର୍ଥ ॥

ବ୍ରହ୍ମା ଶିବଙ୍କ ଅଗୋଚର । ମୁଁ ଛାର କେଉଁ ମାତର ॥
ଶାସ୍ତ୍ର ପୁରାଣ ମାନଙ୍କରେ । ଶୁଣିଛୁ ଯାହା କର୍ଣ୍ଣରେ ॥
ତାହା ମୁଁ କରୁଛି ବ୍ୟାଖ୍ୟାନ । ଶୁଣ ଭକ୍ତ ହୋଇ ସାବଧାନ ॥
କ୍ରତୁ ତୀର୍ଥାଦି କର୍ମ ଯେତେ । ସଂଜ୍ଞାଦି ତପସ୍ୟା ସହିତେ ॥
ସକଳ କର୍ମ ମଧ୍ୟେ ସାର । କେବଳ ନାମ ଉଚ୍ଚାର ॥
ଅବର ଶୁଣ ସବୁ ଗୋଟି । ଥିଲେ ଯଦକ୍ଷା ଯିବ ମେଣ୍ଟି ॥
ଏ ବେଦ କଥା ମଧ୍ୟେ ସାର । ଦୃଢ଼ତା ମୂଳଟି ଜାଣର ॥
ଦୃଢ଼ ନଥାଇ କର୍ମ ଯେତେ । ଫଳ ନ ଫଳେ କଦାଚିତେ ॥
ଏ କଥା ସର୍ବ ଶାସ୍ତ୍ରେ ସାର । ଉଚିତ ଜନଙ୍କୁ ସତ୍ୱର ॥
ଶୁଣି ହୋଇଲ୍ଲ ମନ ତୋଷ । ପୁଛଇ ଚଇତନ ପାଶ ॥
ଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରେ ଦେହ ଧରି । କେ କେଁବା ଦୃଢ଼ପଣ କରି ॥
ତରିଣ ଯାଇଛନ୍ତି କହ । ଶୁଣିଣ ଫିଟୁ ମୋ ସନ୍ଦେହ ॥
ତା ଶୁଣି ଚଇତନ ଧୀରେ । କହନ୍ତି ସୁମନ ଆଗରେ ॥
ଶୁଣ ସୁମନ ନୃପବର । ସତ୍ୟ ତ୍ରେତୟା ଯେ ଦ୍ୱାପର ॥
ଅବର କଳିଯୁଗ ଗତେ । ତରି ଅଛନ୍ତି ଯେତେ ଯେତେ ॥
ସକଳ ଲୋକଙ୍କ ଚରିତ । କହି ମୁଁ ନୁହଇ ସମର୍ଥ ॥
କେବଳ ଜଣେ ଜଣେ କରି । ଶୁଣ କହିବା ତା ବିସ୍ତାରି ॥
ସତ୍ୟଯୁଗରେ ଦୈତ୍ୟବଂଶ । ଥିଲା ନୃପତି ଗରୁ ହଂସ ॥
ନାମ ତା ବଳି ନୃପବର । ସପତ ଦ୍ୱୀପେ ଅଧୀଶ୍ୱର ॥
ତେଁକିଛି ତାର ଦୈତ୍ୟପଣ । ଦାନେ ଜିଣିଲ୍ଲ ସୁରଗଣ ॥
କେବଳ ଦାତାପଣେ ତାର । ବଶ ହୋଇଲେ ଇନ୍ଦ୍ରପୁର ॥
ଦେଖିଣ ଦାତାପଣ ତାର । ସ୍ୱର୍ଗେ କମ୍ପିଲେ ସୁନାଶିର ॥
ତାହା ଜାଣିଣ ଚକ୍ରଧର । ହେଲେ ବାମନ ଅବତାର ॥
ସେ ବଳୀ ଯଜ୍ଞ ଦ୍ୱାରେ ଗଲେ । ଅପୂର୍ବ ବେଦ ଧ୍ୱନି କଲେ ॥
ତା ଜାଣି ବଳୀ ନୃପବର । ମିଳିଲେ ବାମନ ଛାମୁର ॥

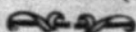
ଦେଖି ସନ୍ତୋଷ ରୂପସ୍ୱପ୍ନେ । ପୁଚ୍ଛିଲେ ବାମନର ସ୍ୱପ୍ନେ ॥
କେଉଁ ନିମନ୍ତେ ମୋର ସ୍ଥଳ । ବୋଲନ୍ତି ବଳି ଦ୍ୱିଜବର ॥
କେଉଣ ଦେଶେ ତୁମ୍ଭ ଘର । କେ ତୁମ୍ଭ ଜନନୀ ପିତର ॥
ନାମ ଗୋତ୍ରକି ଜପ ତପ । ଶୁଣି ସନ୍ତୋଷ ହେଲ ଦେବ ॥
ତୁମ୍ଭ ସୁନ୍ଦର ରୂପ ଦେଖି । ପିଛଡ଼ ସ୍ୟାରଇ ଅଛି ॥
କେତେକ ଦିନେ ଓମାର ପୁରେ । ଆଇଲେ ଦାନ ମାଗିବାରେ ॥
କେତେ ତିମ୍ଭର ପାତ୍ର ହୋଇ । ବଢେଇ ମୁହଁ ଦେଖି ନାହିଁ ॥
କେଉଁ ନିମନ୍ତେ ଅସିଅଛ । ସ୍ୱରୂପ କହ ବଟୁବଶ ॥
ଶୁଣି ବାଣୀ ଦ୍ୱିଜବର । କହନ୍ତି ବଚନ ମଧୁର ॥
ଶୁଣ ରାଜନ ଶରବଳି । ଭକ୍ତ ବଂଶରେ ଅମ୍ଭ ଘର ॥
ହର ଭକତ ଅମ୍ଭ ପିତା । ନାମ ମୋ ଦାମୋଦର ଦତା ॥
ମାତା ଅମ୍ଭର ପତିବ୍ରତା । ନାହିଁ ଆମ୍ଭର ବାଡ଼ି ବୃତ୍ତି ॥
ଯେବା ମହତ୍ତ୍ୱ ସତ୍ୟବାଦୀ । ଗାବେ ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ-ଅଷ୍ଟବୁଦ୍ଧି ॥
ଦଣ୍ଡାଙ୍କୁ ପରଲୋକପ୍ରିୟ । ଭାଗ ଧର୍ମୀହ ପୂର୍ଣ୍ଣପଦ ॥
ଧର୍ମୋର ଧର୍ମାସ୍ତ ଯା ଚଳ । ଶୁଚ ପଦନ୍ଦ ବୁଝ ବୃତ ॥
କୃଷ୍ଣ ସେବାରେ ଅନୁସାର । ନାମ ଭଜନେ ତତ୍ପର ॥
ଏମନ୍ତ ଲୋକ ସ୍ଥାନେ ଯାଇଁ । ଭିକ୍ଷା କରନ୍ତି ଅମ୍ଭେ ଯାଇଁ ॥
ବସ୍ତୁ ଯା ବୃଦ୍ଧେ ନ ଦେଖୁଁ । ଲଭେ ଯୋଜନ ତୁଚ୍ଛ ଅମ୍ଭକୁ ॥
ଏବେ ତୋହର ଶକ୍ତି ଶୁଣି । ଆଇଲୁ ଶୁଣ ନୃପମଣି ॥
ତୋର ସନ୍ତୋଷେ ଦାନ ଦେବୁ । ଜଗତେ ଯଶ ଅରଜିବୁ ॥
ପ୍ରଥମ ଭିକ୍ଷା ଏ ଅମ୍ଭର । ଏଥୁଁ ନ ସିଦ୍ଧୁ ଅନ୍ୟ ଦ୍ୱାର ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ ବଳୀ ରାଜା । କଲେ ବଟୁଙ୍କ ପାଦ ପୂଜା ॥
ମାଗିବା ହେଉ ବଟୁବର । ଯେ ଇଚ୍ଛା ଅଛି ହେ ମନର ॥
ଧନ ରତନ ବାଡ଼ି ବୃତ୍ତି । ରଥ ତୁରଙ୍ଗ ଅବ ହସ୍ତି ॥
ନିସ୍ଥାବ ଅଳଙ୍କାର ମାନ । ଯେତେ ମନୁଷ୍ୟ ମେଷ ଧନ ॥

ରାଜ୍ୟପଦକୁ ଆବ ତୁମୋର । ଯେ ଇଚ୍ଛା ମାଗ ବିପ୍ରବର ॥
ଶୁଣି ବାମନ ବଟୁ ମୂର୍ତ୍ତି । ନୃପତିଙ୍କ ଆଗରେ କହନ୍ତି ॥
ଅଧିକ ଲୋଭ ନାହିଁ ମୋର । ମାଗୁଛି ଶୁଣ ନୃପବର ॥
ଅସୁର ପାଦିଶାର ରାଜନ । ତିନି ପାଦ ଭୂମି ଦେବ ଦାନ ॥
ଏହା ଶୁଣିଣ ନୃପନାଥ । ଯିଅଡ଼ି ଦେଲେ ବେନି ହସ୍ତ ॥
ରତ୍ନଗର୍ଭ-ଭୂମି ଅଛେ ପାଶ । ତେବେ ମାଗିଲ ଅଳ୍ପଦାନ ॥
ତୁମ୍ଭ କର୍ମରେ ଅଛି ଯାହା । ଅନ୍ୟଥା କେ କରିବ ତାହା ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ନୃପମଣି । ଶୁଙ୍ଗେ ଥିଲେ ଜଳପାଣି ॥
ଧର ହେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୋସାଇଁ । ତି ବାର ସତ୍ୟ କଲି ମୁହିଁ ॥
ଶୁଣି ଉଠିଲେ ଦ୍ୱିଜବର । ସଙ୍କଳ୍ପ କଲେ ସେ ସତ୍ୱର ॥
ଶ୍ରୀହସ୍ତ ପସାରନ୍ତେ ହରି । ଶୁକ୍ର ଉଠିଲେ ବେଗକରି ॥
ରାଜାଙ୍କୁ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ । ଗୁପତ କହନ୍ତେ ଭଅରେ ॥
ଦାନ ନ ଦିଅ ଏହୁ ହରି । ନଷ୍ଟେ ହେଉବେ ତୋର ଶିରୀ ॥

ରାଜାଙ୍କ ଗୁରୁ ସେ ଯୁଗରେ । ନାସ୍ତି ସେ କହିଲେ ନାନାମତେ ॥
ଶୁଣି କୋପିଲେ ବଳୀ ରାଜା । ଭଣ୍ଡେ ମୋହର ଥାଉଁ ଯାଗା ॥
ସତ୍ୟ ନ ରଖି ହେବ ମୋହର । ନେଉନ୍ତୁ ସବେ ରାଜ୍ୟଭାର ॥
ପ୍ରାଣହିଁ ନେଉନ୍ତୁ ମୋହର । ସତ୍ୟ ମୋ ଅନ୍ୟଥା ନକର ॥
ସତ୍ୟ ଲଙ୍ଘିବା ଦୂରେ ମୁହିଁ । ନରକେ ପଡ଼ିବଟି ଯାଇଁ ॥
ଅକର୍ମ୍ୟ ଅଟଇ ମରଣ । ସତ୍ୟକୁ ଜଗି ମୁଁ ଛାଡ଼ିବ ॥
ଯେବେ ସେ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ । ସୁଫଳ ହେଲା ମୋର ଦାନ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ନୃପମଣି । ବାମନ ହସ୍ତେ ଦେଲେ ପାଣି ॥
ଦେଲେ ହି ପାଦ ବୃଦ୍ଧିବାନ । ବ୍ରହ୍ମ ଇଚ୍ଛାରେ ଏବେ ସେନ ॥
ତା ଶୁଣି ଦୈବ ଗିରପତି । ହୋଇଲେ ତ୍ରିବିକ୍ରମ ମୂର୍ତ୍ତି ॥
ଗୀବକେ ପୃଥ୍ୱୀ ବ୍ୟାପିଲେ । ଅନେକ ପାଦେ ସ୍ୱର୍ଗ ନେଲେ
ପୁଣି ବୋଇଲେ ଜଗସ୍ୱାମୀ । ଅନ୍ୟ ପାଦକୁ ପୃଥ୍ୱୀ କାହିଁ ॥
ଶୁଣି ବୋଇଲେ ନୃପବର । ଅଉ ଚରଣ ଥାପ ତୋର ॥
ଯେବେ ଚରଣ ଅଛି ତୋର । ପୃଥ୍ୱୀ ଅଟଇ ମୋହର ॥
ତା ଶୁଣି ତୈଲୋକ୍ୟ ଈଶ୍ୱର । ନାଭିରୁ କାଢ଼ିଲେ ଅମ୍ବର ॥
ଦେଖି ପାଦକୁ ବଳୀ ଶିର । ଚାପିଲେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଠାକୁର ॥
ସେ ରାଜା ନମ୍ରରଇ ବୋଲେ । ପାତାଳେ ତାଙ୍କୁ ଠାବ ଦେଲେ
ହରି-ଚରଣାମୃତ ପାଇ । ରହିଲୁ ସେ ଅମର ହୋଇ ॥
ଶୁଣ ସୁମନ ଏ ଚରିତ । ବାମନ ମହିମା ଏମନ୍ତ ॥
ଶ୍ରୀହରି ହେଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ । ଘୁଞ୍ଚିଲେ ଭଜ ଭଗବାନ ॥
କହଇ ଘନ ରାମ ଦାସ । ମୁକତି ଚରଣେ ବିଶ୍ୱାସ ॥
ବାମନ ଅରିସ୍ତ ଚରଣେ । ମୋ ଚିତ୍ତ ରହୁ ଅନୁକ୍ଷଣେ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ଦାସ୍ୟତା ଭକ୍ତି କୃପାମୃତେ ବଳୀରାଜା ମୋକ୍ଷଣେ
ନାମ ପ୍ରଥମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ।

କହନ୍ତି ତପୋଧନ ବର । ଶୁଣ ସୁମନ କଥା ସାର ॥
ତୁ ଯେ ପଚାରୁଅଛୁ ମୋତେ । ଦାନରେ ତରିଛନ୍ତି କେତେ ॥
କହିଲି ବଳୀ ଉପକାର । ଶୁଣ ତୁ ଏଥୁଅନନ୍ତର ॥
ନାମ ତାହାର ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର । ତ୍ରେତା ଯୁଗରେ ନରେନ୍ଦ୍ର ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶରେ ନୃପମଣି । ଦାନପଣରେ ସେ ଅଗ୍ରଣୀ ॥
ସୁନ୍ଦର ପଣେ କାମଦେବ । ଦାତାଅଂଶରେ ସଦାଶିବ ॥
ଧୀର ପଣେ ସେ ମେରୁସମ । ବୀର ପଣେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଯମ ॥
ତେଜସ୍ୱୀ ପଣେ ବୈଶ୍ୱାନର । ବୁଦ୍ଧିରେ ଅଟେ ଗଣେଶ୍ୱର ॥
ପଣ୍ଡିତ ପଣେ ବୃହସ୍ପତି । ସୁହବା ପଣେ ସୌମ୍ୟମୂର୍ତ୍ତି ॥
ଗମ୍ଭୀର ପଣେ ପାରାବାର । ଅପାର ମହିମା ତାହାର ॥
ସପ୍ତଦ୍ୱୀପେ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ । ଜଗତେ ବିଖ୍ୟାତ ତା କୀର୍ତ୍ତି ॥
ଏକଇ ପତ୍ନୀ ଅଟେ ତାର । ହଇବେ ଏକଇ କୁମର ॥
ସମାନ କୁବେର ଭଣ୍ଡାର । ଦାନହିଁ ଦେବା ମୂଳ ତାର ॥
ସେ ମହାରାଜା ଦାନୀ ପଣେ । ଦରିଦ୍ର ନ ରହିଲେ କଣେ ॥
ଯେ ଯାଚ୍ଞା ପ୍ରକାଶିଲେ ପାଇ । କେବେହେଁ ନାହିଁ ନକରଇ ॥
ଦେଇ ତୋଷଇ ମନ ତାର । ସାବନ୍ତେ ଗଣେ ଦୁଃଖହର ॥
ଦେବ-ପଣ ଉତ୍କଟରେ ଥାଇ । ନିଷ୍ଠ ପଣେ ବହଇ ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେ କାଳ ଗଲା । ତା କୀର୍ତ୍ତି ଜଗତେ ପୂରିଲା ॥
ବିନା କଳଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟେ । ତା ଯଶ ଜଗତେ ଉଦୟେ ॥
ଏକଥା ଜାଣି ସ୍ୱେ ରାଜାର । ସ୍ୱର୍ଗେ କମ୍ପିଲା ସୁନାଶିର ॥
ବିଧାତା ଛାମୁରେ କହିଲା । କି ବୁଦ୍ଧି କରିବ ବୋଇଲା ॥
ଏ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ଦାନୀପଣ । ସ୍ୱର୍ଗେ କମ୍ପିଲେ ସୁରଗଣ ॥
ଅବର କହେ ବ୍ରହ୍ମାର ପୁର । କି ବୁଦ୍ଧି କହ ବେଦବର ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ ବେଦବର । ହୃଦରେ ଚିନ୍ତିଲେ ବହୁର ॥

ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କୁ ଡାକିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀକୁ ପାଅନ୍ତେ ବୋଲିଲେ ॥
ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରର ଦାନପଣ । ବୁଝିଣ ଅସ ହୋ ବହନ ॥
କହାନ୍ତି ବର ନାମ୍ନା ମନ୍ତ୍ରୀ । ବୁଝିବ ଦାନପଣ କେତେ ॥
ଶୁଣି ଚଳିଲେ ମୁନିବର । ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ମହୀପୁର ॥
ମାୟାରେ ହେଲେ ଦ୍ୱିଜରୂପ । କି ବୃଦ୍ଧଦେବତା ସ୍ୱରୂପ ॥
ରାଜାର ସିଂହଦ୍ୱାରେ ଗଲେ । ଅନେକ ବେଦଧ୍ୱନି କଲେ ॥
ଯଦି ନ ପାଇ ନୃପବର । ମିଳିଲେ ମୁନିଙ୍କ ଛାମୁର ॥
ଦେଖିଣ ପ୍ରଣମିତ ହେଲେ । ମୁନିଙ୍କ ପାଦରେ ପୂଜିଲେ ॥
ଅତି ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲ ମୁନି । ଭାଗ୍ୟ ଦର୍ଶନେ ମୁନିବର ॥
ଜନ୍ମ କେ ପୂରିଲୁ ଅଭିଳ । ମିଥ୍ୟା ନ ବୋଲ କହ ସତ୍ୟ ॥
ଶୁଣି କହନ୍ତି ମହାପତି । ସ୍ୱରୂପ ଶୁଣ ହୋ ନୃପତି ॥
ଅମ୍ଭେ ଅଇଲୁଁ ଯହିଁ ପାଇଁ । କହୁଛୁଁ ଶୁଣସ୍ୱ ବିଚାର ॥
ଭୂମି ଯଜ୍ଞ କରିଛି ମାନ । ଧରିଲୁ ଚଉଦ ଭୁବନ ॥
ସେ ଅନ୍ତ୍ୟଦାନ ବସୁମତି । ଭୂକ୍ଷ ଦକ୍ଷିଣ୍ୟ ଶ୍ୱର ଭାରି ॥
ଯହିଁ ଶୁଣିଲେ ତୋର କୀର୍ତ୍ତି । ଶୁଣଇ ଶୁଣ ହୋ ନୃପତି ॥
ତେଣୁ ଅଇଲୁଁ ତୋର ହିଁ । କହୁଛୁଁ ମାଗିବାର ପାଇଁ ॥
ତା ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ରାଜନ । କେ ମୁନି ଶୁଣ ମୋ ବଚନ ॥
ଯାହା ଅଛଇ ଭୂମି ଦେବି । ଦବ ଭଣ୍ଡାର ଅବ ଯେତେ ॥
ମାଗ ହୋ ଶୁଣସ୍ୱ ବଚନ । ଅବଶ୍ୟ ଦେବି ସତ୍ୟ ମୋର ॥
ଶୁଣି କହନ୍ତି ମୁନିଇନ୍ଦ୍ର । ସ୍ୱରୂପ ଶୁଣ ହେ ନରେନ୍ଦ୍ର ॥
ଦେବାର ବୁଦ୍ଧି ଯେବେ ତୋର । ସ୍ୱହସ୍ତେ ତୋଳଦଅ କର ॥
ପଛେ ଦବଛ ହେଲେ ଭୂଷ । ଯାଉ ମୁଁ ଛାଡ଼ିବଇଁ ନାହିଁ ॥
ପୁଣି ସ୍ୱରଜା ଭୁଞ୍ଜିବ ତୋର । ପାଇ ମନ୍ଦିରି ଯେ ପତ୍ନୀର ॥
ଶୁଣି କହନ୍ତି ରାଜା ତହେ । ଜଳ ମାଗିବ ଯେବେ ମୋତେ ॥
ଦବୁଛି ପ୍ରାଣ ଦିଆ କର । ମାଗିଲେ ଦେବ ମୋର ବୁଦ୍ଧି ॥

ଏମନ୍ତ ବୋଲି ନୃପମଣି । ଶଙ୍ଖେ ଧଇଲେ ଜଳ ପାଣି ॥
ମୁନିଙ୍କ ହସ୍ତେ ଦେଲେ ନେଇ । ସେ ଇଚ୍ଛା ମାଗନ୍ତେ ଗୋସାଇଁ ॥
ଯି ବାକ୍ୟ ସତ୍ୟ କଲି ମୁହିଁ । ବେଦ ଶାସ୍ତ୍ର ଏଥି ନାହିଁ ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ ମହାମୁନି । କହିଲେ ସେ ମହା ଘୋର ଧ୍ୱନି ॥
ସାକ୍ଷୀ ଏଥିକୁ ଲୋକପାଳ । ରବି ଶଶାଙ୍କ ଆଖଣ୍ଡଳ ॥
କୁବେର ବରୁଣ ସହିତେ । ସମସ୍ତେ ସାକ୍ଷୀ ଥାଅ ଏଥେ ॥
ମାଗୁଛି ଦୋଷ ନାହିଁ ମୋର । ବୋଲି ଧଇଲେ ଜଳ ଗାର ॥
ଜଳ ପକାଇ ମୁନିବର । ବୋଇଲେ ଶୁଣ ନୃପବର ॥
ତୋ ରାଜପଣ ମୋତେ ଦେଲୁ । ଲେଙ୍କଟା କନାଏ ପିନ୍ଧିରୁ ॥
ପୁତ୍ର ଭାରିଜା ସେନି ତୋର । ରାଜ୍ୟରୁ ହୋଇରୁ ବାହାର ॥
ଲୁଣ୍ଠିବ ରାଜ୍ୟରେ ମୁହିଁ । ଏଥେ ତୋ ଅଧିକାର ନାହିଁ ॥
ତା ଶୁଣି ନୃପତି ଆନନ୍ଦ । ମୁଖ ପ୍ରକାଶେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ର ॥
ମୁନିଙ୍କି ନୃପ ସିଂହାସନେ । ବସେ କରାଇ ତୋଷମନେ ॥
ଅର୍ପଣେ ବାନ୍ଧିଦେଲେ ଶାଢ଼ୀ । ପୁଣି ମୁନିଙ୍କ ପାଦେ ପଡ଼ି ॥
ଉଠି କପାଳେ ଦେଲେ କର । ବୋଇଲେ ନମୋ ମୁନିବର ॥
ପାତ୍ରମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କି ଡକାଇଲେ । ମୁନିଙ୍କି ସମର୍ପି ସେ ଦେଲେ ॥
ଆଜୁଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କ ଏହୁ ରାଜା । କର ଏହାଙ୍କ ପାଦେ ପୂଜା ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ନୃପବର । ଗମନ କଲେ ଅନ୍ତଃପୁର ॥
ଚଢ଼ିବେ ବୋଲି ରାଣୀ ମନ । ଦୁଃଖିତ ହୋଇଣ ରାଜନ ॥
ଭିତର ପୁରେ ଯେବେ ଗଲେ । ତା ଦେଖି ଶୈବ୍ୟାରାଣୀ ବୋଲେ ॥
ମନତ କରୁଅଛ ଦୁଃଖ । କହିଲ ଶୁଣିଅଛୁ ମୁଖ ॥
ବିପ୍ରଙ୍କୁ ଦେବାପାଇଁ ଦାନ । ତ ଅବା ନ ମିଳିଲା ଧନ ॥
ଅବା ତ ବିପତ୍ତି ପଡ଼ିଲା । ମୋତେତ ସନ୍ଦେହ ଲାଗିଲା ॥
ବିଳମ୍ବ ନ କରିଣ କହ । ଦେଖି ନ ସହେ ମୋର ଦେହ ॥
ତା ଶୁଣି କହନ୍ତି ନୃପତି । ଶୁଣ ମୋହର ପ୍ରିୟବତି ॥

କାହୁଁ ଅଧରେ ଶୁକ ମୁଖ । ମୋ ଅଗ୍ରେ କଲେ ବେଦଧ୍ୱନ ॥
ଦେଖି ମୋହର ଲୋଭମନ । ମୁନିଙ୍କି ଯାଚଲି ମୁଁ ଧନ ॥
ରାଜ୍ୟ ସମ୍ପଦ ଯେତେ ମୋର । ସବୁ ଘେନିଲେ ମୁନିବର ॥
ପୁଣ କାରଣାକୁ ଦେବଣ । ଏକଳି କହ ମୁଁ ପିଲିଣ ॥
ଛାଡ଼ିଣ ଯିବ ଉଳ ଦେଶ । ତେଣୁ ଅଇଲି ରଘୁପାଶ ॥
ଶୁଣି ସାନନ୍ଦ ରାଣୀ ମନ । ଏହୁ ଏମନ୍ତେ ତା ନନ୍ଦନ ॥
କାହାରେ ଅବକାଶେ ଥିଲ । ପିତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖେ ମିଳିଲ ॥
ଦେଖି ପିତାଙ୍କ ଦୁଃଖ ମନ । ପୁଛଇ ନୃପତି ନନ୍ଦନ ॥
ମାତା ପୁତ୍ରଙ୍କୁ ବୁଝାଇଲେ । ଶୁଣି ରୁମରମଣି ବୋଲେ ॥
ଏଥକୁ ଚିନ୍ତା କିମ୍ପା କର । ଉପାୟ ଥିଲୁ ଆମ୍ଭର ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଉନଜଣ । ଉଠନ୍ତି ବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧିଣ ॥
କାଢ଼ି ସକଳ ଅଳଙ୍କାର । ନଗରୁ ହୋଇଲେ ବାହାର ॥
ପ୍ରବେଶ ମୁନଙ୍କର ପାଶ । ବୋଲନ୍ତି ଛାଡ଼ିଲୁ ଦେଶ ॥
ଲଗ ରଘୁର ପଞ୍ଜାକୁଳ । ରାଜ୍ୟ ସମ୍ପଦ ସମ୍ଭାଳ ॥
କହନ୍ତି ବଶ୍ୱାମିତ୍ର ମୁନି । ଶୁଣ ରାଜନ ମହାଦାନୀ ॥
ପିତାଙ୍କୁ ପୁଛଇ ସେମନ୍ତ । ଦାନକୁ ଦକ୍ଷିଣା ଯେମନ୍ତ ॥
ପୁଣ ଦାନକେ ନଦେଁ ଯାଇ । ଦକ୍ଷିଣା ବିନା ଫଳ ନାହିଁ ॥
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଭାର ଲକ୍ଷମାତ୍ର । ଆଣି ମୋ ଅଗ୍ରେ କର ଜୁଡ଼ ॥
ତେବେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତେ ଉଠିଯାଅ । ନୋହିଲେ ଦାଢ ତୋର ଉଠି ।
ଏହା ଶୁଣିଣ ନୃପମଣି । ତରେ ଚଳିଲେ ଭଣଅଣି ॥
ଦେବ ମୁଁ ଦକ୍ଷିଣା ରଘୁର । ଆଜ୍ଞା ବଇନ୍ଦ୍ର କର ମୋର ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଉନଜଣ । ପୁଥାରେ ଲବଣ ଉରଣ ॥
କାହ୍ନ ନଗରୁ ଜ୍ୟେଷ୍ଠାନ୍ତ । ବଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଛନ୍ତ ॥
କାହୁଁ ନଗରେ ବୁଲି ବୁଲି । ଡାକନ୍ତ ଅଛା କିଏ ବୋଲି ॥
ଭୁନ୍ତୁ ଷେଢିସୁ ବୈଶ୍ୟଜନ । ଅପରେ ଯେତେ ଜାତ ପୁଣ ॥

ଅବର ଚଣ୍ଡାଳ ଘରରେ । ଯେ ଅବା ଭଣିଛନ୍ତି ତୁମେ ॥
ପୁଣ ଇଗ୍ରସାର ଘରରେ । ଉଚିତ ଦକ୍ଷିଣା ନିମନ୍ତେ ॥
ଯେ ଧନ ଦେବ ତା ଶରଣ । ଦେହଲୁ ପୁହାଦ ଛନଜଣ ॥
ଏରୁଣେ କେତେବେଳେ ଜାତଲେ । ଲଣିମା ଷିମ କି ନୋହିଲେ ॥
ଏଥି ଉତ୍ତରୁ ଶୁଣ ମନ । ଦଶାତା ସନ୍ତୁଷମାନ ॥
ଶାସ୍ତ୍ରରେ ବହୁରୂପ ହୋଇ । ଅଗ୍ନି ଦେବତା ଥିଲେ ଉହ ॥
ତ୍ୱ ଲକ୍ଷମାତ୍ର ସୁନା ଦେଲେ । ପୁଣ ଇଗ୍ରସାଙ୍କୁ ଭଣିଲେ ॥
ରାଜାର୍ଥ ଏକଇ କୁମାର । ଉଇବେ ଅଛ ସୁକୁମାର ॥
ସେ ପଛକୃତା ଶିରୋମଣି । ସୁନ୍ଦରୀ କି ପୁରକୁ ଭଣି ॥
ଦୁହିଙ୍କ ବିକ୍ର ରାଜା ଧନ । ବହ୍ମଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କଲେ ॥
କେ ବହ୍ମ ! ଯାହା ଇଚ୍ଛାକର । ଏ ଦୁହେଁ ହୋଇଲେ ତୁମ୍ଭର ॥
ଏମନ୍ତ କହି ନୃପ ଗଲେ । ଧନ ମୁନିଙ୍କି ସମର୍ପିଲେ ॥
ପୁଣି କେତେବେଳେ ଦୁର ଯାନ୍ତେ । ଚଣ୍ଡାଳରୂପେ ଜଗନ୍ନାଥେ ॥
ମଢିର କର ତହିଁ ଥିବେ । ରାଜାଙ୍କୁ କଣି ଧନ ଦେଲେ ॥
ମୁନିଙ୍କି ବୋଇଲେ ରାଜନ । ନିଅ ହେ ଦକ୍ଷିଣାର ଧନ ॥
ମୁନ ସେହିତ କହାଳ କଲେ । ରାଜା ଧର୍ମକୁ ନ ଲଙ୍ଘିଲେ ॥
ସେ ମୁନି ଧନ ଘେନ ଗଲେ । ନୃପତି ପଣେ ବହିରିଲେ ॥
ଏଥେ ରହିଲେ ନୃପନାଥ । ଚଣ୍ଡାଳ ଘରେ ହୋଇ ଭୃତ୍ୟ
ଘାଟରେ ଦାଣ୍ଡ ପହିଲନ୍ତ । ଦିବସେ ଘୁଣୁଭ ତଯାନ୍ତ ॥
ଯାଦେ ଜଗନ୍ତ ଶ୍ମଶାନ । କେ କହୁ ତାଙ୍କ ଦୁଃଖମାନ ॥
ସୁଙ୍ଗ ଭଜିଲେ ମେଘ ଢାଙ୍କେ । ରାଣୀ ରହିଲେ ଦାସୀପଣେ ॥
ସେ ଛନପାଣିଙ୍କ ଭବଣ । କେ କହୁ ଶରୀର ଧରଣ ॥
ଯେତେବେଳେ କଷ୍ଟ ସେ ପାଇଲେ । କେହି ଧର୍ମକୁ ନ ନିନ୍ଦିଲେ ॥
ଏମନ୍ତେ ହେତେ ଦିନ ଗଲେ । ସ୍ୱର୍ଗରେ ବସୁଣି ପଡ଼ିଲା ॥
କହ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ରାଦ ସୁରଗଣ । ସମସ୍ତେ ଚଳେ ବିଚାରଣ ॥

ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଉପର୍‌କୂଳ । ସ୍ୱର୍ଗ ପଦ୍ଧତ ଉପାର୍ଜିଲେ ॥
ଏଥିକୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଲେ ଅସ୍ତ୍ର । ନୋହିଲେ ସର୍ବେ ଯିବା ନାଶ ॥
ଏମନ୍ତେ ସର୍ବେ ଭୟ କଲେ । ତତ୍କାଳ ଭୂର ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ॥
ଚିହ୍ନ ସର୍ଗ ଭୂକ ବିନ୍ଦୁ ଯିବୁ । ପ୍ରଜାର ପୁତ୍ରକୁ ଦଂଶିବୁ ॥
ଆଜ୍ଞା ପ୍ରମାଣେ ସର୍ପ ଗଲା । ମଠରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ॥
ରୋହିତ କୁମରକୁ ଦଂଶି । ପୁଣି ମିଳିଲା ସ୍ୱର୍ଗେ ଅସି ॥
ଏଥୁ ଅନ୍ତରେ ଶୈବ୍ୟ ସତୀ । ପୁତ୍ର ମରିବା କଥା ଶୁଣି ॥
ଅନେକ ସନ୍ତାପେ ସେ କଲା । ଶୁଣି ତା ବ୍ରାହ୍ମଣ କୋପିଲା ॥
ଉଦଧ ମାତୃକ ମାଇଲା । ସିନ୍ଧୁ ବାହାର କରିଦେଲା ॥
ରୂ ଏ... ରୋହିତ । ତାହାକୁ ନହାଇବୁ ଧନ ॥
ଜାଣିଲେ ମହାଭଗ୍ନିଅବ । ମୋଠାରୁ ନେଇବ ମୂଲ ଅବେ ॥
ବେଳେ ତ୍ର ଶବ ଦେଇ ଯାଅ । ନ ଦେଇ ସୋଢ଼ଶ ପଡ଼ାଅ ॥
ମହାରୂର୍ଣ୍ଣି ଅ ଧନ ଅଛି । ମାଗିଲେ ହସ୍ତ ତାର ବାଧି ॥
ଧନ୍ଦ୍ର ଚଉସ ବାଣି ଶୁଣି । ପୁତ୍ରକୁ ଧରି ଏକା ରାଣୀ ॥
ଘୋର ଅନ୍ଧାର ରଣାକାଳେ । ଦେଲାଣ ଶ୍ମଶାନେ ମିଳେ ॥
ଶବ ପଡ଼ାଇ ମହାପତ୍ନି । ଅଗ୍ନେ ଲଗାଏ ସୋଳନ୍ତି ॥
ଲଟିବା ପାଇଁ ଶ୍ମଶାନ । ଏମନ୍ତେ ବାହାରେ ରାଜନ ॥
ଅଗ୍ରେଣ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ଶବେ । ଅଗ୍ନି ମିଳିଲେ ଦେଖିବେ ॥
ଦେଖିଲେ ଶ୍ମଶାନ ସ୍ଥାନ । ଏକଲ ସୁନ୍ଦରୀ ରୋଦନ ॥
ଗାଢ଼ିଣ ଘୋଡ଼ୁଅଛି ଗାତ । ଦେଖିଣ ନୃପତି ଚକିତ ॥
ଯାଇଁ ଧରିଲେ କେଶ ତାର । ବୋଇଲେ ଅଟୁ ତୁ କାହାର ॥
ମରିବୁ ତୋ ଲକ୍ଷ ସୁମର । ଶୁଣି ବୋଇଲେ ନାରୀବର ॥
ମୋ ଲକ୍ଷ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ରାଜା । ମୁଁ ଅଟେ ତାହାର ଭାରିଯା ॥
ସ୍ୱାମୀ ମୋ କଷ୍ଟରେ ଯେତେ । ଦାନ ଦେହିରେ ମୁଦ୍ରା ହସ୍ତେ ॥
ଦକ୍ଷିଣା ଅମନ୍ତରେ ପୁଣ । ପୁତ୍ର ହରିଯାକୁଁ ଦହଣ ॥

ଯେ ଧର୍ମ ମୂଳ କୃଷ୍ଣେ ଦେଲେ । ଅଙ୍ଗଣେ କେଶେ ଧରା ଗଲେ
ଏମନ୍ତେ କେତେଦିନ ଗଲା । ସର୍ପାଘାତରେ ପୁତ୍ର ମଲା ॥

ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ଶୈବ୍ୟା ରାଣୀ ଓ ରୋହିତ ପୁତ୍ର ।

ମଲା ପୁତ୍ରକୁ ମୁଁ ଆଣିଣ । ପୋଡ଼ିବ ବୋଲି ଏହିସ୍ଥାନ ॥
ଏକାନ୍ତେ ଗର୍ତ୍ତ ଖୋଳୁଥଇ । ଯେଣୁ ମୋହର ପାହା ନାହିଁ ॥
ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ମହୀପାଳ । ଛାଡ଼ିଲେ ଦଳ ନିଶ୍ୱାସ ଜାଳ ॥
ହେ ପତ୍ନି ! ମୁଁ ତୋ ପ୍ରାଣପତି । କାହିଁ ମୋ ରୋହିତକୁ ଦେଖି
ଶୁଣିଣ ସ୍ୱାମିଙ୍କ ଉତ୍ତର । ଉଠିଲା ଘୋର ଅନ୍ଧକାର ॥
ଦ୍ୱିଗୁଣ ସନ୍ତାପ ବଢ଼ିଲା । ପତିର ଚରଣେ ପଡ଼ିଲା ॥
ଉଠି ସ୍ୱାମିଙ୍କ ସେବିଗଲା । ପୁତ୍ରକୁ ଦେଖାଇଣ ଦେଲା ॥
ବୋଇଲା ସ୍ୱାମି ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ । ମୁଁ ଯେ ଏ ପୁତ୍ରକୁ ଘେନଣ ॥
ଅନଳେ ପଶି ଯାଉ ଦେବ । ଏ ପ୍ରାଣ କେବେହେଁ ନ ରଖିବ ॥
ଶୁଣି ବୋଇଲେ ନୃପବର । ପୁତ୍ର ହରିଯା ମନେ ମୋର ॥

ମୁଁ ଥାଇ କରେଣ୍ଟି ଭୟ । ଶୁଣ ସମସ୍ତେ ହେବା ଯାଏ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଚଳି ଗଲେ । ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଅନଳ ଜାଳିଲେ ॥
ଘୃତକୁ ସ୍ଥାପନ କରିଲ । ଅନଳେ ପଶିବାକୁ ଯାଇ ॥
ଏହି ସମୟରେ ମାରୁତି । ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ରଥ ସେନ ନେଇ ॥
ଶୁଭାଇ ଭରତେ ବୋଇଲ । ଅନଳେ କପଟ ବୋଇଲା ॥
ତା ଶୁଣି ଦଶତ ଠକର । ମାରୁତି ଉତ୍ତରିଲ ରଥ ॥
ବୋଇଲେ ଦେବଙ୍କ ଆଦେଶ । ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ଯିବା ଲଗେ ଭୟ ॥
ଶୁଣି କହନ୍ତି ଭରତର । ମନ ମୋ ଏକଲ କୁମର ॥
କେମନ୍ତେ ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ଯିବଟି । ଜଣୁ ମୁଁ ଅପୂର୍ବ ହୋଇ ॥
ଏଣୁ ଅମ୍ଭ ମନେ ଭାଳ ଯତ । ମାରୁତି ଦେଖୁ ଯାଉ ରଥ ॥
ମାରୁତି ବୋଇଲା ବଚନ । ଅନଳେ ନ ପଶ ସୁଜନ ॥
ମୋର ଆଇଲା ଯାଏ ଥିବ । ବୋଲିଲେ ଦେବଦ୍ରୋହୀ ହେବ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଚଳିଗଲା । ଦେବଙ୍କ ଆଗରେ ମିଳିଲା ॥
ଅମୃତ ସଞ୍ଜୀବନୀ ନେଲା । ମାରୁତି ତହୁଁ ଚଳିଲା ॥
ରଥ ସେଜଣ କେତେ ଗଲା । ଦେଉଛି ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ॥
ଘୃତର ମୁଖେ ସୁଧା ଦେଇ । କର୍ଣ୍ଣରେ ସଞ୍ଜୀବନୀ କହି ॥
ତତ୍ପରେ ଉଠିଲା କୁମର । ଯାଏ ଦେଖିଲା ରଘୁବର ॥
ଆଜର ଭରତ ଚିନ୍ତୁର । ଦେଖିଣ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୁମର ॥
ପୁଚ୍ଛିଲା ଏତ ବୃତାନ୍ତ । ସମସ୍ତ ଲୁଚାଇଲେ ମାତ ॥
ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ଯିବା ଏବେ ଶୁଣ । କୁମର ବୋଇଲା ନ ବୋଲ ॥
ଅପୂର୍ବ ସ୍ୱଜନ ପ୍ରଜାକୁ । ଛାଡ଼ି କେ ଯିବ ସୁରଥଳ ॥
ସମସ୍ତେ ଗଲେ ଯିବ ମୁହିଁ । ବୋଲିଲେ ଯାଅ ରାମ୍ଭ ଦୂର ॥
ଶୁଣି ବୋଇଲେ କୃତଜାତ । ମାରୁତି ସେନଯୋଗ୍ୟ ରଥ ॥
ନ ଗଲେ ରଘୁନାଥ ସେତେ । ଅଁଚଲେ ନ ଯିବୁ କଦାଚିତେ ॥
ଶୁଣି ମାରୁତି ଚଳିଲା । ଅଯୋଧ୍ୟା ନଗରେ ରହିଲ ॥

ସ୍ୱରୂପ ଶୁଣ ଦେବଗୁରୁ । କଇଲେ ପ୍ରଜାଙ୍କ ଭାର ॥
କେବେ ଅଟେ କୃପାକର । ଯେଉଁ ଭୂମି ତାହାରେ ବସ୍ତ୍ର ॥
ତା ଶୁଣି ଦୁର୍ଦ୍ଧା ଇନ୍ଦ୍ର ସୁର । ସମର୍ପିଲେ କଲେକ ବସ୍ତ୍ର ॥
ଯାଇ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ସେଠ ଅନ୍ତ । ଉଠାଇଲେ ସ୍ୱର୍ଗ ଶିବ ଦାଶ ॥
ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ର ତପ ଫଳେ । ଅପ୍ରଭୁ ତାର ପ୍ରଜାକୁଳେ ॥
ତା ଶୁଣି ମାତଲି ହରଷି । କେଉଁ ଜି ସଭେ ରାଜାପାଶ ॥
ଦେବେ ଦୁନ୍ଦୁଭି ବଜାଇଲେ । ସକଳଲୋକେ ଘୋଷ୍ଣ କଲେ ॥
ପଶୁ ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ଥିର ଜାତି । ଅଗ୍ରେ ସେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ॥
ସମସ୍ତ ରଥେ ବସାଇଲେ । ଅପଣେ ରାଜା ବନ୍ଦେ କଲେ ॥
ପୁଣି ଶାଇବା ସଙ୍ଗେ ଚଢି । ଅନନ୍ତେ କଲେ ଭକ୍ତିଦ୍ଧି ॥
ଚଳନ୍ତି ରଥ ଶୂନ୍ୟମାର୍ଗେ । ଦେବେ ଅନାଇଛନ୍ତି ସ୍ୱର୍ଗେ ॥
ସନ୍ଧ୍ୟ ଉଦୟ ସ୍ୱର୍ଗ ଆସି । ଦେବମାନଙ୍କୁ ଦେଲେ ଦେଖି
ରାଜାର ହୃଦରେ ପଶିଲ । ବଡ଼ିମା ଏତେ ପ୍ରକାଶିଲ ॥
ଗଙ୍ଗ ବନ୍ଦିଲା ରାଜା ମନ । ନ ଚଳେ ସ୍ତୁତିବଚନ ॥
ସନ୍ଧ୍ୟେ ସେ ବୈକୁଣ୍ଠେ ରହିଲେ । ସକଳ ଦେବତା ଅଇଲେ ॥
ବିଶ୍ୱକର୍ମାକୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ । ଉଦ୍ଧ ପୁରୀକୁ ନିର୍ମାଣିଲେ ॥
ଶ୍ରୀ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱର୍ଗପୁର । ନାମ ଦେଲେ ଦେବବର ॥
ସେ ପୁରେ ରହିଲେ ନୃପତି । ଅଛଇ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଖ୍ୟାତି ॥
ଦେବା ବନ୍ଧୁରେ ଫଳ ଏବେ । ପୁତ୍ର ଦେଖାଉ ଜଗତେ ॥
ଭଣେ ଅଧମ ବ୍ରଜନାଥ । ଶ୍ରୀହରି ପାଦପଦ୍ମେ ଅଥ ॥
ଶୁଣ ସୁମନେ କର୍ଣ୍ଣପୁଟେ । ନ ପଡ଼ ସଂସାର-ସଂକଟେ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀବାଡ଼ିଭାଷ୍ୟ ରଚାମୃତେ ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ରାଜା ମୋକ୍ଷଯେ ନାମ ଦ୍ୱିତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ପୁଣ ଶୁଣିଲ ମନରଙ୍ଗେ । ଚୈତନ୍ୟଦେବଙ୍କର ପାଶ୍ୱେ ॥
ଭକ୍ତେ ଯା କଲିଟି ପ୍ରକାଶ । ଶବଣକେ ସୁଧାରସ ॥
ସତ୍ୟ ନୈମିଷ୍ୟର ଚରିତ । ଶୁଣି ମୁଁ ହୋଇଛି ପବିତ ॥
କହ ହ୍ରିଃପରସୁଜ କଥା । ଶୁଣି ମୋ ଛିଡ଼ୁ ମନବ୍ୟଥା ॥
ତା ଶୁଣି କହେ ଉଲଭକ । ହେ ମନ ! ଶୁଣ ସାବଧାନ ॥
ଗ୍ରାମ୍ରପୁରେ ମହାନର । କର୍ଣ୍ଣ ନୃପତି ନାମ ତାର ॥
ପ୍ରେମଭଂଶରେ ଅବତାର । ଅଶେଷ ମହିମା ତାହାର ॥
ଶୁଣି ସୁମାନଙ୍କ ଗଣନ । କଇବେ ରହଙ୍କ ଜନନ ॥
[illegible] ସ୍ମାନତା ଅର୍ଥେ । ଜାଣେ ଚାଳିଶଥାଲ ନେଲେ ॥
ସତ୍ୟ ଅଭଗ ଗୁଲବନ୍ତ । ଶାନ୍ତ ସୁଶୀଳ ଯେ ମହନ୍ତ ॥
ଲକ୍ଷ୍ମି ସ୍ୱରୂପେ ଯେ ଜାଣେ । ପତିପାଦରେ ଲଗନ ॥
ସୁନ୍ଦରେ କରେ ବସୁମତ । ସୁରେ ଅସୁରେ ଭଜଥାନ୍ତି ॥
ଏମନ୍ତେ କର୍ଣ୍ଣ ମହାରାଜା । ସୁଖେ ପାଳନ୍ତି ଜନ ପ୍ରଜା ॥
ତାହାର ଏକଇ କୁମର । ବଲ୍ଲକେଶନ ନାମ ତାର ॥
ଭାରତୀ ନାମ ବନ୍ୟାବଳୀ । ସଙ୍ଗ ସାଧବ ଗେହ୍ଣ ବାଲୀ ॥
ଏମନ୍ତେ କର୍ଣ୍ଣ ସେ ସୁଜନ । ବାନେ ସ୍ନେହରେ ସଙ୍ଗଜନ ॥
ଦଉ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଶତେ ଭାର । ପ୍ରମାଣ ବାଜ ଜେବା ତାର ॥
ଏହି ଭଗ୍ନରୁ ସେବା ଜନ । ମାଗିଲୁ ଅଳ ବସ୍ତୁ ଯାଜ ॥
ମନ ସନ୍ତୋଷେ ଭାଲୁ ଦେଇ । ଦାନ୍ୟ କଲନ୍ତି ବୃକ୍ଷୁ ଅଇ ॥
ଦୁଇଶି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦେବେ ଦେଶି । ଗଲନ୍ତେ ଦବ ଅଇ ହେଶି ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେଦନ ଗଲୁ । ତା ପରେ ଭଗତେ ପୁତ୍ରକୁ ॥
ଜାଣିଲେ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ । ଦଢ଼ିବା ପାଇଁ ତାର ମନ ॥
ଚଉଦ୍ୟୋହନ ଶାଲିବାଦ । ମାୟାରେ ଚୁହିଲେ ବହୁବେଶ ॥
କହରେ ଶୋଭନ ଗଉତା । ଧରଣି ସାକ୍ଷୀ କରୁ ଉତା ॥

ନନ୍ଦଙ୍କ ଶ୍ରୀବଉରମର୍ଦ୍ଦନ । ପୁତ୍ରକ ପାଇଁକି କହର ॥
ଅତି ସୁନ୍ଦର ସୁବାବେଶ । ଦର୍ଶନେ ଜନମନ ଲୋଭ ॥
ଏମନ୍ତ ବେଶେ ଦାମୋଦର । ଚଳନ୍ତି କର୍ଣ୍ଣ ସିଂହଦ୍ୱାର ॥
ଉଚ୍ଚାର କଲେ ସାମବେଦ । ଅକାଶେ ଶୁଭିଲା ଶବଦ ॥
କଣ୍ଠ କୋଳାହଳପୁର ଜଣି । ପାଖାଣେ ରହିଲେ ତା ଶୁଣି ॥
ତା ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣ ମହାବୀର । ପ୍ରବେଶ ବିପ୍ରଙ୍କ ଛାମୁର ॥
ଦେଖିଣ ନମସ୍କାର କଲେ । ଭକ୍ତେ ପାଦ ପଖାଳିଲେ ॥
ବସିବା ଆସନ ଦେଇଣ । ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ବଚନ ବୋଲିଣ ॥
କେଉଁ କାରଣେ ମୋର ପୁର । ବିଜୟେ କଲ ଦ୍ୱିଜବର ॥
କହ ଦ୍ୱିଜ ସ୍ୱରୂପ ସୁନ୍ଦର । ଦେଖିଲେ ତଳମ ନ [illegible]
ଧନ ରତନ ଅଳଙ୍କାର । ଅଥବା ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଭଣ୍ଡାର ॥
ଯେବା ବାଞ୍ଛିତ ଥିବ ତବେ । ପ୍ରକାଶ କର ମୋ ଅଗ୍ରତେ ॥
ଯେତେକ ଇଚ୍ଛା ଦେବେ ଦେବ । ଦାଣ୍ଡପାଣ ଇଚ୍ଛାଭବ ॥
ସେବନ କର ମୋର ପୁର । ଅଚଳ ରହ ଏହିଠାର ॥
ଶୁଣି କହନ୍ତି ଦ୍ୱିଜବର । ଶୁଣ ତୁ କର୍ଣ୍ଣ ମହାବୀର ॥
ତୋ ଦାନପଣ ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣେ । ଅତି ଆନନ୍ଦ ମୋର ମନେ ॥
ତେଣୁ ଆଇଲି ତୋର ପାଶ । କରଣ ଅଛି ପ୍ରତ୍ୟାଶ ॥
ବାଞ୍ଛିତଧନ ଦେବେ ନେବୁଁ । ନୋହିଲେ ଲେଉଟିଣ ଯିବୁଁ ॥
ତୁରତେ ଦେବେ ମହାପୁଣ୍ୟ । ବୋଲି ଅନନ୍ତ ଦ୍ୱିଜଗଣ ॥
ତୁ ବୋଲୁ କାଲି ଏରସନ୍ତେ । ଅମ୍ଭେ ନ ରହୁଁ ବଦାନ୍ତରେ ॥
ବାହୁଁ ବୋଲଇ ଅମ୍ଭେ ଯିବୁଁ । ଏଠାରେ କେବା ବସିଥିବୁଁ ॥
ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି କର୍ଣ୍ଣବୀର । ପବିତ୍ର କର ମୋର ପୁର ॥
ଅଛ ମୋ ପୁରରେ ରଜନ । କଲେ ମୋ ପୂରଣ ଛନ୍ଦ ॥
ତା ଶୁଣି କହନ୍ତି ଶ୍ରୀଧର । ଶୁଣ ତୁ କର୍ଣ୍ଣ ଦଣ୍ଡଧାରୀ ॥
ଯେତେକ ଯାଗୁଅଛୁ ମୋତେ । ଦେବ ନପାରୁ ଜୀବାନ୍ତରେ ॥

ତା ଶୁଣି ବୋଲେ ମହାରଥ । କହିବ ଅପସ୍ତତ କଥା ॥
ଜ ଜ ଲୁକ୍ଷିବ କପ ରୂପେ । ବେଭ ସେ ନ ପାରବୁ ଅମ୍ଭେ ॥
ଯାହା ମାଗିବ ତାହା ଦେବ । ନ ଦେଲେ ଅପସ୍ୱାର୍ଥୀ ହେବ ॥
ପ୍ରଭୁ ବୋଲିଲେ ସତ୍ୟ କର । ମୋ ହସ୍ତେ ଦୋଳି ଦଅ ସାର ॥
ଶୁଣି ନୃପତି ସତ୍ୟ କଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ହସ୍ତେ ସାର ଦେଲେ ॥
ବୋଇଲେ ମାଗ ଦ୍ୱିଜବର । କି ଦାନ ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ ମୋର ॥
କର୍ଣ୍ଣର ଦୃଢବାକ୍ୟ ଶୁଣି । କହନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ରପାଣି ॥
ମନୁଷ୍ୟମାଂସେ ମୋ ଭୋଜନ । ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଦାତା କର୍ଣ୍ଣ ॥
ତୁଲେତେକ ଜନ ଦେବ ଆଣି । ସ୍ୱରୂପ କହ ଦ୍ୱିଜମଣି ॥
ତା ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଗୋସାଇଁ । ଅନ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ॥
ତୋ ପୁତ୍ର ବୃଷକେତନକୁ । ମାରଣ ଦେବୁ ହୋ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ॥
ଆପଣେ ସ୍ୱହସ୍ତେ ମାରବୁ । ସ୍ୱଭାର୍ଯ୍ୟା ହସ୍ତେ ରନ୍ଧାଇବୁ ॥
ତେବେ ମୁଁ ଭୋଜନ କରିବ । ଜାତ୍ରି ବୋଇଲେ ଦଇଥିବ ॥
ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣରେ ସ୍ୱଜା ଦଲେ । ପୁତ୍ରକୁ ମାରିବ କେମନ୍ତେ ॥
ନ ଦେଲେ ସତ୍ୟଭଙ୍ଗ ହେବ । ମଲେ ନରକେ ପିଣ୍ଡ ଥିବ ॥
ଏଣୁ ମୋ ପୁତ୍ର ପଛେ ଯାଉ । ନୋହିବ ସତ୍ୟଭଙ୍ଗ ଅଉ ॥
ଏମନ୍ତ ମନେ ବିଚାରଣ । ଶୁଣ ହୋ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଇଲ ॥
ଭସ୍ମେଇ ବହୁକୁଳେ ଜାତ । ଅମ୍ଭେ ଯେ ଜାଣିବୁ ସମ୍ଭୃତ ॥
ଜପର ମୋ ଗାଜେ ଲୁକ୍ଷିବ । ଭୂମିର ଜାତ ନଷ୍ଟ ହେବ ॥
ତା ଶୁଣି ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୋସାଇଁ । ବୋଇଲେ ଶୁଣ ସାର ଭୂଷ ॥
ଅମ୍ଭର ଶାସ୍ତ୍ରେ ଅଛି ଯାହା । ଶୁଣ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କହୁଁ ତାହା ॥
ଯେ ଅବା ସ୍ୱହର କଳର । ଜଗତରେ ନିନ୍ଦା ଯାଉ ଅଉ ॥
ଯେ କଲେ ପର ଉପକାର । ସତ୍ୟ ନ ଲଙ୍ଘେ ଯେଉଁ ନର ॥
ଯେ ଅବା ସାଧୁସଙ୍ଗ କଲେ । କହନ୍ତି ନାମ ସାଧୁଜନରେ ॥
ରଣରଙ୍ଗରେ ଅଗ୍ରସର । ଯେବା ଦ୍ୱାରେ ନିରନ୍ତର ॥

ନାଗ୍ନି ହୋଇଣ ସନ୍ତୁଷ୍ଟା । ତୁ ଲଭେ ନିଜ ସ୍ୱାମୀ କଥା ॥
ଏମନ୍ତ କେତେକର ସଙ୍ଗ ॥ ନ ଶୁଣି ଜାତ ଗୋଟ ଭାବ ॥
ଲୁଚିବା ସନ୍ତ୍ରି ଅମୃତ । ଶ୍ରୀଧର ନୃପବର । ୨୮ ॥
ନଗରେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ । ଦଶ ସହିତ ସୁଭ ଗାଁଷ ॥
ଜନ୍ମଲେ ସଙ୍ଗର ବଚନ । ଶୁଣନ୍ତେ ସୁରଙ୍ଗ-ଉତ୍ତମ ॥
କେବଳ ଦେଖୁଁ ଅନ୍ତର । ଅସି ମିଳଲେ ସିଂହଦ୍ୱାର ॥
ଅନେକ ବେଦ ଧ୍ୱନି କଲେ । ଲୋକନ ଦେବୁଡ ବୋଲୁଲେ ।
ଶୁଣି ମୁଁ ଭାହା କଲ ସତ୍ୟ । ଏବେ ବୋଲନ୍ତି ମାର ପୁଷ ॥
ନୋହିଲେ ସତ୍ୟରଗ୍ନ ତୁଷ । ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଯାଅ ବୋଲ କହ ॥
ଏଅନ୍ତୁ କହ ରୁ ବସ୍ତୁଭ । ଦେବାଭ ନାହିଁ ପୁଷ ମାଗି ॥
ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ମହାରାଣୀ । ଦଅ ହେ ନିଜ ପୁଷ ଦାଣି ॥
କହେଲେ ସତ୍ୟ ଭଗ୍ନ ହୋଇ । ନରକେ ପଡ଼ିବ ହୋ ଯାଇଁ ॥
ସ୍ୱାମୀଭ କହନ୍ତେ ଏମନ୍ତ । ଅସି ମିଳଲେ ନିଜ ସୁତ ॥
ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷର ବାଳ । ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଦଶର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ॥
ସୁନ୍ଦରପଣେ ତାକୁ ସର । କେହି ନ ଥିବେ ଭିନପୁର ॥
ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ବଦନ୍ତେ ସିଦ୍ଧାଣ । ପୁଜିଲ ମାତାଙ୍କ ଚରଣ ॥
ଭ ବୋଲି ବସ୍ତ୍ର ହେଲାଇ । ମୋତେ କହିଲ ଲଜ୍ଜ୍ୱାଭ ॥
କହି ଚନ୍ଦ୍ରଭ ବନ୍ଧ୍ୟାଲ୍ଲି । ହେ ମାତ ! କହ ସତ୍ୟ କଥା ॥
ଶୁଣି କହନ୍ତି ନିଜ ମାତା । ଶୁଣ କୁମର କହେଁ ସତ୍ୟ ॥
ପିତା ତୋ କଷ୍ଟେ କଲେ ସତ୍ୟ । ତୋତେ ମାଉଣ ଦେବେ ଜାତ
ଶୁଣିଣ ସ୍ୱଜାର କୁମର । ଚେକ କନ୍ଧ ଅନନ୍ତ ତାହାର ॥
ହେ ତାତ ମାତ ! ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ । ଚିନ୍ତିଲେ ଅକଣ୍ଠ୍ୟ ମରଣ ॥
ଯେବେ ଏ ଦେହୁଁ ଜୀବ ଯିବ । ଏ ଦେହ ମାଟିରେ ମିଶିବ ॥
ଯାକୁଣ ଦ୍ୱିଜଙ୍କ ଶାପ । ନୋହିଲେ ହେବ ଧ୍ୱଂସଗାଂଶ ॥
ଏଥୁଁ ତା ଅନ୍ୟ ଭାର ଦେହ । ମନେ ତୁଷର ଏହା କହ ॥

ବହୁ ଲୁବ୍ଧିତ ମୋର ମାଂସ । ଏଥୁ ଭାବନ୍ତୁ ସନ୍ଧ କର ॥
ବଚନ କରି ମୋତେ ମାରି । ହେ ତାତ ! ଭୋଜନ କର ॥

ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦାତା କର୍ଣ୍ଣ, ବୃଷକେତନ, ପଦ୍ମାବତୀ ।

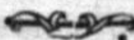
ପୁତ୍ରର ମୁଣ୍ଡ ଏହା ଶୁଣି । ଚଳନ୍ତି ଘରେ ନୃପମଣି ॥
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଭାବ ଦେଖି ଘରେ । ମଠରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ॥
ପୁତ୍ରକୁ ଧରି ଆଡ଼କାରେ । ଭକ୍ଷ କରାଇଲେ ଛାମୁରେ ॥
କର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରୀହସ୍ତେ ଖଣ୍ଡ ନେଲା । ଧନୁଷ ଶର ପରଚ୍ଛିଲା ॥
ଯୌବନ ଜାଣି ତାର ମନ । ଉହାଡ଼ କଲେ ବୃଷକେତ ॥
ତତ୍ତ ପୁତ୍ରକୁ ଦେଖି ଘରେ । ମାଆ ବୁମନ ଉଛଳରେ ॥
ଯା ମାଆ ଦେଖେ ଅଗୋଚର । ମନୁଷ୍ୟ କେତେକ ମାତର ॥
ରାଜା ଧରିଣ କରବାଳ । କାଟିଲେ ଶିର ସେ ତହାଳ ॥
ରାଣୀ ହସ୍ତରେ ଦେଇ ଦେଲେ । ରକତ ଧରନ୍ତି ହୋଇଲେ ॥
ଦୁଇ ହସ୍ତରୁ ରାଣୀ ଧରି । କାଟିଲେ ଘୁଣା ଛାଡ଼ି କରି ॥

ମୁଣ୍ଡ ମାଷ୍ଟକ ଲୁହଳିରେ । କାଟିବେ ବୋଲି ବସ୍ତ ଗଲେ ॥
ଅଜର ଦେଖିଲେ ମାରିଷ । ଯଜାତ୍ତେ ମନର ହରଷ ॥
ସତ ମରଇ ଗୁଣ୍ଡା ଗ୍ରଲେ । ନିନ୍ଦ ଚକାଇ ଦଳଲେ ॥
ଭଂନ୍ଦ ମରଇ ଘଙ୍କୁ ଧାର । ପଡାଇ କଲେକି ମସ୍ତିର ॥
ଯୋଜାଏ ପଙ୍କଜେ ଲେବୁଲ । ପଜାଲୁ ଲୁଲେକ ଅମ୍ବିଳ ॥
ରଜା କାକସ୍ଵର ପାଚଳ । ସ୍ଵରଣା ଏଲୁଏକ ଭଲ ॥
ହରଂ ଅଶ୍ରୁଅ ଅନ୍ନମାନ । ବହୁନ ଭଲେକ ଉନ୍ନନ ॥
ବସ୍ତୁଙ୍କୁ ଭାବ ଦିପ ଗଲେ । ଲେଜନ କରବ ବୋଇଲେ ॥
ଶୁଣି ବୋଇଲେ ବସ୍ତ୍ରମଣି । କପିଷ୍ଟ କଲ୍ଲ ରୋଇ ରାଣୀ ॥
ଲମ୍ବଇ ଯୋଇଅଛି ଶିର । ଅମ୍ଭ ଅଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଅହ୍ଲାଦୀ ॥
ଶୁଣି ନପତି ଦେବେ ଶିଲେ । ହେ ସଖି ! ଭ କଲ ବୋଇଲେ ॥
ଭ ଶୁଣି ଲମ୍ବଇଲ ମୁଣ୍ଡ । ବସ୍ତ୍ରତ ସ୍ଵଗରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ॥
ଶୁଣି ଭାଶିଲେ ମହାସଙ୍ଗ । ଦୁଷ୍ଟେ ଯେ ଅଟେ ମହାସତ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ମୁଣ୍ଡ ଧଇ । ଛେଦିଲେ ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ କରି ॥
ସ୍ଵଲଶାବଧି ଦେବେ କଲେ । ବସ୍ତୁଙ୍କ ଭାଷଣ ଅଶିଲେ ॥
ଅସ୍ତ୍ର ଗାଦାସ୍ତ୍ର ଦେଇ । କଦଳୀ ପଟେକ ବସ୍ତ୍ରଇ ॥
ଅପଣେ କର୍ଣ୍ଣ ମହାରାଣୀ । ଶୁପକ୍ ପରଶିଲେ ଅଣି ॥
ଦେଖି ବୋଲନ୍ତି ଭୃତ୍ୟବଣ । ଏକ ପଟେକ ଦାଢ ଅଛ ॥
ଏଥେ ଭ ବସ୍ତ ଅଛ ଧରି । ମୋତେ ମାଇବ ବୋଲି ଡରି
ଏ ସରେ ଅଛ ସେତେ ଜନ । ସମସ୍ତେ କରବ ଲେଜନ ॥
ବୋଲୁଲେ ଲେଜଶିଏ ସିତ । ମୁଁ ଭଶା ଏକାଳେ କୁଛିବ ॥
ଶୁଣି ଉତ୍ତର ସ୍ଵଜା ସ୍ଵଣୀ । ଅତର ଦେବ ପଦ ଅଣି ॥
ଅନ୍ନ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ସଜାଡ଼ିଲେ । ଭୁଞ୍ଜିବା ବୋଲି ଅରମ୍ଭିଲେ ॥
ପ୍ରଭୁ ଜାଣିଲେ ତାଙ୍କ ମନ । ବୋଇଲେ ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ସ୍ଵଜନ ॥
ଅଜର ପଟେକ ଶକାପ୍ତ । ଭୁଞ୍ଜିବ ସର୍ବ ରୋଉ ପୁଅ ॥
ଶୁଣି ତୋଇଲେ କର୍ଣ୍ଣଶର । କାହୁଁ ପାଇବ ପୁଅ ମୋର ॥

ଭ୍ରମର ତେଣୁ ତେଣୁ ଏଥେ । ହାଣିଲି ଶସ୍ତ୍ର ମୋର ହସ୍ତେ ॥
ତା ମାଂସ ଜଳରି ଭରିନ । ଅଛ କି ଅଛି ମୋ ନନ୍ଦନ ॥
ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ନରହରି । ଶୁଣ ରେ କର୍ଣ୍ଣଦଣ୍ଡଧାରି ॥
ଏତେ ଶୁଣିଣି ସେଁତେ ରୋଷ । ତାଙ୍କୁ ମରଣ ଦେଲି ଶୁମର ॥
ଅଗ୍ନେ ଯେ ଦେଉଛି ଜନ୍ମଣ । ଜର ରେ ଅପଣା ନନ୍ଦନ ॥
ତୋ ପୁତ୍ର ଶରଂଣବ ହେଉ । ଅନ୍ତେ ଯୋଦନ-ଶାବ ଥାଉ ॥
ତୋ ରାଣୀ ଗୃହ ବେନତଜ । ଜର ହୋ ବୈକୁଣ୍ଠ ଭୁବନ ॥
ଅମ୍ଭ ଜଲ୍ମାରେ ଏହା ହେଉ । ତୋ ଲାଗି ସୁଧେ ସୁଧେ ରହୁ
ଏତେକ ରୁ ଯାଗଦଣ୍ଡଧାରୀ । ଜାତ ହୋ ପୁତ୍ର ନାମ ଧରି ॥
ଘଣାଂଘଣଟେ ରୁମ୍ଭେ ଯାଅ । ଦେଖି ଏଣୁ ରମ୍ଭ ପୁଅ ॥
ଶୁଣିଣ ରାଜା ରାଣୀ ଶଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମାୟୁ ନଜାଣିଲେ ॥
ଜାତରେ ଅପରେ ଭ୍ରମର । ବୃକ୍ଷ ବା ହେଉଛ ଉତ୍ତର ॥
ମାତା ପିତାଙ୍କ ଜାଜ ଶୁଣି । ଧାଇଁ ଅଇଲ ପୁତ୍ରମଣି ॥
ପୁତ୍ର ଦେଖିଣ ବାପ ମାଏ । ଅଇଲେ ସେଜଣ ଭନସ୍ତେ ॥
ଘରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଯାଇ । ଦେଖିଲେ ବହୁ ଅଗ୍ର ଜାହିଁ ॥
ଭଣ୍ଡର ଭଲେ ମନେ ମନ । ଭକ୍ତେ ପିଲ୍ଲ ଭଗବାନ ॥
ଛଳ ପୁତ୍ରର ପାଇଁ ଭଲ୍ଲି । ଅନୁଜା ଦଣ୍ଡ ହୁଗ୍ରଲଲ୍ଲି ॥
ଅଜର ଦେଲେ ଭ ଏ କଥା । ମନ୍ତ୍ରର ଛାଏ ଭ ଏକଥା ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଭବଭଣ । ଡଜ୍ଞେ ହୁନ୍ତେ ନାର୍ଯ୍ୟୁଣ ॥
ଯଲ୍ଲ ଭୂନ୍ୟରେ ଜାଜ ଦେଲେ । ମୁଁ ହିଁ ଶ୍ରୀହରି ବୋଇଲେ ॥
ଅଇ ବେ ମାଗିଲେ ଦେଉଜ । ନ ଦେବୁ ପୁତ୍ରକୁ ମରଣ ॥
ଶୂନ୍ୟ ଶବଦ ଏହା ଶୁଣି । ଅନନ୍ତେ ଭକ୍ତବର ମଣି ॥
ପୁତ୍ର ହୃଦୟ ଭବଭଣ । ବେଦବ ଯୋଗନ ରଥଜ ॥
ଜାଲେ ବୈକୁଣ୍ଠ ପର୍ବତ । ଶୁଣ ହେ ମନ ଭୂପନାଥ ॥
ଯାନର ମହମା ଏମନ୍ତ । ବେଦବଳି ଏବ ଭୁଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ॥୧୬୭॥

ମନ ଚଇତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦ । ଶୁଣନ୍ତେ ନ ଲାଗେ ପ୍ରମାଦ ॥
ଯେ ସାକ୍ଷୀ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଶୁଣିବ । ହେଲେ ତରିବ ଭବାର୍ଣ୍ଣବ ॥
ସୁଜନେ କୃଷ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ରାକର । ଚୈତନ୍ୟ ଏପାର ନୋହେ ତର ॥
ଦ୍ୱିଜ ସର୍ବ ଭବରେ ଗନ୍ଧ । ମୋ ତନ୍ତ୍ର ଭକ୍ତ କୁଳମଣ୍ଡ ॥
ସାଧୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାଦ ଧୂଳ । ଅନନ୍ୟ ଶରଣ ମୋର ନାହିଁ ॥
ସାଧୁ ଚରଣ ଅଟେ ନାବ । ମୋତେ ଏପରି ଆଜ୍ଞା ହେବ ॥
କୋଟିଲ୍ଲ ! ଏତେମାତ୍ର କବ । ଶରଣ କରେ ଜନେ ମୋର ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ଦାତ୍ତଭାବନ୍ତି ଉପାମୃତେ କର୍ଣ୍ଣସ୍ୱଜା ପୁଞ୍ଜ ମୋକ୍ଷଣେ ନାମ ତୃତୀୟୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ । ମନ ଉବାଚ ।

ମନ ବୋଇଲେ ଚଇତନ । ଶୁଣିଲି କର୍ଣ୍ଣର ବଧାନ ॥
ମୋର ଭକ୍ତି ଯେତେଥିଲା । ଶ୍ରବଣ ମାତ୍ରେ ଦୂରେ ଗଲା ॥
ଭଗସ୍ୱଭକ୍ତେ ଏହିମତେ । ତରଣ ଯାଉଛନ୍ତି ଯେତେ ॥
ଜାଣିଣ ଥିଲେ କହ ଉଛ । ଶୁଣିବା ଶ୍ରଦ୍ଧା ମୋର ଅଛି ॥
ତା ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଚଇତନ । ଏବେ ତୁ ଶୁଣ ହୋ ସୁଜନ ॥
ଭଗବତର ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା । ଅଶ୍ରୁତ ଅଗୋଚର କଥା ॥
ଯାହା ଶୁଣିଛି ସାଧୁ ମୁଖୁଁ । ତାହା ମୁଁ କହୁଛି ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ॥
ଅବନ୍ତି ନଗରେ ଥା ସର । ଜାତରେ ଅଟେ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ନାମ ତା ସନନ୍ଦନ ଦାସ । କୃଷିକଥାରେ ନିତ୍ୟ ଆଶ ॥
ଦ୍ୱିଜଚରଣ ଜନା ଅନ୍ୟେ । ଶ୍ରଦ୍ଧା ନ କଲେ ତାର ମନେ ॥
ତାହାର ସୁତ ଦେନ ଯୋଡି । ପତ୍ନୀର ନାମ ତା ମାଳତୀ ॥
ଏହିକ ଏକକଥୁ ତାର । ଯାହାର ଚତୁର୍ଥ ବୁଦ୍ଧିର ॥
କୁଙ୍କୁମ ପାଞ୍ଚଣ ତାର । ଏକଲୁ ଅନେକ ଅନ୍ତର ॥
ପୁତ୍ରଙ୍କ ଯଶ ଗୁଣ ଯେତେ । ନରେନ୍ଦ୍ର ତତ୍ତ୍ୱ ଦୁଇପାଟେ ॥

ଦେଖି ବୋଲନ୍ତି ଭଗବାନ । ଅମିଷ ନଜିବେ ଭକ୍ତନ ॥
ଅଦ୍ୟ ଲେଉଟି ମୁଁ ଯିବ । ଅମିଷ ଖନା ନ ଛୁଇଁବ ॥
ତା ଶୁଣି ଗର୍ଜିଲେ ଅମିଷ । ବୋଇଲେ ସ୍ୱାମୀ ଭକ୍ତି ବଶ ॥
ତା ଶୁଣି ବୋଲିଲେ ସୁବସ । ଏକ ପଣ୍ଡୁକ ଖାଡ଼ି ଅଛି ॥
ସ୍ୱହରେ ଅନ୍ନ ଯେତେ ଜଳ । ସମସ୍ତେ ନ ଖଲେ ଭୋଜନ ॥
ଆମ୍ଭେ ନ ଭୁଞ୍ଜୁ ଏକା ହୋଇ । ଯାଉଛୁଁ ଅନ୍ୟ ଭକ୍ତ ଗୃହ ॥
ତା ଶୁଣି ଠଗଠଉ ହେଲେ । ସମସ୍ତେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱେ ବସିଲେ ॥
ଆମ୍ଭେ ଯଦ୍ୟପି ନ ଭୁଞ୍ଜିବା । ଅତଏବ ସେବା ନ ପାଇବା ॥
ଲେଉଟି ଯିବ ଏ ସନ୍ନ୍ୟାସ । ମନରେ ହୋଇଣ ହରଷ ॥
ଏମନ୍ତ ହୋଇଣ ଭାବରେ । ଖାଡ଼ିଥିଲେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସମସ୍ତେ ॥
ଆମିଷ ମାଛ ନ ଖାଇଲେ । ଦେଖିଣ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବୋଇଲେ ॥
ତୁମ୍ଭେତ ନ ଖାଅ ଆମିଷ । ଏଥେକ ଲଉଅଛ ବଶ ॥
ଜାଣିଲ କପଟ ଭାବର । ବୋଲି ଉଠିଲେ ଦଣ୍ଡଧର ॥
ତା ଶୁଣି ସନକାଦି ଦାସ । ପୁଣ ବୋଇଲା ସୁଭ ଖାଉ ॥
ଆପଣେ କଲେକ ବସୁର । କ ବୁଝି କରବା ଏଥର ॥
ପୁଣ ମଉଖାର ଜାଣିଲେ । ଅତଏ ନ ଭୁଞ୍ଜିବ ସ୍ୱବେ ॥
ଏମନ୍ତ ବସୁର ଜାଉଣ । ଭଷିଲେ ଆମିଷ ସେବଣ ॥
ତାହାଙ୍କ ମନ ପ୍ରଭୁ ଜାଣି । ଦୃଷି ବୋଲନ୍ତି ଦଣ୍ଡପାଣି ॥
ଶୁଣ ହେ ଅନ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ଗୃହ । ଗ୍ରାମରେ ମସ୍ତଉଛ ପୁଷ୍ପ ॥
ଛୋଳର ବେଢ ଗୋଟି ସ୍ଥଳ । ଏକଇ ବଧି ଛାଡ ମାତ ॥
ଏମନ୍ତେ ଅଟ ଘାଟଭଷ । ଜାହିଁ ତୋ ଆର ପୁଣ ଆଶ ॥
ତା ଶୁଣି ସନକାଦି ଦାସ । ଛୁଟିଲୁ ଉତ୍ସୁ ଯାଖାଉ ॥
ଜଣେ ଶସ୍ୟଙ୍କ ପୁରବର । ଦବଲୁ ନଉଲ୍ ଉତ୍ତର ॥
ତା ଦେଖି ଦେଁ ଲେଉଟ ଗୋସାଇଁ । ବୋଇଲେ ସ୍ୱର ତାହାଙ୍କ ପାଇଁ ॥
ମାସୁ ତ ଜଉ ସନ୍ତ ଜନ । ଜାହିଁ ଅଛଇ ତୋର ସୁଖ ॥

ଶୁଣି ରୁକ୍ମ ସ୍ୱରଜଣ । ପଡ଼ିଲେ ଅତିଥି ଚରଣ ॥
କେ ସ୍ୱାମୀ ଶୁଣ ଏବେ ତୁମ୍ଭେ । ସ୍ୱରୂପ କହୁ ଅଛୁଁ ଆମ୍ଭେ ॥
ପୁତ୍ର ଚଉ ସର୍ପ ଦଂଶନରେ । ମରିଛି ଲୁଚାଇଛୁଁ ଘରେ ॥
ତା ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଅତିଥି । ଦେଖିଲେ ମହିମା ନା ଯତି ॥
ଶୁଣିଣ ମାତା ପିତା ତଳେ । ପୁତ୍ରକୁ ବହିଣ ଆଣିଲେ ॥
ମଷିଣା ଖୋଲି ଦେଲେ ଟେକି । ମଲା ପୁତ୍ର ସେ ଅଛି ତହିଁ ॥
ଦେଖି ବୋଇଲେ ପିତବାସ । ଶୁଣ ହେ ସନତକୁ ଦାସ ॥
କେ ତୋତେ ବୋଲେ ଜ୍ଞାନବନ୍ତ । ଜାଣିଲ କର୍ମ ମନ ଗତ ॥
ମଲା ପୁତ୍ରକୁ ଘରେ ଥୋଇ । ବସିଛ ମାଇ ଖଡ଼ ଗାଇ ॥
ଦାସେ ବୋଇଲେ ହେ ଗୋସାଇଁ । ତୁମ୍ଭଙ୍କ ତ ଜଗଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ॥
କେ ଅଟେ କାହାର କୁମର । କେ ଅଟେ କାହାର ଝିଅର ॥
ଯେସନେ ଦୂର ବୃକ୍ଷ ଥାଇ । ତହିଁ ବଇଳ ବଉଳର ॥
କେତେହେଁ ଫଳିବ ସକଳ । କେତେହେଁ ବଢ଼ିଣ ପଡ଼ଇ ॥
କେତେ ପାଚିଲା ଯାଏ ଝାଡ଼ିଲେ । ରହିଣ ଗଛେ ବୃକ୍ଷ ତଳେ ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେ ଝଡ଼ି ଯାଇ । ତା ଭିତରେ ବୃକ୍ଷ ଅଛ ଥାଇଁ ॥
ଏହି ପ୍ରକାରେ ଏ ସଂସାର । ବୃକ୍ଷର ଫଳର ପ୍ରକାର ॥
ତାହାର ସୃଷ୍ଟି ସେ ହୋଇଲା । ମୋର ଅତିଥି ସେବା ହେଲା ॥
ଏଥିକୁ ଏତେ ଲଜ୍ଜା ଭୟ । ଶୁଣି ହସିଲେ ପିତବାସ ॥
ବୋଇଲେ ବାସ୍ତବୀ ଶୁଣ । ଉଦର କରଇ ଦାରୁଣ ॥
ମଲା ପୁତ୍ରଟିକୁ ପକାଇଁ । ବସିଛ ମାଇ ଖଡ଼ ଖାଇ ॥
ଶୁଣି ସୁକଣ୍ଠ ତହେ ଧୀର । ଯାହା ବୋଇଲ ମୁନିବର ॥
ସ୍ୱରୂପ ଶୁଣ ହେ ଗୋସାଇଁ । ମୁଁ କେ ମୋ ପୁତ୍ର କେ ଅଟଇ ॥
ଯେସନେ ତଟୀ ତରଙ୍ଗ । ମୃତ୍ତିକା ଦେଇ ଗଢେ଼ ଖଣ୍ଡ ॥
କେ ଘଡ଼ ବଡ଼ ଭାଙ୍ଗିଯାଇ । କେତେ ଯୋଡ଼ିବା ଯାଏ ଥାଇ ॥
ଯେତେକ ଖଣ୍ଡ ଭାଙ୍ଗିଯାଇ । ତା ଭିତରେ ଖଣ୍ଡି ଜଳ ଥାଇଁ ॥

ମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲକ୍ଷ ଦେଖ ଶୁଣ । ଏ ସବୁ ଲୋଚନ ଲକ୍ଷଣ ॥
ଶୁଣି ଅନଳ ଦୁର୍ଣ୍ଣିକେଶ । ତାର ପୁଚ୍ଛକୁ ଜଳ ପାଶ ॥
ବୋଇଲେ ଶୁଣରେ କୁମର । ଏ ସତ୍ୟ ଭ୍ରାତ ଅଟେ ମୋର ॥
ମୃତ୍ୟୁ ଶତ୍ରୁକୁ ରୁ ଷଟ୍କାର । ଜୀବିକୁ ମାଇ ସତ ଗାଇ ॥
ତୋଠାରୁ ନାହିଁ ନା ଅଜ୍ଞାନ । ତା ଶୁଣି ବୋଇଲ ନନ୍ଦନ ॥
ଶୁଣ ହେ ପଦ୍ମାକ୍ଷୀ ଗୋସାଇଁ । ସେ ମୋର କେତେ ଲଭ୍ୟବର
ମୁଁ ତାର କେମନ୍ତେ ପୋଷକ । ଏ ସବୁ ମାୟାର ସଂସାର ॥
ଯେସନେ ସ୍ୱଷ୍ଟେ ବହିଲାର । ଅଷ୍ଟୟ ବସ୍ତ୍ର ଅପାର ॥
ଏକଲ ଭ୍ରାତ ପ୍ରାୟ ହୋଇ । ଜଗିଣ ଦଳୁଅଛ ତହିଁ ॥
କଂପୁରି ସରଇ ସାହାର । ସେ ବାଛି ଦେଲେ ଦଳ ସର ॥
ସାହାର ସିଦ୍ଧିଣ ନ ଥାଇ । ସେ ଧନ ତାର ସଙ୍ଗେ ଯାଇ ॥
ଯେଣୁ ପ୍ରକାରେ ଏ ସଂସାର । ତାହାର ମୋହର କଂଗାର ॥
କଂଗାର ପରଲ୍ୟ ସେ ଲୟ । ମୋର ଅନ୍ତ୍ୟ ଦେବା ହେଲ୍ୟ ॥
ଶୁଣି ଅନଳ ବସ୍ୱନ୍ଧୁ । ବୋଇଲେ ମନ୍ଦ ଏହା ବୁଝି
ତାହାର ବୋଲକୁ ଭାବଲେ । ଶୁଣ ହୋ କୁମାର ବୋଇଲେ
ଏ ସତ୍ୟ ସ୍ୱାମୀ ଅଟେ ମୋର । ରୂ ସତ୍ୟ କରିଯା ତାହାର ॥
ଜଡ ଖଡ ସେ ମୋର ମନ୍ୟ । ବଧବା ଯୋଗ ତୋର୍ଥ ହେଲ୍ୟ ।
ମୃତ ପିଣ୍ଡକୁ ସରେ ଥୋଇ । ଅମିଷ ବୃଷ୍ଟି ହେଉ ସହ ॥
ଧିକ ହୋ ଜାନକୀ ଷଣ । କୁମାର ବୋଲେ ଦଣ୍ଡ ଶୁଣ ॥
କେଣୁ ଅଟଇ ତାର ବର୍ଣ୍ଣା । କେ ଶୁଣି ତାହାର ବଚନା ॥
ଯେସନେ ଯୋଗ ବୃଷ୍ଟିକାଳେ । ନବ ମରଣ ବଢେ ଜଳେ ॥
ବନର କାଠ ଖଣ୍ଡ ଦୂର । ମିଳିଣ କ୍ଷିପି ଯାଇ ଥାଇ ॥
କେତେବେଳେ ଦୂର କ୍ଷିପି ଯାନ୍ତେ । ହିତାଏ ସାଗୁରନ୍ତେ ଷଟେ ॥
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଯୋଗିଏ ଲକ୍ଷି ରହେ । ଅନେକ ଖଣ୍ଡ କ୍ଷିପିଯାଏ ॥
ଦେବଣ କାଠ କ୍ଷିପି ଯାଇ । ଅନେକ କାଠ ସଂଯୋଗାଇ ॥

ଯେହ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଏ ସଂସାର । ଗୋଧନ ମାୟା ଖେଳଘର ॥
ବନ୍ଧା ଥାଆନ୍ତି ଯେହ୍ନ ଗଲ । ମୋର ଅଛଇ ସେବା ହେଲା ॥
ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଭଗବାନ । ଧନ୍ୟ ଏ ଭ୍ରମରଙ୍କ ମନ ॥
ଏହାଙ୍କ ପଦ୍ମରେ ହୋଇଣ । ନ ଥିବେ କୁଳାନ୍ତ ମୟେଣ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ନରହରି । ତୁଳ୍ୟ ଭୃକୁଟୀ କରେ ଧରି ॥
ସୁନ୍ଦର ମୁଖରେ ଚିନ୍ତିଲେ । ଉଠରେ ଭ୍ରମର ବୋଇଲେ ॥
ତତକ୍ଷଣେ ଭ୍ରମର ଉଠିଲା । ଗୋବିନ୍ଦ ଚରଣେ ଲୋଟିଲା ॥
ପ୍ରଭୁ ବୋଇଲେ ଥିବେ ସୁତ । ମୁଁ ତ ଦେଖିଲି ବିପରୀତ ॥
ଦେଖ ତୋ ଜନନୀ ପିତର । ଆଉର ପତ୍ନୀ ସହୋଦର ॥
ତୋର ଅନ୍ତରେ କର ଆଶ । ରହିଣ ଥାନ୍ତି ତୋତ ପାଶ ॥
ଏବେ ତୋ ମୃତ୍ୟୁ କାଳ ଦେଖି । ଘୃଣି କରି ଗଲେ ରଖି ॥
ଚଇଁଲେ ମାଛ ଜ୍ୱର ଖାଇ । କେହ୍ନେ ତାହାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗଲ ॥
ହୋଇଣ ଅଳ୍ପରେ ନନ୍ଦନ । ଧିକ ଏ ତୋହର ଜୀବନ ॥
ତା ଶୁଣି ଭ୍ରମର ବୋଲଇ । ଶୁଣ ହେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଗୋସାଇଁ ॥
କେ କାର ଜନନୀ ପିତର । କେ କାର ଭ୍ରାତ ସହୋଦର ॥
କେ କାର ଅଟଇ ଯୁବତୀ । କେ ପୁଣି ଅଟେ କାହା ପତି ॥
ମିଥ୍ୟା ଅଟଇ ଏ ସଂସାର । କେହ୍ଵଜ ନୁହନ୍ତ କାହାର ॥
ଯେସନେ ଗୋଟେ ପାନ୍ଥଶାଳେ । ପଥରେ ପଥିକ ମିଳନ୍ତି ॥
ଯାଇ ଏକତ୍ର ଯାଉଥାନ୍ତି । ପଥରେ କୁଶଳ ଦେଖନ୍ତି ॥
ଏକା ଗୃହର ଯାତ୍ରୀ ହୋଇ । ବସନ୍ତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନେ ଯାଇ ॥
ଶ୍ରମ ସହିଲେ ଯେଉଁମାନେ । ଚଳନ୍ତି ବୁଝି ଆଉ ପଥେ ॥
ଯେହ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଏ ସଂସାର । ଗୁଣାନୁବନ୍ଧନ ବେଭାର ॥
ଏଥିକୁ ଛାଡ଼ିଣ ଭଜନ । ସାଧୁଙ୍କ ସେବା ପ୍ରତିଦିନ ॥
କରି କହଇ ଯେଉଁ ନର । ଧନ୍ୟ ଜୀବନ ହେବ ତାର ॥
ଶୁଣି ବୋଇଲେ ନାରାୟଣ । ଧନ୍ୟ ହେ ଅଣ୍ଡ-ଗାୟତ୍ରଣ ॥

ଜୀବନ୍ତେ ମୁକ୍ତି ହୋଇ ଥାଅ । ମଲେ ଶ୍ରୀହରି ପଦ ପାଅ ॥
ଏମନ୍ତ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଶୁଣି । ଅତି ଆନନ୍ଦ ପାଇ ପ୍ରାଣୀ ॥
ଅରଣ୍ୟ ପାଦପଦ୍ମ ତଳେ । ସବେ ପଡ଼ିଲେ ଏକାବେଳେ ॥
ପଲ୍ଲ ଅରଣ୍ୟ ଧାଇଁ ଦେଲେ । ଅରଣ୍ୟ ଦୁଆରେ ବୋଲଇଲେ ॥
ଅମ୍ଭେଟି ଭଗତ ଜୀବନ । ବୋଲି ହୋଇଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ
ତକ୍ଷଣେ ଉଠି ପାଇକଣ । ଦେଖିଲେ ଦାହାନ୍ତ ଅପଣ ॥
ବୋଲଇଲେ ଧନ୍ୟତ୍ତ ଠାକୁର । ଏତେକ ଦୟାର ବୁଦ୍ଧ ତୋର ॥
ଦେଖାଇ ଦେଇ ହରି ନେଲୁ । କେଉଁପିଣ୍ଡରେ ନ ଦେଖିଲୁଁ ॥
ଯା ମାୟା ଦେବେ ଅଗୋଚର । ଅମ୍ଭେ କା କେତେକ ମାତର ॥
ହେଲେଁ ତୋ କୃପାମାତ୍ର ଥାଉ । ଅଧିକ ନ ଲୋଡ଼ୁ ଆଉ ॥
ଏମନ୍ତେ ବିଚ୍ଛେଦେ ସେ କାଳ । ଭଜନ ପଲ୍ଲ ଅବମୂଳ ॥
ସାଧୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବନ କେଲେ । ପରମ ପଦ ସେ ଲଭିଲେ ॥
କହନ୍ତି ଚଇତନ ଧୀରେ । ମନ ନିଷ୍ଠରେ ଅବଧାରେ ॥
କଳିଯୁଗରେ ଭକ୍ତି ବାଣୀ । ଶୁଣି ତରଇ ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରାଣୀ ॥
ଛାଡ଼ ବାଦ ଶ୍ରମ ଲୋପ । ସାଧୁ ଚରଣେ ମୋର ଆଶ ॥
ଶ୍ରୀରାମ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀହରି । ମୁକୁନ୍ଦ ମାଧବ ମୁରାରି ॥
ରଘୁ ଗୋବିନ୍ଦ ଅଚକନି । ଏକବାଳକ ଏଣୁନନ୍ଦ ॥
ଅନନ୍ତ ଅଚ୍ୟୁତ ଶ୍ରୀକୟ । ନାମ ଘୋଷିବେ କୋଟି ମୋକ୍ଷ
ଏ ନାମ ଭଜ ଜୀବ ସାର । ହେ ପ୍ରଭୁ ଏହି ଆଜ୍ଞା ହେଉ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ଦାଢ଼ିଆ ଭକ୍ତି କଥାମୃତେ ନିଜକଳ ଦାସ ମୋକ୍ଷଦେ ନାମ ଚତୁର୍ଥୋଧ୍ୟାୟ ।

ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟ । ମନ ଉବାଚ ।

ମନ ବୋଲଇ ଚଇତନ । କହ ହେ ଅପୂର୍ବ ବଚନ ॥
କଳିଯୁଗରେ ଭକ୍ତ ବାଣୀ । କୃତାର୍ଥ ହେଲି ତାହା ଶୁଣି ॥

ଓସେପରେ ଶୁଣାଇବ ଜନ । ପାଇବେ ମୁକ୍ତି ସେଜନ ॥
ଅଳପେ ନ ତୋଷଇ ମନ । ତେଣୁ କେ ହେଲ ମୋ ସବନ
ଅଳ୍ପଯ କେତେ ଏରୂପର । କଳିଯୁଗରେ ଏବେ ଭଣ ॥
ସମସ୍ତ କଷ୍ଟ ମୋର ଗାଣ । ମୋ ବୁଦ୍ଧି କଲଣ ଉଦାଶ ॥
ଚୈତନ୍ୟ ବୋଲେ ଭାଗ୍ୟଶୁଣି । ଶୁଣ ହେ ମନ ନୃପମଣି ॥
କାହ୍ନୁ ନଗରେ ତାର ବାସ । ନାମ ତା ଦାମୋଦର ଦାସ ॥
ଜାତରେ ଅଟଇ ବ୍ରାହ୍ମଣ । ପଢ଼ି ସଦ୍ଗୁରେ ବେଦ ଭଣ ॥
ପୁଣ ବୃତ୍ତିକା ତାର ନାହିଁ । ଭକ୍ଷା ମାଗିଣ ସେ ବଞ୍ଚଇ ॥
ଅଛି ଦରିଦ୍ର ତା ଜୀବନ । ନାହିଁ ତା ବାଡ଼ି ବୃତ୍ତି ମାନ ॥
ଏ ଯାଗେ ସେହି ଦେହ ଥାଇଁ । ତା ଠାରୁ ନଥିବେ ଉଦାସୀ ॥
ପ୍ରଭାତେ ସ୍ନାନ କରଇ । ଦ୍ୱାଦଶ ତିଳକ ସେନଇ ॥
ମୁଖେ ଗୋବିନ୍ଦ ବଲି ହରି । ଗୁଣ୍ଡେ ବୋଲଇ ଦାମୋଦର ॥
ଭିକାର ଅର୍ଥେ ସେ ନଗରେ । ବୁଲି ମାଗଇ ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ॥
ଏମନ୍ତେ ବୁଲେ ନାନା ଦେଶେ । ଦିବସ ଶେଷେ ଘରେ ଆସେ ॥
ଯା ଗଣ୍ଡ ଭିକ୍ଷୁ ମିଳଥାଇ । ପ୍ରାଣ ପୋଷଇ ତାହା ଖାଇ ॥
ଓ ଅବା ଦର୍ଶିଣ ଯୋଗରେ । ଅଛଥି ମାଗଇ ଦୁଆରେ ॥
ସଦେଶ ଖାଇ ଅଧେ ଦାନ୍ତ । ରନ୍ତା ନ ଥାଇ ଗାଙ୍ଗମତ ॥
ଓ ଅବା ଭୁରିଷି ଉପାସି । ଅଣି ମିଳବେ ପାଞ୍ଚ ଘର ॥
ସମସ୍ତ ଦେଇ ତାଙ୍କ ପାଶେ । ଅଟେ ରହିଲ ଉପବାସେ ॥
ଏମନ୍ତେ ବାହାନ୍ତ ଦିନ । କରଣ ଗୋବିନ୍ଦ ଭଜନ ॥
ଯଜ୍ଞ କାବେ ଦସ୍ତୁ ବୃଦ୍ଧ । ନ ଶୁଣେ ପର ଅପବାଦ ॥
ଜଗତେ ପ୍ରାଣିଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ । ବାଞ୍ଛି କରଣ ବଟେ କାଳ ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେ କାଳ ଗଲା । ତା ଯଶ ଜଗତେ ପୂରିଲା ॥
ଜାଣିଲେ ପ୍ରଭୁ ଚକ୍ରଧର । ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ଭକ୍ତ ଭାର ॥
ଭକ୍ତେ ପ୍ରଭୁ ଶୀତବାପ । ମାୟାରେ ହେଲେ ଯୋଗୀବେଶ

ସର୍ବାଙ୍ଗେ ଚନ୍ଦନ ଭୂଷଣ । ଗଳେ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ମାଳାମାନ ॥
ମସ୍ତକେ ଯୋଡ଼େ ଜଟାଭାର । କର୍ଣ୍ଣରେ ସ୍ଫଟିକ କୁଣ୍ଡଳ ॥
ଡମ୍ବା-ଉଦ୍ଭବ ଧରୁ କରେ । ବୃଷଭ ଅଛି ଧୀରେ ଧୀରେ ॥
ଅତି ଦୁର୍ବଳ ରୂପ ଦେଖି । ବ୍ରଇସିବାକୁ ଶକ୍ତି ନାହିଁ ॥
ଏମନ୍ତ ବେଶେ ଦାମୋଦର । ମିଳନ୍ତେ ଦାସଙ୍କ ମନ୍ଦିର ॥
ଦେଖେ ଯେ ଦାସ ଭୁଲି ବେଶ । ଅସିଛି ଭୋଜନ ଉଦ୍ଦେଶ ॥
କାହିଁ ନ ପାଇ ଭିକ୍ଷା କିଛି । ଉପବାସରେ ଶୋଇଅଛି ॥
ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତିରୀ ଦୁଇଜଣ । କ୍ଷୁଧାରେ ଦହନ ହୋଇଣ ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ଶେଖର ପାଦ ଦୁଇ । ଦେଖି ସ୍ନେହେ ଭେଳ ଯାଏ ବହି ।
ଦେଖି ପ୍ରଭୁ ସଜ୍ଜନ ବନ୍ଧୁ । ନାମ କରୁଣାମୟ ସିନ୍ଧୁ ॥
ଅଭୟ ଚରଣ ତୋ ଦାତା । ଭୁକ୍ତି ମୁକ୍ତି ବନ୍ଧୁଦେଖା ॥
ଦୁର୍ଲଭ ମନ୍ତ୍ର ଜର ଫଣି । ଜଗତ ଜନ ଚିନ୍ତାମଣି ॥
ପବିତ୍ର ଭଣ୍ଡାର କେଶରୀ । ସକଳ ଜଗେ ଅଧିକାରୀ ॥
ତେଣୁ ଶରଣ ପଶି ତୋତେ । ଅଭୟ ଦେଖାକର ମୋତେ ॥
ଏତେ ଦଣ୍ଡ ର ସମୟରେ । ସେବେ ଅଭୟ ମୋର ଦ୍ୱାରେ
ଆସିଣ ହୋଇବେ ପ୍ରବେଶ । ତାହାଙ୍କୁ ହେବ ମୁହିଁ ବଶ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ମନେ ଭାଳି । ଦ୍ୱାରେ ଡାକିଲେ ବନମାଳୀ ॥
ବୋଲିଲେ କେଉଁ ଅଛ ଘରେ । ଅମ୍ଭେ ଅତିଥି ଗୋ ଦୁଆରେ ॥
ଶୁଣିଣ ଦାମୋଦର ଦାସ । ମିଳନ୍ତି ମହାଯୋଗୀ ପାଶ ॥
ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ କରି ନମସ୍କାର । ବୋଲଇ ଦ୍ୱିଜ ଦାମୋଦର ॥
ହେ ସ୍ୱାମୀ କାହାଁରୁ ଅଗତ । ମିଥ୍ୟା ନ କର କହ ସତ୍ୟ ॥
ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ଗଙ୍ଗାଧର । ବଚନ ଶୁଣିଲ ମୋହର ॥
ଆସିଲୁଁ କୈଳାସ ଭବନୁ । ଦେବ ର ନାହିଁ କହ ମୋତେ
ତା ଶୁଣି ଦାମୋଦର ଦାସ । ବୋଲଇ ଦଣ୍ଡେ ମାତ୍ର ବସ ॥
ଅତିଥି ବସାଇ ଚଳନ୍ତେ । ପଡ଼ିଶା ଗାଁକୁ ସେ ମିଳନ୍ତେ ॥

ବୋଲନ୍ତେ ଶୁଣସି ଗୋ ସନ୍ଧ । ଅଛଥି ଭୋଜନ ମାଗଇ ॥
ଏଥକୁ କହ କି ଉତ୍ତର । ତା ଶୁଣି କହେ ସତୀ ତାର ॥
ହେ ସ୍ୱାମୀ ମୋତେ କ ପଚ୍ଚର । ତୋତେ କ ଅଛ ଅଗୋଚର ॥
ଘର ଭଳଲେ ସବୁ ଚୋର । ନୋହବ ସଧେ କଉଦର ॥
ବସ୍ତ୍ର ଗୋଟିଏ ଥିଲେ ଘରେ । ଦଉନ୍ତ କି ଇନ୍ତ୍ର କାହାରେ ॥
ଅନ୍ନ କ ଅଛ ଭଣ୍ଡ ଘରେ । ହେ ସ୍ୱାମୀ କହ ମୋ ଆଗରେ
ସତୀର ମୁଖୁଁ ଏହା ଶୁଣି । ଚିନ୍ତନ୍ତ ନନ୍ଦନ୍ତ କହେ ପାଣି ॥
ସ୍ୱାଲ୍କୁ ଅଛଥି ଲେଉଟିବ । ଏ ପାପି ଗାବ ଜମା ଥିବ ॥
ସ୍ୱାମୀର ମୁଖୁଁ ଏ ବଚନ । ଶୁଣିଲ୍ଲ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରତନ ॥
ଶବ୍ଦ ଆଗତେ ଯେ ତରୁଣୀ । ଚନ୍ଦ୍ରଲ୍ଲ ସ୍ଥଲ୍ଲ ଦନ୍ତପାଣି ॥
ଆନନ୍ଦ ଫେଲ୍ଲ ହେ ଅମୃତ । ବୋଲି ଚନ୍ଦ୍ରଲ୍ଲ ଦନ୍ତଧର ॥
ହେ ସ୍ୱାମୀ ନ ଭୁଞ୍ଜ ଅଲତ । ଅମୃତ ଥିବ୍ଲ ନଗନ୍ଧାଥ ॥
ଅବଶ୍ୟ ମିଳବ ଭୋଜନ । ଏବେ ହୋ ମୋହଠାରୁ ଶୁଣ
ଭଣ୍ଡାର ଦ୍ୱାରକୁ ଯାଇଣ । କରୁର ଆଣ ହୋ ବହନ ॥
ତା ଶୁଣି ଦାମୋଦର ଦାସ । ମନରେ ହୋଇଣ ହରଷ ॥
ଭଣ୍ଡାର ଦ୍ୱାରେ ଦେବେ ଗଲ୍ଲ । କରୁର ମାଗିଣ ଆଣିଲ୍ଲ ॥
ସତୀ ହସ୍ତରେ ନେଇ ଦେଲ୍ଲ । ଏଥେଁ କ କରିବୁ ବୋଲଲ୍ଲ ॥
ଶୁଣି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ହସ ହସ । ବୋଲଲ୍ଲ ଦେଖ ମୋର ଚେଷ୍ଟ
ଅଟେ କ ପକାଅ କରୁର । ତପିଣ ବଲବା ଦର୍ଶିଗ ॥
ସବୁର ନେଇ ଦଶ ଅଂଶ । ସେବକା ଅଛଥି ଦରଶ ॥
ଶୁଣି ଘାନବ ହେଲେ ଦାସେ । ସତୀକ ବଘାଇଲେ ଘାଶେ ॥
ସବୁ ହସ୍ତରୁ ଦେଖ ଥୋଇ । ମର୍ଥ୍ୟ ଧଇଲ୍ଲ ମୁଠିଅର ॥
ସମୁଭ କଟେଣ କରୁଅ । ତପିଣ ନଲରେ ଦର୍ଶିଗ ॥
ତକ୍ଷଣେ ସ୍ୱାମୀକୁ ଯାଇଣ । ବଢ ଆଣିଲେ ଶାଷଣ ॥
ସ୍ତ୍ରୁଷ୍ୟଭକ୍ତ ମୁଦଯାଇ । ପାଚ ନଦାନ୍ତ ଦୁଧ ଦହ ॥

ମାନାବ ଭକ୍ତ ଗଣି ଅଛି । ରଚନ କଳ୍ପ ଭକୁଟି ॥
ଜାତ ଅଟିଲେ ନାରାୟଣ । ଅନନ୍ତେ ଧ୍ୟାଇଲେ ଚରଣ ॥
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ମାବତ୍ର ବାଉ । ସ୍ମରେ ପ୍ରେମରେ ନରନାସ ॥
ଦେଖ ହୋ ଭକ୍ତ ତାହାଙ୍କର । ଯାହା ନ ଥାଏ ବେଦବର ॥
ପେ ପାବତ୍ର ଧ୍ୟାନ କରୁ । ସ୍ମରେ ପିଇଲେ ଗର୍ବହର ॥
ଗୁରୁଙ୍କୁ ଭକତେ ଗୋସାଇଁ । ଅଜ୍ଞାନ ଲୋକେ ଦେଖ ନାହିଁ ॥
ଗନ୍ଧିଏ ଅପନ ଗାଉଲେ । ଅଭିନ୍ନ ବନେ ଜଗଇଲେ ॥
ଅପନେ ଦାସ ପତ୍ନୀ ଗର୍ବେ । ଅନ୍ନ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଅରପିଲେ ॥
ଯୋଜନ କୃଷ୍ଣ ଦେବ ହୃଦୟେ । ବୋଲଇଲେ ଶୁଣ ଅହେ ବାପେ ॥
ଆଉଚ ଅନ୍ନ ଭକ୍ତ ଅଛ । ତା ଶୁଣି ଭକ୍ତ ସେ ମୃଗାକ୍ଷୀ ॥
ଭକ୍ତେ ଯେତେକ ଅନ୍ନପ୍ରକ । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପଦେ ଓଜିଲ୍ଲ ॥
କୃଷ୍ଣ ଉଠିଲେ ଭକ୍ତମାନ । ବସିଲେ ଭୋଜନ ଖାଇ ॥
ଧୂର୍ତ୍ତେ ଅନନ୍ତ ଉପବାସ । ନେ କଷ୍ଟ ତାହାଙ୍କ ହୃଦୟ ॥
ପ୍ରଭୁ ବନ୍ଧୁ ଭକ୍ତ ମନ । ଧନ୍ୟ ଏ ବୃନ୍ଦାବନ ॥
ଓଳବେ ଅନ୍ନ ଭକ୍ତ ନାହିଁ । ଉପାସେ ଭକ୍ତ ପ୍ରାଣିବୃନ୍ଦ ॥
କେଶ କାଟିଣ ମୋତେ ଦେଲେ । ଅନ କେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ରୂପେ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ନାରାୟଣ । ଦାସଙ୍କୁ ଧୀରଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ ॥
ଦେଖହେ ରଚନ ଅଗତ । ସ୍ଥଳ ନ ପାଉଁବ ରଚନ ॥
ଏ ଦେଳ ଅନ୍ନ ମୋତେ ଦେଲୁ । ପ୍ରକର୍ଷ୍ଣୁ ଅମ୍ଭେ ଡରିଗିଲୁଁ ॥
ତାଙ୍କୁଣି ଦାମୋଦର ବାଣ । କହୁଲେ ଅଜ ତହିଁରେ ॥
ଅଜ ହୋ ଅଭିନ୍ନ ରହିଲେ । ସ୍ଥଳ ନ ପାଉଲେ ବୋଲଇଲେ ॥
ଶୁଣି ଯୁବତୀ କହେ ଧୀର । କମଳ ଚନ୍ଦ୍ରା ହୋ ଅମୃତ ॥
ଆଉ ଯେତେକ କେଶ ଅଛି । ସେ ସବୁ କାଟି ଦଅ ଗୋଟି ॥
ସ୍ୱାମୀତା ଶୁଣିଣ ଅନନ୍ତ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ରାନେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଦନ୍ତ ॥
ଯେତେକ କେଶ ଅଛି ହୃଦ । ସବୁ କରୁଛି ଅର୍ପଣ ॥

ନାସି ଭାହାର ଦଣ୍ଡା ମୁଣ୍ଡେ । ବାନ୍ଧିଲ୍ଲ ଛଣ୍ଡାକନା ଗଣ୍ଡେ ॥
ସ୍ବାମୀ ସ୍ବଭଯା ବଶିକର । ଅନନ୍ତେ ବନରେ ଚଲିଗ୍ଲ ॥
ଶୁଣି ଦଣ୍ଡରେ ଗାଁଷଗଣ । ନମୀଲ ସବାର୍ଥ ଅଶୀଣ ॥
ସ୍ୱଦେଶ ସ୍ବଜଣ ତାହା କଲେ । ସବୁ ଲୋଦନେ ସମର୍ପିଲେ ॥
ବୈଜନ ପାଇ ସ୍ବଜାଣି । ଭୁଣ ସ୍ଵଜନ୍ମ ପାଇ ଶୋଭ ॥
ଖାଇ ଅପନ ନାଗସ୍ବଜ । ଅବର ବନତା ଅମ୍ବଜ ॥
ମୁନଙ୍କ ଭୁବନ୍ନ କମଳ । ଲୁବ୍ଧଦେବତା ବକ୍ଷସ୍ଥଳ ।୧୧୦॥
ସେ ପୁଣି ଭଜନ୍ତ ସ୍ବବରେ । ଶୋଭୁଲେ ଭୁଣ ଷସ୍ୟାପଟେର ॥
ଏହି ସମୟେ ବାଣେ ଗଲେ । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଚରଣ ବୃଷିଲେ ॥
ଭଯପଣନ୍ତ କରେ ଧର । ହରିଙ୍କି ବସୁଲେ ସ୍ତୁଦଶ ॥
ବୈଜୁଣ ସୁଗ ପାମ୍ବେ ମଣି । ଜଳେ ଶୋଇଲେ ଚକ୍ରପାଣି ॥
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଉଦ୍ରାସିବା ଜାଣି । ସ୍ୱାମୀକ ବୋଇଲେ ତରୁଣୀ ॥
ଅନାଦ୍ୟନ୍ତ ଦୁଇ ଏ ଅଛୁ । କେମନ୍ତେ ପଥ ସ୍ଥିଲଦି ॥
ତୁମ୍ଭେ ପଲ୍ଲଙ୍କ ମାଗିଥିଲ । ସେ ଅମ୍ଭ ଦ୍ବାସ୍ଯରେ ମିଳଲ ॥
ଜାହା ଏହାଙ୍କୁ ସମର୍ପିବା । ଅମ୍ଭେ ପଲ୍ଲଙ୍କେ ଶୋଇ ଥିବା ॥
ପଲ ବୋଇଲେ ଦେଇ ଦେଇ । ତାହା ଜାଣିଲେ ମହାବାହୁ ॥
ଦୂଇଜଙ୍କ ଦ୍ଵଦ ଦେଖି ହେଲା । ହେଲେ ଯେ ଶ୍ୱେତପଦ୍ମ ଭୋଳା
ଅଧିକ ନ ପାରଲେ ସହି । ଦୁହିଙ୍କି ନହାଯୋଗେ ମୋହ ॥
ଏହି ସମୟେ ସ୍ବକଣାହି । ଉଠିଲେ ଅଚ୍ଛେବେଗ ହୋଇ ॥
ସେ ପଲ୍ଲ ପଲ୍ଲୀ ଜଣ ଦୁଇ । ଚରଣ ତଳେ ଥିଲେ ଶୋଇ ॥
ଥାଙ୍କସ୍ୱପ୍ନେ ହସ୍ତ ଦେଲେ । କେଣ ତୋ ନର୍ଷ ଞ୍ଚ ବୋଇଲେ
ନାନା ବଚନ ଅଳଙ୍କାର । ଶୁଣୁ ତୋ ସବାଙ୍ଗ ଯାକର ॥
ଲୋକର୍ଣ୍ଣ ତନୁ ତୋର ହେଉ । ସରେ ତୋ ଧନ ଶୁଦ୍ଧଥାଉ ॥
ଜଣରେ ସୁର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଅ । ଅନ୍ତେ ବୈକୁଣ୍ଠ ଗତି ପାଅ ॥
ଏମନ୍ତ ଅଜ୍ଞା ଭାଳୁଦେଲେ । ଶ୍ରୀହରି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେଲେ ॥

ଏହୁ ଉତ୍ତରୁ ନିଶି ଶେଷ । ଦିବସ ହେଲ୍କ ପରତେକ ॥
ଅବଳା ବନ୍ଦୀ ଚେଳ ଉଠି । କେଶ ତା ପାଦଯାଏ ଲୋଟି ॥
ଯତ୍ନାରେ ଅଳଙ୍କାର ମାନ । ମନ୍ଦିରେ ପୂରିଅଛି ଧନ ॥
ତା ଦେଖି ଅଚମ୍ଭିତ ନାରୀ । ସ୍ୱାମୀର ଭୁଜ ତୋଳ ଧରି ॥
ବୋଲଇ ବେଗେ ଶୁଣ ନାଥ । କେଣିକି ଗଲେ ସେ ଅଭାବ ॥
ମନ୍ଦିର ବେଶ କେ ସଜିଲି । ସେ ଲୋକେ ମନୁଷ୍ୟ ଶରୀର ॥
ତା ଶୁଣି ଦାସେ ବେଗେ ଉଠି । ନିଜ ଘରକୁ ଦେଲେ ଦୃଷ୍ଟି ॥
ନାନାଦି ଧନ ଅଛି ପୂରି । ପହୀ ତା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପରସର ॥
ଅଙ୍ଗେ ପୂରିଛି ଅଳଙ୍କାର । କେଶକୁ ଶୋଭୁଛି ଚମ୍ପର ॥
ତା ଦେଖି ଚହଲଇ ମନ । ଚିନ୍ତେ ସେ ପ୍ରଭୁ ରଘୁନାଥ ॥
ଅତର ବେଳେ ତ ଏମାନ । ସବେ ପୂରିଛି ଏତେ ଧନ ॥
ସ୍ୱଚ୍ଛ ମଧ୍ୟେ କେଣ ଦୂରି । କାଞ୍ଚନ ଦଣ୍ଡଛି ସୁନ୍ଦର ॥
ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରାଣ୍ଡେ ତାଙ୍କ ମଣି । ଯେବା ସେ ଭକ୍ତ ଦେବ ପ୍ରାଣି
ବ୍ରହ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ରାଦି ସୁରସୁର । ସ୍ତୁତି କରନ୍ତି ଯା ଅନ୍ତର ॥
କମଳା ଯାର ପଦସ୍ପର । ମୋ ଘର କେତେକ ମାତର ॥
ହେ ପ୍ରଭୁ କରୁଣା ସାଗର । ମୋ ଅପରାଧ କ୍ଷମା କର ॥
କୃତ୍ୟ ହୋଇଲେ ଅପରାଧ । ତୁ ନାଥ କରୁଣା ଦାଉଥି ॥
ଭ୍ରମେ ସେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଠାକୁର । ଶଙ୍କର ହୃଦରେ ବିହର ॥
ଏସୁ ଅପରାଧ ମୋର ସେତେ । ପ୍ରଭୁ ତ ସେନ କଦାଚିତେ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ସ୍ତୁତି କରି । ଅନନ୍ତେ ଶୁଭୁଛ ତରୁଣୀ ॥
ଅନନ୍ତେ ଶ୍ରୀହରି ଭଜନ । ସାଧୁଙ୍କ ସଙ୍ଗ ପ୍ରତିଦିନ ॥
ସକଳ ଛାଡେ ଦସ୍ତୁରି । ଦାନ ପ୍ରସଙ୍ଗେ ଦଣ୍ଡେ ରତ ॥
ଯୋଗୀ ତୁରିଙ୍କକ ସାଧୁଜନ । ସେବାରେ କଟାଇଲେ ଦିନ ॥
ବୋହଲ୍ଲ ସମ ଅଧିକାର । କାଟନ୍ତି ବସିଲେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପୁର ॥
ଦ୍ୱୟଙ୍କ ଦାସ ଦାସୀ ହେଲେ । ମନକୁ ଚୈତନ୍ୟ କହିଲେ ॥

ଯେ ଦାଢ଼୍ୟଭକ୍ତି ରସବାଣୀ । ଯେ ପ୍ରାଣୀ କର୍ଣ୍ଣପଥେ ଶୁଣି ॥
ସକଳ ପାପୁଁ ହେବ ପାର । ନ ଛିବ ଯମରାଜା-ପୁର ॥
ଅପୁତ୍ରି ଲଭେ ପୁତ୍ର ଦାନ । ଧନ ଲଭିବେ ଦରିଦ୍ର ପୁଣ ॥
ଉତ୍ପାତ ଋଦ୍ଧିମାନ ଯେତେ । ଯେ ଗ୍ରହଗୀଡ଼ାଦି ସଙ୍କଟେ ॥
ସୁପିବ ନାହିଁ ଜନ୍ମଜରେ । ଶୁଣି ଏକଥା ଯେବେ ତରେ ॥
ଜହର ବ୍ରିତ ରାମଦାସ । କେବଳ ମୂଳଟି ବଣ୍ଚାସ ।୧୬୦

ଇତି ଶ୍ରୀ ଦାଢ଼୍ୟତାଭକ୍ତି ରସାମୃତେ ଦାମୋଦର ଦାସ ଚରିତ୍ରୀ ମୋଚନେ ନାମ ପଞ୍ଚମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଷଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାୟ । ଚୈତନ୍ୟ ଉବାଚ ।

ପୁଣି କହନ୍ତି ଚଇତନ । ହେ ମନ ହୁଅ ସାବଧାନ ॥
ଏ ବଡ଼ ଅପୂର୍ବ ଚରିତ । ଶୁଣିଲେ ହୋଇବ ପବିତ୍ର ॥
ଉତ୍କଳଖଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳେଶ । ଢେଙ୍କାନାଳରେ ତାର ବାସ ॥
ଜାତିରେ ତନ୍ତିଅକରଣ । ତାରି ଲୁନ୍ଥୁନ୍ତ ଜନଗଣ ॥
ତାହାର ନାମ ବଣ୍ଠୁର । ଭକତପଣେ ବଳସୁର ॥
ସ୍ତ୍ରୀରତା ନାମ ତା ରେବତି । ପତିର ଆଜ୍ଞା ଅନୁବର୍ତ୍ତୀ ॥
ପୁତ୍ରର ନାମ ରଘୁନାଥ । ପିତାର ଚରଣେ ଭକତ ॥
ଏମନ୍ତେ ତିନିଜଣ ଥାନ୍ତି । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣପାଦେ ଦେଇ ମତି ॥
ନାମ ଭଜନ ଅପ୍ରମିତ । ନିତ ମହନ୍ତ ସେବକତ ॥
ସେ କହେ ପ୍ରଭୁ ନାମ ଜପ । ତାକୁ ବୋଲନ୍ତି ବଣ୍ଠେ ବପ ॥
ଯାହାର ମୁଖୁ ନାମ ଶୁଣି । ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରାୟେ ତାକୁ ମଣି ॥
ଯୋଗୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୈଷ୍ଣବ ଉଦାସୀ ॥
ସେ ଅଭ୍ୟାଗତ ଅତିଥିତ । ଦ୍ୱାରେ ତା ହେଲେ ଉପଗତ ॥
ତାହାଙ୍କୁ ଅନ୍ନବସ୍ତ୍ର ଦାନ । ତୋଷନ୍ତି ଅନନ୍ୟ ବଚନେ ॥
ନାହିଁ ବୋଲିବା ମୁଖୁଁ ତାର । କେବେହେଁ ନୁହଇ ତାହାର ॥

ଏମନ୍ତେ କେତେ ଦିନ ଅନ୍ତେ । ତା ଗାଈ ପୂରିଲା ଜଗତେ ॥
ସେହି ଶୁଣିଲେ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ । ବୋଲନ୍ତି ସର୍ବ ଲୋକମାନ ।
ଏମନ୍ତ ସମୟରେ ପୁଣ । ଦଇବ ସଚ ସୁଦ୍ଧ ଶୁଣ ।
ଅତିଥି ସମ୍ଭାଳିତ ହୋଇ । ଅଇଲେ ତୀର୍ଥ ଯିବାପାଇଁ ॥
ଭ୍ରମଣ ଅର୍ଥେ ଗ୍ରାମପୁରେ । ମାଗନ୍ତି ଭୁଲି ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ॥
ଲୋକେ ବୋଲନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଚାହିଁ । ଶୁଣହେ ବୈଷ୍ଣବ ଗୋସାଇଁ ॥
କରଣ ନାମେ ବଣିମୂଳ । ଦଇବ୍ୟେ କଲ ତାର ଘର ॥
ଅବଶ୍ୟ ତୋଷିବ ଭୋଜନେ । ଶୁଣି ଚଳିଲେ ସାଧୁମାନେ ॥
ଦ୍ୱାରେ ତା ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ । ହରଷ ଅତି ହେଲା ବେଶ ॥
ଜାଣିଲେ ଅଛେ ବଣିମୂଳ । ଅମ୍ଭ ତରଣ୍ଡୁ ବେଗେ କର ॥
ସାଧୁଙ୍କ ବଚନ ଶୁଣିଣ । ସତ୍ତୁ ବାହାରି ତତକ୍ଷଣ ॥
ଦେଖିଲା ସାଧୁବୃନ୍ଦ ତୋଳେ । ପ୍ରଣାମ କଲା ପାଦତଳେ ॥
ଉଠି ଜଣାଲେ କର ଦେଲା । କି ଆଜ୍ଞା ହେଉଛି ବୋଇଲା
ଶତଥେ ବୋଇଲେ ହେ ଶୁଣ । ଅମ୍ଭ ତରଣ୍ଡ ବେଗେ ଅଣ ॥
ଦ୍ୱାତ୍ରି ବ୍ୟଞ୍ଜନ ମୁରଜାଇ । ଘୃତ ଦଧାଡ଼ ଦୁଧ ଦହି ॥
ଜାଣ୍ଡ ଶଇବା ଅଦ ସେତେ । ଏ ସବୁ ଅଣ ହେ ତ୍ୱରିତେ ॥
ଅମ୍ଭ ତରଣ୍ଡ ବେଗେ କର । ପୁଣ୍ୟ ଲୁ ପାଇବୁ ଅପାର ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ ତଡଇଲା । ମନ୍ଦିରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ॥
ପୁତ୍ର ଭାର୍ଯ୍ୟାଙ୍କ କହିଣ । ପଚାଇ କଇ ଅନ୍ନୋଜନ ॥
ସାଧୁଙ୍କ ପାଶେ ନେଇ ଦେଲା । ପଞ୍ଚ ମାଣ୍ଡିଆ ନ ପାଇଲା ॥
ବୋଇଲା ସାଧୁବୃନ୍ଦେ ଶୁଣ । ଛିନ୍ଦୁରେ କରୁଛି ଜଣାଣ ॥
ସମସ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅଛି ଦେଲି । ପଞ୍ଚ ମାଣ୍ଡିଆ ନ ପାଇଲି ॥
ଶୁଣି ବୋଇଲେ ସାଧୁଗଣ । ପଞ୍ଚାଣ ଲୁହଇ ଭୋଜନ ॥
ଏତ ବହୁତେ ସେ ଗୋଇବ । ହିତଙ୍କ ଅଯୋଗ୍ୟ ହୋଇବ ॥
ତୋ ଦ୍ରବ୍ୟ ନେଉଥାଉ ଦଅ । ତା ଶୁଣି ବଣିମୂଳ ପୁଅ ॥

ଅନେକ ଜନନ୍ତୁ ଦେବ କଲ୍ଲ । କୁମ୍ଭୀର ହୋଇ ଜଣାଇଲ୍ଲ ॥
ତହିଁ ପ୍ରଭୁମାନେ ଶାନ୍ତ ହୁଅ । ବେଗେ ଉଠନ ଜଳ ଯାଅ ॥
ସୁତ ଅସିତ ସ୍ନାନ ସ୍ନାନ । ଅବଶ୍ୟ ଦେବେ ଶାନ୍ତନୁ ॥
ତା ଶୁଣି ଅତ୍ରିଷ୍ଠ ସୁଦର୍ଶନ । ଚଳଲେ ଯାହିଁ କା ଲମନ୍ତେ ॥
ସରନ୍ତୁ ପିତା ପୁଙ୍ଗେ ଗଲେ । ଭଗିଣ ଭଜର ଯେ କଲେ ॥
ଯେ ସାଧୁ ପର ଉପକାରେ । ମିଥ୍ୟା କଳ୍ପଣ ବେଷ୍ଟି କରେ ॥
ଏଥିରେ ଦୋଷ ନାହିଁ ଲଭ । ବୋଲି ଶାସ୍ତ୍ରରେ କହୁଅଛି ॥
ପୁତ୍ର ନ ମିଳିବ ତାହିଁ । ମେଳକ ଯିବା ଏଥିପାଇଁ ॥
ବୋଲନ୍ତେ ଅତ୍ରିଷ୍ଠ ସମସ୍ତେ । କୃଷ୍ଣବେ ନାହିଁ କଦାଚିତେ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ବାପ ପୋଏ । ଉଠିଲେ ଧଇଲେ ଝମ୍ପାଏ ॥
ଅବର କାଳ ଗୋଟି ଧରି । ଚଳିଲେ ଯୋଜନ ଭୂମରି ॥
ସ୍ନାନ ପ୍ରଭୃତିକ ଉପରେ । ବେଢିଲେ ଲୁଗାବନ୍ତ ସରେ ॥
ଉଷରେ ସିଞ୍ଚି ଗୋଟି ଗୋଳ । ପୁଷ୍ପ ପଶିଲ୍ଲ ଭଙ୍ଗ ଗଳ ॥
ସିନ୍ଧୁର ଲଗିଛ ତାହାରେ । ପୁଷ୍ପ ଗୋଟିଲ୍ଲ ପଣି ସରେ ॥
ଅନେକ ଧାନ ରତ୍ନ ମାନ । ଦେଖି ନ କୁଅଁଳି ନୟନ ॥
ସୁନ୍ଦର ବନ୍ଧ ଦ୍ରବ୍ୟ ହେଉଛି । ହସ୍ତେ ନ ଧରେ କଦାଚିତେ ॥
ଏମନ୍ତେ ଗୋଟନ୍ତେ ସବନ । ଦେଖିଲ୍ଲ ସୁତ ଲକ୍ଷମାନ ॥
ବହୁ ଅଶିଲ୍ଲ ଖଣ୍ଡ ଦ୍ରବ୍ୟ । ସିଞ୍ଚିରେ ଦେଲ୍ଲକ ଖଲାଇ ॥
ଏମନ୍ତ ସମସ୍ତେ ସାଧୁର । ଚେତନା ଗଲ୍ଲ ଲ୍ଲଉର ॥
ଦେଖିଲ୍ଲ ସିଞ୍ଚି ହାତ ସଙ୍ଗେ । ମେଳହିଁ କହୁଛି ସିଞ୍ଚିଲେ ॥
ସନନ୍ତୁ ବେଗେ ଧାଇଁ ଗଲ୍ଲ । ମେଲଲ ଚରଣ ଧଇଲ୍ଲ ॥
ଦେବ ଚରଣ ଦେବ ହାତେ । ଧରି ହିଞ୍ଚିଲ୍ଲ କୋପ ଚିତ୍ତେ ॥
କୁମର ବୋଇଲ୍ଲ ତହିଁ ତାତ । ଧନ୍ୟ ପଡ଼ିଲ ସିଞ୍ଚି ଗାତ ॥
ସାଧୁତ ହିଙ୍ଗୁଳ ଅସୁର । ତୁମ୍ଭେ ଯାଉଛରେ ହିଙ୍ଗ ଗିର ॥
ଶୁଣି ପିତାର ମୁଣ୍ଡ ଧରି । ଚାଲିଲ୍ଲ ଯୋଜନ ଭୂମରି ॥

ଦୁହେଁ ଝିଙ୍କିଲେ ଦୁଇଜଣ । ପୁଅ ରହିଲା ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ॥
କେଉଣି ଅଙ୍ଗକୁ ନୋହିଲା । ତା ଦେଖି ସୁମରି ବୋଇଲା ॥
ସ୍ୱରୂପ ଶୁଣ ଆହେ ତାତ । ଏଥର ଯଉଲା ମହତ୍ତ ॥
ଯୁଝ ଯଦ୍ୟପି ପାଞ୍ଚ ଯିବ । ତନ୍ତି ପାଥିଉ ଦଣ୍ଡ ଦେବ ॥
ସାଧୁଙ୍କ ସେବାହିଁ ନୋହଇ । ଏତେକ କଷ୍ଟ ବ୍ୟର୍ଥ ହେବ ॥
ଏଥକୁ ବନ୍ଧର ନ କର । କାଟିଣ ଦିଅ ମୋର ଶିର ॥
ସାଧୁମାନଙ୍କ ସେବା ହେଉ । ଅମୃତ ମହତ୍ତ୍ୱ ନ ଯାଉ ॥
ମୁଣ୍ଡ ନ ଥିଲେ ପିଣ୍ଡ ଏଥେ । ଚଳ୍ପା ନ ଯିବ କଦାଚତେ ॥
ଏଥକୁ ନ କର ତୁ ହେଳ । ମୋ ମୁଣ୍ଡ ସତ ଦେନ ଚଳ ॥
ଶୁଣି ପିତୃର କାଢ ଧର । ମନରେ କୃଷ୍ଣ-ଚିନ୍ତା କର ॥
ଛେଦନ କର ପୁଅ ଶିର । ଲମ୍ବିଲ ରଖିଲ କାଷର ॥
ଧରଣ ସତକଣ୍ଡ ହସ୍ତେ । ସରକୁ ଚଳିଲେ ତ୍ୱରିତେ ॥
ମୁଣ୍ଡ ହରଷା ହସ୍ତେ ଦେଲା । ଲମ୍ବିଲ ରଖ ଭୋ ବୋଇଲା ॥
ଦୁଆର ଭଞ୍ଚଲା ସମସ୍ତ । ଶୁଣି ଆନନ୍ଦ ହେଲା ମାତ ॥
ଭଲ ପ୍ରମାଣେ ଚିନ୍ତା ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡ ଯେ ରଖିଲା ଲମ୍ବିଲ ॥
ବୋଇଲା ସ୍ୱାମୀ ବେଗେ ଯାଅ । ସାଧୁଙ୍କୁ ସତ ନେଇ ଦିଅ ॥
ତା ଶୁଣି ବଣ୍ଣମୂର ଗଲା । ସାଧୁଙ୍କ ହସ୍ତେ ସତ ଦେଲା ॥
ସୁତ ପାଇଣ ସାଧୁବୃନ୍ଦେ । ଭୋଜନ କଲେ ମହାନନ୍ଦେ ॥
ଅନେକ କଲ୍ୟାଣ ବାଣ୍ଟିଲେ । ସରଲୁ ସାଞ୍ଚ ତୁ ବୋଇଲେ ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ ବଣ୍ଣମୂର । ତକ୍ଷଣ ଗଲେ ଝଟ ସର ॥
ସ୍ୱାମୀ ହରଷା ବେନ ଜଣ । ଡାକିଲେ ଗୋବିନ୍ଦ ଚରଣ ॥
ପୁତ୍ରର ଛିବ ମନେ ବୁଝି । ଏମନ୍ତେ ପାହିଲା ରଜନୀ ॥
ଏଥୁ ଉତ୍ତରୁ ଶୁଣ ମନ । ଗଣ୍ଡି ଯେ ସାଧୁତ ବଚନ ॥
ଛତ୍ରିଶ ଦ୍ୱୋଳ ଝଡ଼ିହିଲା । ଧନ୍ୟ ସେ ସତ୍ତ୍ୱି ହିଙ୍କିଲେଇ ॥
ବାଣ୍ଡରେ ଡକାଇଲେ ନେଇ । ଅନେକ ଲୋକଙ୍କୁ ଡକାଇ ।

ମୁଣ୍ଡ ଦଣ୍ଡନେ ପିଣ୍ଡ ଚହିଁ । ତଣ୍ଡି ଯେ ନ ପାରନ୍ତେ କେହ
ଗ୍ରାମ ଦାଣ୍ଡାରେ ସେନ ଗଲେ । ଶୂଳ ଉପରେ କଯାଇଲେ ॥
ଅନେକ ଲୋକ ଚହିଁ ମିଳି । ଦେଇଣ କୁହାଇ କୁହଳି ॥
ଚଳିଣ ଗଲେ ସେଠା ପୁରେ । ଶୁଣ ହେ ଏଥୁଁ ଅନନ୍ତରେ ॥
ଅତିଥିମାନେ ଚଳି ଗଲେ । ଦାସଙ୍କ ପାଶେ ପ୍ରବେଶିଲେ ॥
ଭାଳନ୍ତେ ବଣ୍ଡମୂର ଦାସ । ବହନ ଅସ ଅମ୍ଭ ପାଶ ॥
ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହେଲୁ ଦାସୁ । ତୋତେ କଲ୍ୟାଣ କର ସିନ୍ଧୁ
ସାଧୁଙ୍କ ମୁଖୁଁ ଏହା ଶୁଣି । ଆଜନେ ପୁରୁଷ ତରୁଣୀ ॥
ବୋଇଲେ ଦାସ ବଣ୍ଡମୂର । ଶ୍ଳୋ ପଣି ଶୁଣ ମୋ ଲୁଭର ॥
ପାଞ୍ଚୋଟି ସାଧୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ । ସାଉଅଛ ମୁଁ ଗଣ୍ଡେ ଦୂର ॥
ପୁଣି ପଣ୍ଡିଆ ମୁଣ୍ଡ ଆଣ । ଧର ମୁଁ ଖୁବ ଲମ୍ବଇଣ ॥
ସାଧୁମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇବ । ଏକାନ୍ତ ସ୍ଥାନେ ପକାଇବ ॥
ଶୁଣି ସୁନ୍ଦରୀ ତୋଷ ହେଲେ । ମୁଣ୍ଡ ଯେ ଦେଲ ସ୍ୱାମୀ ହସ୍ତେ
ପୁତ୍ରର ମୁଣ୍ଡ ପିତା ଧରି । କାଖେ ଯାଇଲ ସହ କର ॥
ଉତ୍ତମ ବଦନ ଯୋଡ଼ାଇ । ଚଳିଲେ ଧୀର ଧୀର ହୋଇ ॥
କହିଲେ ବନସ୍ତ୍ର ବଡ଼ନେ । ବଜସ୍ତ୍ର କର ପ୍ରଭୁମାନେ ॥
ଶୁଣି ଚଳନ୍ତେ ଯେ ଅତିଥେ । ଦାସଙ୍କୁ ଘେନିଣ ସଙ୍ଗତେ ॥
କେତେବେଳେ ଦୂର ଚଳି ଗଲେ । ବଣ୍ଡମୂରକୁ ପଚାରିଲେ ॥
କାହିଁ ତୋହର ନନ୍ଦ ସୁତ । ସଙ୍ଗତେ ଆଣନାହୁଁ ଗୃହ ॥
କାହିଁ ଅନେକ ସେବା କଲୁ । ଅନ୍ତେ ଦେଖା ଯେ ନ ଦେଲୁ
ସାଧୁଙ୍କୁ କରନ୍ତା ଦର୍ଶନ । କମ୍ପା ନଇଲ୍ ତୋ ନନ୍ଦନ ॥
ଏବେ ତୁ ଯାଅ ଭିତର । ଘେନିଣ ଆସ ତୋ କୁମର ॥
ନୋହିଲେ ଏହିଠାରେ ଥିବୁ । ତାକୁ ନଦେଖିଲେ ନ ଯିବୁ ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ ବଣ୍ଡମୂର । ହେଲ ନମ୍ରକୁ ବହେ ନୀର ॥
ତା ଦେଖି ସମସ୍ତ ଅତିଥ । ବୋଇଲେ କାନ୍ଦୁଅଛୁ କୁତ ॥

ଯାହା ଆଜ୍ଞାରେ ସିନ୍ଧୁ ଜଳେ । ନ ବୁଡ଼ି ସ୍ତମ୍ଭ ଶଇଳେ ॥
ଏମନ୍ତେ କଲେ ନାମଧ୍ୟାନ । ତକ୍ଷଣେ କମ୍ପିଲା ମେଦିନୀ ॥
ତାହା ଜାଣିଲେ ଚକ୍ରପାଣି । ମାୟାରେ ପୂଜାଗାରେ ଆସି ॥
ଭକ୍ତବାନ ଦେଲେ ଭରେ । ସେ କଥା କେହି ନ ଜାଣିଲେ ॥
ତକ୍ଷଣେ ଉଠିଲା ପବନ । ହଜିଲା ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ॥
ସାଧୁଙ୍କୁ ପ୍ରଣିପାତ କଲା । ପିତାଙ୍କ ଚରଣେ ଲୋଟିଲା ॥
ଦେଖିଣ ଏମନ୍ତ ଚରିତ । ସେ ଦେଶ ଲୋକେ ଆଚମ୍ବିତ
ବୋଇଲେ ଧନ୍ୟ ଏହା ଭକ୍ତ । ଏହା ଦର୍ଶନେ ଅଘ ନାଶ ॥
ସକଳ ସାଧୁଏ ମିଳିଣ । ପୁଣ୍ୟକୁ ବାଣ୍ଟିଲେ ଜନେଣ ॥
ସତ୍ତ୍ୱ ତା ଧର୍ମକୁ ଦେଖିଲେ । ସୁମନ ବୋଲି ନାମ ଦେଲେ ॥
ବୋଇଲେ ଅରେ ପୁତ୍ର ଶୁଣ । ଲହ ତୁ ଶ୍ରୀହରି ଚରଣ ॥
ଏବେ ପିତାଙ୍କୁ ନେଇ ତୋର । ଯାଅ ତୋ ଜନନୀ ପାଖର ॥
ଏମନ୍ତ କହିଣ ଅଚ୍ୟୁତେ । ଚଳିଣ ଗଲେ ସେହିମତେ ॥
ଏଣେ ସେ ପିତା ପୁତ୍ର ଗଲେ । ମନ୍ଦିରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ॥
ଜନନୀ ପୁତ୍ର ପାଇ କୋଳେ । ବୁଡ଼ିଲେ ପ୍ରେମ ସ୍ୱବନ୍ଧେଳେ ॥
ଦେଶ ତାହାର ଧନ୍ୟ ଲୋଡ଼ି । ମଲା ସେ ଅଇଲା ଫେରିଟି ॥
ଜନନୀ ପିତା ପୁତ୍ର ହୋଇ । ସୁଖେ ରହିଲେ ନିଜଗୃହ ॥
ସେ ଦେହ ଅନ୍ତେ ଉଦ୍ଧରଣ । ଲଭିଲେ ଗୋବିନ୍ଦ ଚରଣ ॥
ଶୁଣ ହେ ମନ ନରନାଥ । ନାମର ମହିମା ଏମନ୍ତ ॥
ମୂର୍ଖ ଲୋକଙ୍କୁ ଏହା ମିଛ । ସାଧୁଙ୍କ ଅଟଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ॥
ଏ ନାମ ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦ । ଶୁଣନ୍ତେ ନ ଲାଗେ ପ୍ରମାଦ ॥
ଭଣେ ଅଧମ ବ୍ରଜନାଥ । ସୁଜନଜନଙ୍କର ଦାସ ॥
ଶ୍ରୀହରି ଭକ୍ତ ଚରଣେ । ମୋ ଚିତ୍ତ ରହୁ ଅନୁକ୍ଷଣେ ॥
ଏ ନାମ ଭକ୍ତି ରସ ବାଣୀ । ସୁଜନେ ତରନ୍ତି ଏହା ଶୁଣି ॥
ଲୁବ୍ଧ ନ ମର ଭବ କୂପେ । ବୁଝ ଅନନ୍ତ ସାଧୁ ରୂପେ ॥

ତାହାଙ୍କ ଭଜ ଛୁଟ ଯାଉ । ଏକଥା ସର୍ବ ଶାସ୍ତ୍ରେ ଗାଉ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀବାଦ୍ୟାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଉପାସ୍ୟେ ମନ ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ
ବିଶ୍ୱମ୍ଭର ଦାସ ଭକ୍ତି ପୁଷ୍ଟ ମୋକ୍ଷେ ନାମ ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ସପ୍ତମ ଅଧ୍ୟାୟ । ମନ ଉବାଚ ।

ଶୁଣି ଅନନ୍ତ ମନରାଜା । ଚୈତନ୍ୟପାଦେ କଲେ ପୂଜା ॥
କହୁ ହେ ଅପୂର୍ବ ଚରିତ । ଶୁଣି ମୁଁ ହୋଇବି ପବିତ୍ର ॥
ଏହୁ ପ୍ରକାରେ ଭକ୍ତ ସେତେ । ତରି ଅଛନ୍ତି କହ ମୋତେ ॥
ଅତି ତୃଷିତ ମୋର ମନ । ବେଗେ କରାଅ ସୁଧାପାନ ॥
ଶୁଣି ଚୈତନ୍ୟ ଅନୁରାଗେ । କହନ୍ତି ମନରାଜା ଆଗେ ॥
ହେ ମନ ସାବଧାନେ ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ ପାଇବୁ କାରଣ ॥
ଏ କଥା ଅପୂର୍ବ ଚରିତ । ଶୁଣ ନିର୍ମଳ କରି ଚିତ୍ତ ॥
ଦକ୍ଷିଣଦେଶେ ପୁଣ୍ୟଶ୍ଳୋକ । ଦେଖିଲା ମାତ୍ରକେ ପବିତ୍ର ॥
ଶ୍ରୀ ଲଛମନଙ୍କ ସହର । ଶଙ୍କର ମୁକୁତ ପୁଅର ॥
ସୁର୍ଯ୍ୟର ସମାନ ଅଟଇ । ସମର ବାଧା ନ ଲାଗଇ ॥
ଏମନ୍ତ ପୁଣ୍ୟସ୍ଥାନେ ବାସ । ନାମ ତାହାର ରାମଦାସ ॥
ଶୁଦ୍ଧ ବୈଷ୍ଣବ ଅଟଇ ପୁଣ । ତାର କୁଟୁମ୍ବ ଲକ୍ଷଣ ॥
ଏକଇ ପୁତ୍ର ଏକ ନାରୀ । ସେ ସ୍ଥାନେ ଥାନ୍ତି ମଠ କରି ॥
ସଦା ଭାଳନ୍ତି ତ୍ରୀ ରତନ । କେବଳ ପ୍ରଭୁ ଲଛମନ ॥
ଶ୍ରୀରାମପଦ ସେବ ଲୟ । ନ ଜାଣେ ଅନ୍ୟ ଦେବ ଦେବ
କରଣ ଏକ ସ୍ଥିରେ ଧ୍ୟାନ । ସ୍ୱପ୍ନରେ ଦେଖୁଥାଏ ଧନ ॥
ଯାହା ମିଳଇ ଭିକ୍ଷା କରେ । ଚିନ୍ତା ନ ଥାଇ ତାର ଚିତ୍ତେ ॥
ଧୀର ଚତୁର ମହା ଶାନ୍ତ । ପଣ୍ଡିତ ବିବେକ ତା ମତ ॥
ପତ୍ନୀ ମହିମା ଜଗତ୍ରେ ଶୁଣେ । ପୈତାର ଭଲ ମନ ଜାଣେ ॥
ଦେହ କନ୍ୟା ସେହି ଲାଗି । କେବଳ କରେ ସେବା ପଦ ॥

ସାଧୁଙ୍କ ସ୍ୱଭାବେ ଅଳଭ । ଉଚ୍ଚୈଃ ସ୍ୱଅଳ ସଦାବର୍ଣ୍ଣ ॥
ବୈଷ୍ଣବେ ନାନାଭ ପ୍ରକାରେ । ଅଛି ମିଳନ୍ତି ତାର ଦ୍ୱାରେ ॥
ନାଗା ଉଦାସୀନ୍ ସାଙ୍ଗି ଯେତେକ ଭକ୍ତି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ସଂଘରେ ॥
ସୁର ସନ୍ତର୍ପି ସାଧୁମାନେ । ଅଛି ମିଳନ୍ତି ପ୍ରତିଦିନେ ॥
ଯୋଗୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ । ବାନପ୍ରସ୍ଥ ଗୃହସ୍ଥ ଭଗାସ୍ଥ ॥
ସଂଯୋଗୀ ଭକ୍ତଙ୍କ ସହିତେ । ଦ୍ୱାରି ଦରିଦ୍ର ଅନ୍ଧ ଯେତେ ॥
ଏମାନେ ସ୍ୱଭାବରୁଁ ଅଛି । ତା.ଦ୍ୱାରେ ଭୋଜନ ପ୍ରକାଶି ॥
ନାହିଁ ନ ବୋଲେ ସେ କଦାଚେ । ସଭୁଙ୍କୁ ତୋଷେ ଅନ୍ନଦାନେ ॥
ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଭୋଜନ୍ତି ପୂରି ଗିରି । ଅନ୍ନ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଆଦ କରି ॥
ତହିଁ ଯେଉଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଇଚ୍ଛା କରେ । ତୋଷଇ ଯେହି ପରକାରେ ॥
ଦଶ ବର୍ଷ ଜା ଗାଠି ଗଲେ । ଜନ୍ମ ସହସ୍ର ପରିଯନ୍ତେ ॥
ଯେତେ ଅଇଲେ ତେତେ ଦେଲ । କେବେହେଁ ନାହିଁ ନ ବୋଲଇ
ତାର ସଙ୍କଳ୍ପ ଏହିମତେ । ଦ୍ୱାରେ ଅତିଥ ଆସ୍ତେ ଯେତେ ॥
ତାଙ୍କ ତରକ୍ଷ ଯେବେ ହୋଇ । ତେବେ ସେ ଅନ୍ନ ଖାଏ ଯାଇ ॥
ବୋହିଲେ ନ କରେ ଭୋଜନ । ଏହି ପ୍ରକାରେ ବଞ୍ଚେ ଦିନ ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେ ଦିନ ଗଲା । ତାର ସମ୍ପଦ କ୍ଷୀଣ ହେଲା ॥
ତା ଦେଖି ଭାର୍ଯ୍ୟା ମୂର୍ଚ୍ଛାଗତ । ବୋଲନ୍ତି ଶୁଣ ପ୍ରିୟ ପିଯୁଷ ॥
ଦିନକୁ ଦିନ ଧନ ଶେଷ । ଅଳ୍ପେ ହେଲାଟି ପ୍ରବେଶ ॥
ଆଉଣ୍ଡ ଦରିଦ୍ର ଥିବା । ଅତିଥ ଜାଣ୍ଟ ଦରଶନା ॥
ଶୁଣିଣ ଏମନ୍ତ ସନ୍ଦେଶ । ବୋଲଇ ଭକ୍ତ ସ୍ୱାମଦାସ ॥
ନଡ଼ିଭ ଜଣା ଗୁପ୍ତ ମନ । ଯାହାର ଭକ୍ତି ଗଙ୍ଗାମନ ॥
ଦେବା ଦଅଇବା ଠାକୁର । ଭେକଳ ଯେହି ସେବା ମୂଳ ॥
ତା ବନା ଅଜ୍ଞାରେ ଏ ଜଳ । ଭଯ କରିବା ଶକ୍ତି ହେବ ॥
ସାଧୁଙ୍କ ସେବାକୁ ମୋ ଛାର । ଛୋଡିବ ଜାଣୁ ଈଶ୍ୱର ॥
ଭେଦଳ ସାବା ଦେବଗ୍ୟୁ । ଏଥୁ ମୋହର ଜାଣି ରଖ ॥

ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଦସ୍ୟୁରାଜ । ସାଧୁଭ ଦ୍ୱାରେ ଚଳଗଲା ॥
ଅଶ୍ୱଶାଳାରେ ଘୋଡ଼ା ଦେଇ । ବୋଇଲା ଶୁଣ ଧନ ଲୁବ୍ଧ ॥
ସାଧୁମାନଙ୍କ ଚରଣକୁ । ଭେଟିବା ମିଳିବ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ॥
ପ୍ରଭୁଜନର ଜନ୍ମ ହେଲେ । କେବଳ ଦେଇଥିବ ମୋତେ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଚଳିଗଲେ । ମନ୍ଦିରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ॥
ପୁଣ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ଭଜନ । ଆନନ୍ଦ ହେଲେ ଭକ୍ତଗଣ ॥
ଯେବେ ସାଧୁଭ ସଙ୍ଗ ଧନ । ଜନ୍ମ ଭକ୍ତ ପ୍ରଭୁଜନ ॥
ଯେତେବେଳରେ ଲେଖା ସାହା । ସାଧୁତ ଦେଉଥାଇ ତାହା ॥
ଏମନ୍ତେ ଗଲା କେତେ ଦିନ । ଘୋଡ଼ାର ପୁଷ୍ଟି ହେଲା ଧନ ॥
ଦୈବଯୋଗେ ଧର୍ମ ମୋହର । ହେଲା ପ୍ରେମ ଦାସଙ୍କ ଉପର ॥
ଆଉ ନ ହେଲା ଧନ ଧନ । କହିଲା ଶିଷ୍ୟ ଉ ବଚନ ॥
ବୋଇଲା ଧନ ମୋର ହୃଷ୍ଟ । ଲେଖା ହୋଇଲେ ଆଉ ନଷ୍ଟ ॥
ତାଠାରୁ ଦସ୍ୟୁ ଶୁଣିଲେ । ଆକର ଧରିସାରି ଗଲେ ॥
ଅନେକ ପ୍ରକାରେଣ କହି । ପୁଣ ଘୋଡ଼ାଏ ନେଇ ଦେଇ ॥
ତାଠାରୁ କାମ୍ୟ କଲେ ଧନ । ଏମନ୍ତେ ଗଲା କେତେ ଦିନ ॥
ପଞ୍ଚ ଧର୍ମ୍ମଶ୍ର ଚୋର ହେଲା । ଆଉ ଯେ ଅଧିକ ନଦେଲା ॥
ଏମନ୍ତେ ଦସ୍ୟୁରଣ ମନ । ତାଠାରୁ କହ ନଲେ ଋଣ ॥
ନଗରେ ସମସ୍ତେ ଜାଣିଲେ । ତାହେ ଅନେକ ଋଣ କଲେ ॥
ଏମନ୍ତେ ସମସ୍ତ ସାଧୁଭ । ପ୍ରତେ ନ ଗଲେ କଦାଚନ ॥
ମାତେଣ ଭକ୍ତ ଜ ଲାଗିଲେ । ସକଳ ଲୋକେ ଝିଙ୍ଗାସିଲେ ॥
ମୂର୍ଖ ସନ୍ତ୍ର ପାଶ ଯାଏ । ଋଣ ରୁ କଲା ପ୍ରବୃଠାଏ ॥
ଏତେକ ଅଧିନାହିଁ ଭୋଟେ । ଅନ୍ତର ମାରୁଅଛୁ କେତେ ॥
ଏମନ୍ତେ ସବୁର ନଷ୍ଟ । ଦେଖିଣ ଭକ୍ତ ସମଦାସ ॥
ବଞ୍ଚିର କଷ୍ଟକ ମନର । ତ ବୁଦ୍ଧି କରବ ଏଥର ॥
ସାଧୁଙ୍କ ନଷ୍ଟ ବଚନ । ମଠରେ ନାହିଁ ଆଉ ଧନ ॥

ଏହି ସମୟେ ସାଧୁମାନେ । ଯେତେ ଅଛିତେ ମୋହବନେ
ତାହାଙ୍କୁ ଦେବ ମୁଣ୍ଡ ଦଣ୍ଡ । ନ ଦେଲେ ହୋଇବେ ଦଣ୍ଡ
ଅତଏବ ଲେଉଟିବେ ନେତେ । ମୋର ମରଣ ହେବ ତେବେ ।
ଏମନ୍ତେ ବଚନୁ ତା ଚରେ । ଆସି ମିଳିଲେ ଜମାଇତେ ॥
ଏକଦେଶ ଗ୍ରାମରେ ମୁର୍ତ୍ତି । ମୁକୁନ୍ଦ ବଳା ଅଛିନ୍ତି ॥
ମଠରେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ । ତା ଦେଖି ଭକ୍ତ ରାମଦାସ ॥
କୃପଣୁତରେ କଲ ଲାଭ । ଭକ୍ତଙ୍କ ସନ୍ତ ମୁରତ ॥
ସେ ପ୍ରଭୁ ରଣ୍ଡେ ଯାହାଙ୍କୁ । ସକଳ ଅସୁର ଭସ୍ମର ॥
ଏମନ୍ତ ବଚନୁ ତା ମନେ । କହାଳ କଲେ ସାଧୁମାନେ ॥
ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଦାତା ରୂପ । ଉତ୍ତର କରୁ ତାହାଁ ପାଇଁ ॥
ଆମ୍ଭ ତପସ୍ ଦେଖେ କର । ସେତେବେ ଧର୍ମକୁ ଇଚ୍ଛା ତୋର ॥
ଜନମ ହୋଇଲେ ବସ୍ତର । ତୋହର ସରବ ମହର ॥
ଅତଏବ ସହି ନ ପାରିବେ । ନାନାପ୍ରକାରେ ଗାଳିଦେବେ ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ ରାମଦାସ । ବୋଇଲେ ଭକ୍ତମାନେ କସ ॥
ଆମ୍ଭ ତପସ୍ ଦଧିମାନ । କରିବେ ପ୍ରଭୁ ନିଜମନ ॥
ମୋହର କେତେକ ମାଳର । ବହୁ ଦଣ୍ଡେ ନଜପୁର ॥
ପୁଣ ଭରସାକୁ କପାଳ । କହିଲେ ସକଳ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ॥
ସାଧୁତମାନେ ଛନ୍ତି ଯେତେ । ମାଣ୍ଡଣ ଚଣ୍ଡ ଜ ଅଛ ମୋତେ
ପଲରେ ଭରଣ ନ ଦେଲେ । ଭ ବୁର୍ଦ୍ଧି କରବ ଗୋ ସଲେ ॥
ସାଧୁଙ୍କ କହାଳ ବସ୍ତର । ସରେଭ ସ୍ୱାହିଁ ଅଛ ଦର ॥
ଅଜର ତପସ୍ କେମନ୍ତେ । କରବା କହ ବୁଦ୍ଧି ମୋତେ ॥
ତା ଶୁଣି ପୁଣ ଦାସ କହ । କପାଳି ଚନ୍ଦ୍ରା କରୁ ରକ୍ଷ ॥
ମଠ ପିଲ୍ଲ ସଜମାନ । ଭରଥ ଘଞ୍ଜୁ କରତନ ॥
ଲେଡିଥ ବଳା କୁମ୍ଭ ସେଠେ । ସେ ଥାଳ ଝରୁଥ ପଦ୍ମକେ ॥
ଏମାନ ଯେତେ ଅଛ ତୋର । ଅଜର ତେହ ଅଙ୍ଗୀକାର ॥

ସମସ୍ତ ସେତ ଦେଶେ ଯାଅ । ସାଧୁତ ସରେ ବନ୍ଧାବଅ ॥
ଅଚ ଅଚୁତଙ୍କ ଜନନ୍ତେ । ତ୍ରୈକ୍ଷ୍ଣା ହୋଇବ ଧନ ସେତେ
ବହୁନ ଯାଇ ସେତଆସ । ଶୁଣି ଅଜନ ଗ୍ରମଦାସ ॥
ସମସ୍ତ ଉବ୍ୟ ଠୁଳକଲ୍ । ସେନାଇ ଧନସର ଗଲ୍ ॥
ବୋଇଲ୍ ଶୁଣ ହୋ ସାଧୁତ । କଣା ଗ୍ ରଘ ଏଦ୍ଧ ବଉ ॥
ଅଚ ସାଧୁଙ୍କୁ ଜ୍ଞେ ସେତେ । କେବଳ ତାହା ଦଅ ମୋତେ ॥
ଶୁଣି ସାଧୁତ ବୋଇଲେ । ବୋଇଲେ ଶୁଣ ମୋ ଉତ୍ତର ॥
ସେବା ପଦାର୍ଥ ଅଛୁ ତୋର । ସବୁଲ ବନ୍ଧା ଯିନା ମୋର ॥
ମୋର ପଦାର୍ଥ ମୋତେ ଦେଇ । ଅଣିକୁ ଜଡ଼ିବାର ପାଇଁ ॥
ଛଡ଼ ଏ କଥାମାନ ତୋର । ମହନ୍ତ ସିଦ୍ଧି ଏଥର ।
ସେତେବ ଭୁ ଧନ ଅଛୁ ନେଇ । ନ ଦେଇ ରଖିବୁ କପାଇଁ ॥
କେବଣ ଉପାୟ ତୋହର । ନ ଦେଇ ପଦାର୍ଥ ମୋହର ॥
ଏଥର ମହନ୍ତ ସଇବ । ଶୁଣି ବୁଦ୍ଧିମ୍ନ ଜହାସିବ ॥
ଦେଖିବା ଚୈକ ରଖିବ ତୋର । ଭଣ ସ୍ମରିଲେ ସିନ୍ଧୁ ସର ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଗାଳିଦ୍ୟନ୍ତେ । ମିଳିଲେ ସକଳ ସାଧୁତେ ॥
ସକଳ ସାଧୁ ବୈଠାରେ । ଲାଗିଲେ ନାନା ପ୍ରକାରେ ॥
ବୋଇଲେ ଧନ ଦେଲେ ସିନ୍ଧୁ । ନୋହିଲେ ଅର୍ଗଳାରେ ଥିବୁ ॥
ଛଡ଼ ଏ ବାହାପିଅ ପଣ । ସେ ଯାହା ଧନ ଦେଲେ ଅଣ ॥
ଲକ୍ଷ୍ମୀକ ନାହିଁ ଜହୁ ତୋରେ । ଦାତା ବୋଲାଉ ଏ ଜଗତେ ॥
ଶୁଣିଣ ସବୁରି ବଚନ । ବୋଲଇ ଭକ୍ତ ସମଦାସ ॥
ଭୃତ୍ୟେ ସମସ୍ତେ ସାଧୁ ଶୁଣ । ତୁମାତେ ଲାଗିଛ ରମ୍ଭ ଭଣ ॥
ଉପର ହସ୍ତେ ଅଛ ଦେଇ । ତଳ ହସ୍ତରେ ଅଛ ନେଇ ॥
ସେ ଦୁଷ୍ଟ ଉଷର ସମାନ । ଖାଇ କେ ପାର ଜନ୍ମ ଭଣ ॥
ଦଶ ଖାଇଲେ ଜଣେ ମରେ । ଦୁଷ୍ଟକୁ ବଂଶ ନାଶ କରେ ॥
ଦୁଷ୍ଟା ଉନ୍ନ ।ଦ ସୁସ୍ତୁରେ । ଯଥ ଭକ୍ତଙ୍କ ସେ କରାନ୍ତେ ॥

ଘଣ ବୃକ୍ଷଙ୍କ ଦଂଶେ ଯାରେ । ଶୁଣିଅ ଅଛୁ ନାହିଁ ଭାରେ ॥
ଭକତ ଧାଡ଼ିରେ ସ୍ତ୍ରୀକ * । ନୋହିଲେ ଦେହ ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଧ ॥
ଯେ ଯାଇ ଶରୀର ସନ୍ଧରେ । ଭକତ ବହୁପଣ ସଂଗେ ॥
ବୃକ୍ଷଙ୍କ କାଁଲେ ଦେହ ନାଶି । ଗଡ଼ଇ ଶବସଙ୍ଗେ ମିଶି ॥
ବୃକ୍ଷର ଛାୟା ପ୍ରାୟ ହୋଇ । ଶବର ସଙ୍ଗେ ଲାଗିଥାଇ ॥
ଘଣ ସ୍ପର୍ଶିଲେ ଛାଡ଼ିଦେଇ । ନୋହିଲେ ଭଲେଭଲେ ଥାଇ ॥
ଏଣୁ ଏ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଦାସ୍ୟ ଧନ । ବୋଲନ୍ତି ଭଣାନୁଭବନ ॥
କେବଳ କଥାଏକ ଅଛି । ଶୁଣ ମୁଁ ଉମ୍ଭଙ୍କୁ କହୁଛି ॥
ପ୍ରାନ୍ତୁ ଯେ ଦଇ ସଙ୍ଗାତନ । ଦ୍ରୁପାନ୍ତୁ କେବେ ନା ଯୀତନ ॥
ବୋଧରେ ସ୍ୱୀ ଅଛୁ ନାହିଁ । ପ୍ରଥିବ ଭ ଭଦ୍ରକ ମୁହିଁ ॥
ଶୁଣ ହେ ସକଳ ସାଧୁଏ । ଅବ ମାଗୁଣି ମୋର ଏତେ ॥
ଏ ସର୍ବ ଲକ୍ଷ ଲୁଗ୍ନଠାର । ସାଧୁ ଭଲକୁ ଅକ୍ଷ କର ॥
ଭଜନ୍ତ କଲେ ପ୍ରସନ୍ନ । କେ ସନ୍ତୁ ସାଧୁଙ୍କର କୋଧ ॥
ଏଣୁ ମାଗୁଣି ମୋର ଏତେ । ଭର ନା ନ ଭର ସମସ୍ତେ ॥
ଭକ୍ତ ଚୁଡ଼ାମଣିମାନ ଯେତେ । ମନେ ଅଛନ୍ତି ମୋ ବଳତେ ॥
ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମଣଙ୍କ ଅଜ୍ଞାରେ । ସ୍ପର୍ଶିବ ଦ୍ଧି ସ୍ୱଲ୍ପ ବଳରେ ॥
ବାପଙ୍କ ଭକ୍ତାନୁ ଏତେ । ଶୁଣିଣ ଅଜନ ସମସ୍ତେ ॥
ପ୍ରେ ଗାଥା ବନ୍ଧା ଅଣିବରେ । ସମସ୍ତ ଜେଇକାର ଦେଲେ ॥
ସାଧୁଙ୍କ ଭରଣକୁ ଯେତେ । ଜେଇଁଣ ଦେଲେ ସେ ସମସ୍ତେ ॥
ଗାଥା ଧରଣ ସ୍ୱମବାରେ । ଠଁରେ ମନର ହିରତେ ॥
ମଣିରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ସାଧୁମାନଙ୍କୁ ଭଲଟେକେ ॥
ଅଧିରୁ କେତନ ସାରଣ । ଗତେ ଯେ ଜଳାଶ ବାଟି ଣ ॥
ଏମନ୍ତେ ଉତ୍ସବ ବନ୍ଦ । ଚରୁର୍ଥ ଦନ ଅଧି ହେଲା ॥
ଏଥୁ ଉକ୍ତିକୁ ଭକ୍ତି କରେ । ବହଲ ଭଲ ନାନା ମତେ ॥
ଭ ବୁଦ୍ଧି କରଦ ବୋଲନ୍ତ । ସାଧୁମାନଙ୍କ କଥା ହେଲା ॥

ନ ଦେଲେ ତାହାଙ୍କର କର । ଉଠିବେ ନାହିଁ ମୋ ମନ୍ଦିରୁ ॥
ଏପୁରଭାରୁ ତର୍କଜାଣି । ସୁଦର୍ଶି ଦ୍ୱାରେ ମୋର ଅଛି ॥
ସ୍ୱକାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ କେବଳ । ମୋଠାରେ ନ ମିଳନ୍ତୁ ଧନ ॥
ଜଗତ ଲୋଚନ ସମସ୍ତେ । କେଉଁଟି ଥିବେ ସେଥାମନେ ॥
ତାହା ଦେଖିଣ ମୋ ଜୀବନ । ଧ୍ୱଜାର୍ଥ କିସ ପ୍ରୟୋଜନ ॥
ନ ଦେଖୁଁ ଏପରି ପରତ୍ର । ଜୀବନ ଥିବାନ୍ତି ଉଚିତ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଭଣୁଥିଲେ । ନାଗ ଗରଳ ଅଣାଇଲେ ॥
ସନ୍ତୋଷ କରି ତାହା ରଖି । ପଣ୍ଡିତ ବୋଇଲେ ସେ ଜାଣି ॥
ଅଛନ୍ତି କଛୁ ଜଣାଇବେ । ଜଗତ ହୋଇ ବାଦୁଛନ୍ତେ ॥
ଏହା ଦେଖିବା ଯାଏ ପ୍ରାଣ । ରହିବା କିସ ପ୍ରୟୋଜନ ॥
ଏଥକୁ ନୃପ ରୁ ବଚନ । ମୁଁ ଏବେ ଭକ୍ଷିବ ଗରଳ ॥
ତା ଶୁଣି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରତନ । ପଣ୍ଡିତ ବୋଲଇ ବଚନ ॥
ରୁଦ୍ରେଶ୍ଚ ମୋର ସଙ୍ଗ ଫଳ । ବୃକ୍ଷରେ ଯେସନେ ବଉଳ ॥
ଫଳର ମଞ୍ଜି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ । ବରବ ଲଗାଇ ଅଛଇ ॥
ଅଛ ବନ୍ଧୁରେ ଯେଉଁ ନାଶି । ଫସାରେ ଅନ୍ତ ଦେହ ଧର ॥
କେ କହୁ ତାଙ୍କ ଦୁଃଖ ମାନ । ଜାଣନ୍ତେ ମରଣ ସମାନ ॥
ମୋତେ ଛାଡ଼ିବା ମନେକର । ଏ କେଉଁ ଧରମ ରୁମ୍ର ॥
ରତ୍ନମ୍ ପତ୍ନୀ ଦେବ ଯେବେ । ମୁହିଁ ଭକ୍ଷିବ ବିଷ ତେବେ ॥
ତା ଶୁଣି ସ୍ୱାମୀ ବୋଲେ ସତ । ପୁଣ ସେ ହୋଇବ ଅନାଥ ॥
ଅବଳା ବୋଲଇ ବଚନ । ଯାହାର ପ୍ରଭୁ ଲଛମନ ॥
ତାର କାହାକୁ ଅଛି ଡର । ଦେଖ ସ୍ୱାମୀ ବସ୍ତ୍ରର ନଗର ॥
ଏମନ୍ତ ବୁଝାବୁଝ ହେଲେ । ଦୁହେଁ ଭକ୍ଷିବା ମୂଳ କଲେ ॥
ଏପୁରଭଦ୍ରୁ ଶୁଣ ଭାଇ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ ॥
ମୁହିଁ ବାହୁଡ ଉଭଭଣ । ଅନନ୍ତେ ଲୋଚନ ଯାଉଣ ॥
ଭୃତ୍ୟଙ୍କ ମନ୍ଦିରରେ ପଶି । ସମସ୍ତେ ପ୍ରଭୁ ନାମ ଘୋଷି ॥

ଭଉ ଭାଟିଅ ନିସ୍ୱନଣ । ଉଠିଲେ ଶମ୍ଭୁକ ପାବେଶ ॥
ଲୁଚିକା ପୃଷ୍ଠ ଦ୍ରା ଗଲେ । ବୋଲି ସ୍ତୁତେ ଦନ୍ୟଉଲେ ॥
ସ୍ତୁତିଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବଶଦ୍ୱେ ମତ । ଦେଉ ଅନେକ କଲେ ସ୍ତୁତ ॥
ଜୟ ର ଜୟ ସନକନ୍ଦ । ନାମି କରୁଣାମୟ ସିନ୍ଧୁ ॥
ଅନାଦ ପ୍ରଭୁ ଅଦକର୍ଣ୍ଣ । ଲୋକ ପାଳନ ପଦାନନ୍ଦ ॥
ଏଣୁ ଶରଣ ତୋ ପଦ୍ମର । ରୁନାଥ ଯାହା ଇଚ୍ଛା କର ॥
ଜୟ ର ଅନନ୍ତ ମୂରତି । "ଅଶେଷ ଜୀବ ପ୍ରାଣ ପତି ॥
ଜୟ କୋଦଣ୍ଡ ଜାଣ୍ଡପାଣି । ଚନ୍ଦ୍ରାର୍ଥି ଜନ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ॥
ଦକ୍ଷତବତ୍ସଳ ତୋ ନାମ । ଦକଳିସ୍ତୁ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରେମ ॥
ପାର୍ଥିବୀ ପଲୁଛ ଅସୁର । ରଁ ନାଥ ଯାହା ଇଚ୍ଛା କର ॥
ଏହା ବୋଲନ୍ତେ ବେଦ ପ୍ରାଣି । ଜାଣିଲେ ସର୍ବ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ॥
ମହାନନ୍ଦାକୁ ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ । କହନ ସିନ୍ଧୁ ରୁ ବୋଲଲେ ॥
ମୋ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଯାଉଣ । ଦଦାରେ ମୋହ ଏହ୍ୱଣ ॥
ଅଜ୍ଞା ପ୍ରମାଣେ ଦଦା ଗଲ । ତନଙ୍କ ବୃଦଯ ମୋହିଲ ॥
ଦକ୍ଷ ଲକ୍ଷିବା ବୃଦ୍ଧି ଯାଉ । ଦଦାରେ ପଡଲେ ସୁମାଉଁ ॥
ଏମନ୍ତ ପମୟରେ ଅସି । ହୋଇଲ୍ୟ ବଶୈଡ଼ ଦଶି ॥
ସେ ପ୍ରଭୁ ପଦଦା ଅଚନ୍ତା । ଲୁଗିଲ୍ୟ ଭକ୍ତଜନ ଚନ୍ତା ॥
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲୁଷ ହେଲ୍ୟ ମନ । ଦଜନ୍ୟ ପ୍ରଭୁ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ॥
ସେ ରାମଦାସଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ । ମାୟାରେ ହେଲେ ଦେବରୂପ ॥
ପଙ୍ଗତେ ସେଡ ଦାପଜନ । ନୁହାଇ ପାଧୁଙ୍କର ଧନ ॥
ଛମୁରେ ଢକୁଡ଼ ଲଗାଇ । ଦଜାୟ କଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀସ୍ୱ ॥
ପାତ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରେ ବଢେ ଜଉ । ଭାବଲେ ଧନ ଧାମ ଧଉ ॥
ଭଦ୍ରକ ଲ୍ୱୋଭ ଉଠିଅଛ । ଅଟେ ଅସିଛୁ ରାମଦାସ ॥
କଉବେ କଟ ଅଜବଦ । ଦଅ ତୋ ଉଣଦେବା ଧନ ॥
ଶୁଣି ପାଧୁତ ବେଳେ ଉଠି । ଦ୍ୱାରେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଯାଇଁ ଭେଟି ॥

ଶୁଣ ଯୋଗିନ୍ଦ୍ର ସୁତମାନେ । ଯାହା କହନ୍ତି ବନ୍ଧ୍ୟ ଜ୍ଞାନେ ॥
ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ଭଣ୍ଡେବା ଫଳେ । ତାଙ୍କ ଦେଖିଲେ ଧର୍ମଭୋଳେ ।
ଯା ମାୟା ଦେବେ ଅଗୋଚର । ତାଙ୍କୁ ଛଳିବ ନର ଛାର ॥
ତର ଜାତକ ପ୍ରାଜ୍ଞ ମଣି । ବୋଇଲେ ଶୁଣ ମୋର ବାଣୀ ॥
ଏତେ ଦଶାରେ କାହିଁ ପାଇଁ । ଅଇଲ କହ ହେ ଗୋସାଇଁ ॥
ତା ଶୁଣି ଭଗତ ଜବନ । ବୋଇଲେ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ ॥
ପଦାର୍ଥ ନ ଥିବାରୁ ମୋତେ । କଷ୍ଟ ସେ ଥିଲ ନାନାମତେ ॥
ଅଜ ପ୍ରବେଶ ହେଲୁ ବନ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନୁହଇ ଉଚିତ ॥
ଦେଖି ଦେବା ସେ ଧନ ଚୋର । ମିଳାଇ ମୂଳ କଳନ୍ତର ॥
ସୁତଅ ଭଣି ସେହ ଯାଅ । ଅମୂଲ ବୋଳାବୋଟ ଦର୍ପ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଧନ ଦେଲେ । ତାଠାରୁ ଘୋଡ଼ା ଘେନଗଲେ ।
ବୋଇଲେ ଶୁଣହେ ସାଧୁତ । ତୋଅରେ କହୁଅଛୁଁ ସତ ॥
ଏବେ ମୁଁ କହୁଅଛି ତୋତେ । ଧନ୍ୟ ତୁ ସାଧୁଙ୍କ ଜନମଧ୍ୟେ ॥
ଯେତେକ ଲୁଚିବ ଦେଇଥିବୁ । ସେ ଧନ ଅମ୍ଭେ ଭୁଞ୍ଜିଦେବୁ ॥
ଅମ୍ଭେ ଜାତର୍କ ଉତ୍ତମ୍ଭେ ସାଧୁ । ଏଥିକ ଜଣା ଉଭୁଥାଉ ॥
ଏମନ୍ତ ଆଜ୍ଞା ଦାନ୍ତି ଦେଲେ । ସେଠାରୁ ବଳେ ବର ଗଲେ ॥
ଏହ ପ୍ରକାରେ ସେତେ ସାଧୁ । ସବୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରେ ମହାବାଧୁ ॥
ସୁତଅମାନ ଶୁଣି ଦେଲେ । ସମସ୍ତ ଘୋଡ଼ା ଘେନଗଲେ ॥
ତକ୍ଷଣ ଗଲେ ସେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ । ମନ ଅଛଇ ଭକ୍ତ ଠାରେ ॥
ପ୍ରବେଶ ଦାସଙ୍କ ଭୁବନେ । ବଜାଇ ଚଳେ ଶିମନ୍ତାନେ ॥
କଷ ତାଟିଅ କରେ ଧରି । ପିଣ୍ଡିଣ ଦେଲେ ଦୁର କରି ॥
ସେହ ତାଟିଅ ଘରେ ଗୋଡ଼ା । ଲଣ୍ଡି ଦେବାଧି ଦେବସ୍ୱଜା ॥
ଅନ୍ତର ହେଲେ ଜଗନାଥ । ଏମନ୍ତେ ଗଲ୍ପ ସ୍ୱଷ୍ପାଦ୍ଧ ॥
କାଳ କୁକ୍ଷୁଟ ରବ ଶୁଣି । ନିଦ୍ରା ତେଜିଲେ ବେଦଜ୍ଞାଣି ॥
ଚଣ୍ଡି ପ୍ରଭୁଙ୍କ ନାମ ଗୁଣ । ସତ ବୋଇଲେ ସତୀ ଶୁଣ ॥

ମୁଁ ଏତ ମନ୍ଦ କର୍ମ କଲି । ଏତ ନ ରଖି ଅଦ୍ୟା ଯାଇ ॥
ଦେଖ ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଅଛି ଗୁଣ । ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଏତ-ଗାଣ ॥
ଦେଖିଲେ ଏତ୍ ନାହିଁ କାହିଁ । ପଣ ସେ ଗଣ୍ଡିକେତେ ଅଛି ॥
ବୋଲନ୍ତେ ସେ ଅଲୁଭଲେ । ରଖିବା ଏତ ଭାବ ଗଲା ॥
ଏମନ୍ତେ ବୋଲି ପଣ ଧରି । ଏଥ ଲଗାଇ ଗାଠ କରି ॥
ଅପଣା ନାମେ ଘୋଡ଼ା ଜାଣି । ବୋଲନ୍ତେ ଶୁଣ ପ୍ରିୟମଣି ॥
ଏହାତ ଏଡ଼ ଅଠମ୍ବିତ । କେବଳ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଅଦ୍ଭୁତ ॥
ଭରଲଗାଣ କେଉଁଠେ ଭଲ । ଅପୂର ଘୋଡ଼ା କେ ଅଣିଲ ॥
ଛକମନ୍ତେ ଜାଣିବା ଏକଥା । ମୋର ମନକୁ ଲାଗେ ବ୍ୟଥା ॥
ଏମନ୍ତେ ଲୁହାଲୁହ ହୋନ୍ତେ । ଅଧିକ ମିଳଲେ ଅଳପେ ॥
ଦେଇ ପ୍ରହରେ ଅଛି ଦ୍ୱୋଲ । ଭଯିଲେ ମଠ ଦ୍ୱାରେ ଯାଇଁ ॥
ଯମନ୍ତେ ଏକ ସ୍ଥାନେ ଭଯି । ଦାସଙ୍କୁ ଅନେକ ପ୍ରଶଂସି ॥
ଜାଉଲେ ଅସ ଗୁମବାସ । ଜାଲକୁ ସଙ୍ଗେ ନିଷ୍ଠବାସ ॥
ଅସ୍ତୁ ଉରକୁ ଦେଲେ ଜଲ । ତା ଶୁଣି ମଠକୁ ବାହାର ॥
ସାଧୁଙ୍କୁ କରଣ ଦର୍ଶନ । ଭକ୍ତର ଭଲ ପର ମନ ॥
ଏଥର ଭକ୍ତି କରନ୍ତ । କାହାକୁ ଯାଇଁ ନ ମାଗିତ ॥
ସାଧୁମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରେ ଭଲେ । ମହନ୍ତ ଯାଉଛେ ମୋ ଉଲେ ॥
ଏମନ୍ତେ ଭକ୍ତଲୁକ ଭଲେ । ଅଧିକ ମିଳଲେ ସାଧୁତେ ॥
ବୋଲନ୍ତେ ଶୁଣ ହେ ଗୋସାଇଁ । ମୁନରେ ସୁଖ ନାହିଁ ପାଇଁ ॥
ଏକାଳଯାଏ ନ ରଖିଲ । ସୁଖଅନ୍ତେ ଭେଟ ଦେଲ ॥
ମୁହିଁ ଏକଲ ସାଧୁ ଧନ । ଦେନ ଅଲର୍ ଘୋଡ଼ା ପୁଣ ॥
ସୁଖ ଗାହିବା ଯାଏ ହୁଏଲେ । ଜଳା ଲୁଗୁଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ହୁଏଲେ ॥
ତା ଶୁଣି ଭକ୍ତ ଗୁମବାସ । ପୁଛିଲ ସାଧୁଙ୍କର ପାଶ ॥
ଲୁସୁଙ୍କୁ ଧନ ଦେବାକେଲେ । ଦେଖିଲ୍ ହିତ ଦାନ୍ତ ବୋଲେ ॥
ତା ଶୁଣି ବୋଲନ୍ତି ସାଧୁତେ । ଘୋଡ଼ା ଦେଉଛୁଁ ଲୁସୁ ହସ୍ତେ ॥

ତୁମ୍ଭେ ଅଗ୍ନିଙ୍କୁ ଦେଲ ଧନ । ଏବେତ କରୁଛ ଏମନ ॥
ତା ଶୁଣି ଭକ୍ତ ଅତ ହେଲେ । ଧନିମାନଙ୍କୁ ଧଇ ବୋଇଲେ ॥
ବୋଇଲେ ଧନିକ ତୁମ୍ଭେମାନେ । ମୁନିଙ୍କୁ ଦେଖିଲ ନୟନେ ॥
ମୁଁ କେବେ ପାପ କରିଥିଲି । ସତେ ସ୍ୱପନେ ନ ଦେଖିଲି ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ ମହାଜନେ । ଅତି କମ୍ପ ହେଲେ ମନେ ॥
ବୋଇଲେ ଧନ୍ୟ ଭକ୍ତବରେ । ଦସ୍ୟୁ ଯେ ଧନକୁ ଯାଚାରେ ॥
ହେ ରାମଦାସ ତୋ କୃପାରୁ । ଅମ୍ଭେ ଦେଖିଲୁଁ ମହାମେରୁ ॥
ତୋ ସଙ୍ଗେ ନ ଥିଲେ ବ୍ୟାପାର । କାହୁଁ ଦେଖନ୍ତୁ ଦଶମୂର ॥
ଏବେ ଅପୂର୍ବ କଥା ଶୁଣ । ଦାସ୍ୟ ଭଜନ୍ତ ଧନ ପ୍ରାଣ ॥
ଅର୍ଦ୍ଧ ଯାହା କଲେ କର୍ମ । ଚରଣେ ଶରଣ ବୋଲିଲି ॥
ଏମନ୍ତ କହି ଚଳି ଗଲେ । ସାଧୁଙ୍କ ପାଇଁ ଯଶ ଦେଲେ ॥
ତାହା ଦେଖିଣ ରାମଦାସ । ସମସ୍ତ ଅଚ୍ୟୁତଙ୍କ ପାଶ ॥
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଚଳିଗଲେ । ପୂର୍ବ କାହାଣୀ କହିଲେ ॥
କହିଲେ ସକଳ ଚରିତ । ଶୁଣି ସେ ହେଲେ ଅଚମ୍ବିତ ॥
ବୋଇଲେ ପ୍ରଭୁ କମ୍ପା ଅବ । ଏହା କେ କରିବ ସାଜନ ॥
ପ୍ରାଣୀ ନ ଜାଣି ମୂଢପଣେ । ଭ୍ରମୁଅଛନ୍ତି ଅକାରଣେ ॥
ଯାର ମହିମା ଚରାଚର । ଶୁଣ ଲେଖିଛି ଶାସ୍ତ୍ରପର ॥
ଚିନ୍ତିଲେ ନାହିଁ ଭବ ଭ୍ରାନ୍ତି । କି ତଳି ଜବ ମୁକ୍ତି ପାନ୍ତି ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଭକତଣ । ଚିନ୍ତିଲେ ଅନନ୍ତଚରଣ ॥
ଏକଇ ଚଉ ଏକମନ । ହୋଇଣ ପ୍ରଭୁ ଲଇମନ ॥
ପାଦପଦ୍ମରେ ଚିତ୍ତ ଦେଲେ । ଦ୍ୱାଦଶ ରଜନୀ ଜପିଲେ ॥
ଶରଣେ ପଶି ଉପକାର । କରିବା ମୂଳ ଅଟେ ଭାର ॥
ଏମନ୍ତେ ଭଜାଇଲେ ଜନ । ପ୍ରଭୁ ଚରଣେ ଦେଇ ମନ ॥
ଶୁଣ ଭକ୍ତ ମନ ଦୃଢ଼ନାଥ । ଦାନର ମହିମା ଏମନ୍ତ ॥
ପାତ୍ରଶ୍ଳେଷ ସେବକମାନେ । ପରତେ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ମନେ ॥

ଯେ ଅବା ଜାଣଇ ଏ ଲୀଳ । ତାଙ୍କମାନଙ୍କୁ ଏ ଦୁର୍ଲଭ ॥
କହଇ ରାମଦାସ ମନ । ମୂଳ ମୋ ପ୍ରଭୁ ଲଛମନ ॥
ଯେ ପାଦପଦ୍ମରେ ଭକ୍ତ । ଭ୍ରମର ହୋଇ ମୋର ଚିତ୍ତ ॥
ସାଧୁମାନଙ୍କ ପାଦଧୂଳି । ମଣ୍ଡିତ ହୋଉ ମୋ ମଉଳି ॥
ଏ ମନ ଚଇତନ୍ୟ କଥା । ଶୁଣି ଛାଡ଼ିବ ଭବବ୍ୟଥା ॥
ସୁଜନେ ଶୁଣି ତୁଷ୍ଟ ଚିତ୍ତ । ସୁଜନବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧର ॥
ବୋଲି କହିବ ରାମଦାସ । ମୁଞ୍ଚିତି ଅଟଇ ଭରସା ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ଚାତୁ୍ୟଭାରତୀ ଇତ୍ୟାସୁତେ ମନ ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ଭକ୍ତ ରାମଦାସ ମୋହଣେ ନାମ ସପ୍ତମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଅଷ୍ଟମ ଅଧ୍ୟାୟ । ଚୈତନ୍ୟ ଉବାଚ ।

ହେ ମନ ଶୁଣ ଧନ୍ୟରସ । ଅଟେତ ଭଲ ପାଡ ନାଶ ॥
ଏହି ଅଦ୍ଭୁତ କଥା । ଶୁଣି ଛାଡ଼ିବ ବୃଦ୍ଧବ୍ୟଥା ॥
ଅମୃତରସର ସମାନ । ଶୁଣ ତୁ ସ୍ଥିର କରି ମନ ॥
ସେବକ ବଙ୍ଗଦେଶ ନାମ । ସକଳ ଦେଶରେ ଉତ୍ତମ ॥
ସେ ଦେଶେ ଏକଇ ସହର । ନାମ ତାହାର ବରଦ୍ଧିର ॥
ସେ ଦେଶେ ଅଟେ ଅଧିପତି । ଅଚଳାଚଳ ତା ସମ୍ପତ୍ତି ॥
ନାମ ତା କୃଷ୍ଣ ମହାପାତ୍ର । ତାହାର ଏକଗୋଟି ପୁତ୍ର ॥
ପତ୍ନୀର ନାମ ତା କମଳା । ସଦା ଆନନ୍ଦମତ ହେଲା ॥
ପୁତ୍ରର ନାମ ରଘୁନାଥ । ବଳିରୁ ଅଂଶେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଜାତ ॥
ଏମନ୍ତେ ଭଜନ ଥାନ୍ତି । କରଣ ଧର୍ମର ଉକତି । ୧୦ ॥
ଦୁଃଖୀ ଦରିଦ୍ର ଜନଠାରେ । ଦୟାଣ ନ ଥାଇ ମନରେ ॥
ଦଣ୍ଡର ଶକ୍ତି ବେଳ ଭାର । ଭରତେ ଥର ଉପକାର ॥
ଅମୃତ ସମାନେ ବଚନ । କହି ତୋଷଇ ପ୍ରାଣୀ ମନ ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେହେତ ଗଲା । ପୁତ୍ରର ଯୋଗବର୍ଣ୍ଣ ହେବ ॥

ତା ଦେଖି ଜନନୀ ପିତର । ଘୋର ଉତ୍ତମ ବନ୍ଧୁବର ॥
ମାଧବଙ୍ଗଳା ସେ ସହର । ଯେଁ କଳାବନ୍ଧପୁରେ ଘର ॥
ଜଉଣ ନାମ ଗଙ୍ଗାଧର । କୁବେର ସମ ଧନ ତାର ॥
ସାଗରପୁତରେ କୁମାରୀ । ଲକ୍ଷଣବନ୍ତା ସୁକୁମାରୀ ॥
ନାମ ତାହାର ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା । ଗଢ଼ ଗାଜନ୍ତ ସେ ସୁଷମା ॥
ଅନେକ ଧନ ବ୍ୟୟ କଲେ । କୃଷ୍ଣ ପୁତ୍ରକୁ ବିଭା ଦେଲେ ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେଦିନ ଗଲା । କୃଷ୍ଣର ଧନ ଶୂନ୍ୟ ହେଲା ॥
ଦରିଦ୍ର ହୋଇ ଦୁଃଖ ପାଇ । କଷ୍ଟ ସେ ନ ପାରିଲା ସହି ॥
ଚିନ୍ତା କରଣ କୃଷ୍ଣ ମଲା । ସୁରସା ଅଗ୍ନି ଶାପ ଦେଲା ॥
ରହିଲି ଏକଇ କୁମର । ଜଇବେ ଅତି ସୁକୁମାର ॥
ତା କଷ୍ଟ କହି ନ ସରଇ । ଭିକ୍ଷା ମାଗିଣ ସେ ଖାଅଇ ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେଦିନ ଗଲା । ତା ଚିତ୍ତେ ଜ୍ଞାନ ଉପୁଜିଲା ॥
କଷ୍ଟର କଲା ଅନୁଭବେ । ଏତେଁ ମୁଁ ଥିବ କି କାରଣେ ॥
ଧବଳ ଶଙ୍ଖର କରତା । ବନ୍ଧିଛ ମୁକତିର ଦାତା ॥
କମଳା ସେବିତ ପ୍ରାଣ ପତି । ଦାନବାନ୍ତକ ଜଗଜ୍ୟୋତି ॥
ଜଗନ୍ନ ଶ୍ରୀ ନୀଳକନ୍ଦର । ଜମ୍ବୁ ରଥାଙ୍ଗ ଧରି କର ।୩୦॥
ସେ ପ୍ରଭୁ ଛାମୁକୁ ମୁଁ ଯିବ । ଯତନ କଷ୍ଟ ଜଣାଇବ ॥
ଶ୍ରୀ ମହାପ୍ରସାଦ କୈବଲ୍ୟ । ଖାଇ ବଞ୍ଚିବ ମୋର କାଳ ॥
କରିବେ ମହାପୁଣ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର । ମନେକର ହୋଇବ ପବିତ୍ର ॥
ଏମନ୍ତ ମନେ ବିଚାରିଲା । ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମକୁ ଗଲା ॥
ଦର୍ଶନ କଲା ଚତୁର୍ମୁଖ । ଛାମୁରେ ଜଣାଇଲା ଦୁଃଖ ॥
ପିତା ଜନନୀ ଦୁହେଁ ମଲେ । ମୋତେ ଅନାଥ କରି ଗଲେ ॥
ଏମନ୍ତ ରଘୁ ଅରକ୍ଷିତ । ହୋଇ ଗାଦେ ଶରଣ ବାଞ୍ଛିତ ॥
କେ ପ୍ରଭୁ ଯାହା ଇଚ୍ଛା କର । ଜୀବିକା ଦାୟ ଅଟେ ମୋର ॥
ଏମନ୍ତ ଜଣାଣ ସେ କଲା । କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୁଲି ଦିନ ନେଲା ॥

ବୈଷ୍ଣବ ମଠଯାଏଁ ଦ୍ୱାରେ । ମହାପ୍ରସାଦ ଭିକ୍ଷା କରେ ।୮୦॥
ସନ୍ତୋଷ ମିଳଇ ଯେତେ ଅର୍ଥ । ଆନନ୍ଦେ ଭାବୀ କରେ ସେବା ॥
ପ୍ରଭୁଙ୍କ କଥା ଦରଶନ । ଏହି ପ୍ରକାରେ ବଞ୍ଚେ ଦିନ ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେ ଦିନ ଗଲ । ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କର ତା ଜାଣିଲ ॥
ଉପୁଅଁଣିତ ଦୁଃଖ କଥା । ସକଳେ ଗାଇଲେ ବାରତା ॥
ସମସ୍ତ କୁଟୁମ୍ବ ବସିଣ । କହ ଦୁହିତା ଅତି ସ୍ୱଣ ॥
ଜାତିଭଜାତି ମାତାପିତା । ଶାଇଣ ହୋଇଲେ ଅଚେତା ॥
ସବ ସମ୍ପଦ ନାଶ କରି । ଭଣ୍ଡା ମାଇଲ ବେଶ ଫେରି ॥
ଅଶ୍ୱିତ ଲୋକ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ । ମିଳିଲେ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରେ ଯାଇ ॥
ସମସ୍ତ ସ୍ତ୍ରୀଏ ଭଣ୍ଡାଳରେ । ପ୍ରାର୍ଥ ଯୋଡ଼ଇ ଅଜ୍ଞାନରେ ॥
ତାକୁ କେମନ୍ତେ ହିଂସ ଦେବା । କରିବା ଅନ୍ୟଠାରେ ବନ୍ଧ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲିଣ ସମସ୍ତେ । ଭଣ୍ଡର କଲେ ଦୁର୍ଚ୍ଚ ଚରେ ॥
ସେହି ସ୍ଥାନରେ ସ୍ୱଜା ଗାଛ । ନାମ ତା ବସୁମହାପାତ୍ର ॥
ଦୁହିତା ପାଇଁ ତା ପୁତ୍ରକୁ । ଯୋଜନେ ବନ୍ଧ କରିବାକୁ ॥
ଆସନ୍ତା ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ମାସରେ । ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଷଷ୍ଠୀରେ ॥
ବନ୍ଧ କରିବା ହେଲା ମୂଳ । ତା ଶୁଣି ଦୁହିତା ବିକଳ ॥
ମନେ ବିଚାର କଲା ତାର । ଧିକ ଜୀବନ ଅଟେ ମୋର ॥
ମୋ ପ୍ରାଣନାଥ ଥାଇଁ ଥାଇଁ । ବନ୍ଧକରିବେ ମୋତେ ଆଜ ॥
ମୁଁ ପୁଣି ଧରି ଏ ଶରୀର । କଦ୍ଧନ ଧର୍ମ ଅନ୍ତର ॥
ଏମନ୍ତ ମନେ ବିଚାରିଣ । ଚକ୍ଷୁର ଲୋତକ ନାହିଁଣ ॥
ହେ ପ୍ରଭୁ ପତିତପାବନ । ଦ୍ରୌପଦୀ ଲଜ୍ଜା ନିବାରଣ ॥
ମୁରଣୀ ଉଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରାଣେ । ମୋତେ ଉଦ୍ଧର ଦେବସ୍ୱନ୍ଦେ ॥
ଏଟେଷ କପ୍ତ ମୋର ଜାତ । ଯୋହରେ ମରିବ ଜନ୍ମିତ ॥
ଏମନ୍ତ ଚିନ୍ତ ଉଦ୍ଧାନ । ଦୟର ଜଳ ତାର ମନ ॥
ହେ ଏବେ ଯିବ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ । କଦୁବ ମୋ ପତି ଛାମୁରେ ॥

ଏମନ୍ତେ ଉତ୍ତର କରନ୍ତେ । ସେହ ଗ୍ରାମକୁ ଭଣଜେତେ ॥
ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦର୍ଶନ । ଏମନ୍ତେ କରନ୍ତେ ଗମନ ॥
ତା ଦେଖି ଅନେକ ଯୁବତୀ । ଏଣେ ଲାଗିଲୁ ଗୋପ୍ୟକରି ॥
ବୋଇଲୁ ଅବେ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର । ମୁଁ ସେବେ ଦାସୀଟି ତୁମ୍ଭର ॥
ଅଘନ୍ନା ଫଗୁଣ ମାସରେ । ଶୁକଳ ପକ୍ଷ ପଞ୍ଚମୀରେ ॥
ଏ ସ୍ୱଭାଗ୍ୟ ତୁମରଲୁ । ଦୟା କରବେ ମୋତେ ତାଲୁ ॥
ଏଥିଲୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ କେତେ ଅଯ । ମୋଠାରେ ଅଛୁ ସେବେ ଅଣ
ଅପ ଜଥିଘ ତୁମ୍ଭ ମନ । ମୁଁ ଏବେ ଘସୁଅଛୁ ଧନ ॥
ଯେବେ ଏ କଥା ଘଇଯନ୍ତେ । ଦେଖ ନ ଦେବ ତୁମ୍ଭେ ମୋତେ
ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ିବ ଆଶାସାରେ । ଲଭିବ ସ୍ତ୍ରୀ ହତ୍ୟା ତୋତେ ॥
ଏମନ୍ତେ ଚଣାର ସୁନ୍ଦରୀ । ପଥୁଲାଗନ ହସ୍ତେ ଦେଲ ॥
ଚନସ୍ଥି କହନ୍ତି ବଲ୍ଲଭ । ଶେଷେ ଅଇଲ୍ଲ ମୋର କାନ୍ତ ॥
ରଘୁ ଅର୍ଜିତ ନାମ ତାର । ଉଣା ମାଦଲ ହ୍ୱାର ହ୍ୱାର ॥
ଏ ଲେଖା ଦେବ ତାଙ୍କ ହସ୍ତେ । ଜୀବନଦାନ ଦେବେ ମୋତେ ॥
ଅନ୍ୟ ଜନ୍ମରେ ଉପକାର । ସୁଝି ନ ପାରିବ ତୁମ୍ଭର ॥
ଏମନ୍ତ କହନ୍ତକ ବାଳୀ । ପଥୁଲାଗନ ଗଲେ ଚଳି ॥
କେତେଦିନେ ବନେକ ଭଗରେ । ମିଳିଲେ ଯାଇ ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ ॥
ଏକାଇ ସ୍ଥାନେ ବସା କରି । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଦରଶନ ପାଇ ॥
ପରପୁଣ୍ଡ୍ରୀର କଥା ମନେ । ଜାଗତ ଅଛୁ ଅନୁଦିନେ ॥
ରଘୁଅର୍ଜିତ ନାମ ଧରି । ଯାହାକୁ ଦେଖିଲେ ପଚାରି ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେଦିନ ପରେ । ଭେଟ ପାଇଲେ ସିଂହଦ୍ୱାରେ ॥
ନାମ ଯୋଜନ୍ତି ପଚାରିଲେ । ତାହାର ହାତ ହସ୍ତେ ଦେଲେ ॥
ଜୁଡ଼ ଦେଇ ପଛ ପାଠକରି । ଦେଲ ଅଇନ୍ତ ତୁମ୍ଭ ନାମେ ॥
ତା ଶୁଣି ରଘୁ ଅରକ୍ଷିତ । ତତ୍କାଳ ଧରଣ ବୈକାନ୍ତ ॥
ସକଳ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ବୁଝିଲେ । କରୁଣି କରିବ ବୋଇଲେ ॥

ଷଠ ଅଂଶେ ମାସକର । ନ ଗଲେ ମନ୍ଦ ପ୍ରିୟ ମୋର ॥
କଷ୍ଟ ଉତ୍ସବ ବଧନ । ନ ଗଲେ ସୁବର୍ଣ୍ଣରତନ ॥
ହସ୍ତେ ମରଜ ଅସ୍ତ୍ରାଘାତେ । ଏଥକୁ ଯାହା ଜଗନ୍ନାଥେ ।
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଚଳଗଲେ । ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଛାମୁରେ ମିଳିଲେ ॥
ପାଶ୍ୱାଙ୍ଗେ ଜଳେ ବନ୍ଦିହେଲ । ଉଠି କହଲେ ଦେଇ ହସ୍ତ ॥
ବୋଇଲ୍ ନମୋ ଚକ୍ରପାଣି । ଚନ୍ଦ୍ରାର୍ଥଜନ ଚିନ୍ତାମଣି ॥
ନମସ୍ତେ ବାଞ୍ଛାକଳ୍ପତରୁ । କୃପାସାଗର ମହାମେରୁ ॥
ଭୃତ୍ୟ କାମନା କାମଧେନୁ । ଘୋର ବିପତ୍ତି-ତମ ଭାନୁ ॥
ମୋର ସଙ୍କଟ ନିବାରଣ । ତୁମ୍ଭଙ୍କ ନାହିଁ ଅନ୍ୟଜନ ॥
ଜଗ ଜୀବନ ଦେବସ୍ୱାମୀ । ତୁମ୍ଭେତ ସର୍ବ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ॥
ଜାଣେଜ ଯେତେ ଅପମାନ । ନୋହିଲେ ଭଲୁଟି ଜୀବନ ॥
ପ୍ରଭୁ ନୋହିଲେ ସାହାଯ୍ୟ । ସ୍ଥପାରେ ନାହିଁ ମୋତେ ରକ୍ଷ
ଶୁଣିଲ୍ ରଘୁଅରକ୍ଷିତ । ବୋଇଲ ଚଳିଲ୍ ତ୍ୱରିତ ॥
ମିଳଲ୍ ସିଂହଦ୍ୱାରେ ଯାଇ । ଛଣ୍ଡା କଚର ଆଉଘୋଇ ॥
ତରୁଣ ଶରଣ ପଞ୍ଜର । ହାଉଳ୍ ଦେବ ବୁଦ୍ଧି ତାର ॥
ଘୋର ନଦ୍ୟାରେ ଅଧଜଳ । ତାହା ଜାଣିଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ॥
ଭୃତ୍ୟବତ୍ସଳ ଯାଉ ଜାଣ । ଶୁଣିଲ୍ ଭୃତ୍ୟର ବେଦନା ॥
ପ୍ରଭୁ ତା ସହି ନ ପାରଲେ । ବେତାଳ ସୁର ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ
ବୋଇଲେ ଏହିକ୍ଷଣି ଯିବ । ମୋର ଭକ୍ତକୁ ବନ୍ଦ କେବ ॥
ତଥା ନ ହଜ୍ଞ ଘୋର ନେବ । ଶୁଖି ନେବାରେ ବ ଲାଗିବ ॥
ସେ ଜଳାଜଙ୍କ ଖାଣ୍ଡାର । ରଘୁଅରିତ ଜଳୁଖର ॥
ଛାଡ଼ ଅର୍ଥକ ସେହିଠାରେ । ଯାଅରେ କରମ୍ ନ କର ॥
ବେତାଳେ ପ୍ରଭୁ ଅଜ୍ଞା ପାଇ । ଚଳଲେ ଅତିବେଗ ହୋଇ ॥
ରଘୁଅରିତ ଯାହେ ମିଳ । ଜଗତ୍ ସଙ୍କଟରେ ଭୋଳ ॥
ମାଦ୍ ଧନରେ ଶୁଆଇଲେ । ଶୂନ୍ୟ ମାର୍ଗରେ ଜଳ ନେଲେ

ପ୍ରବେଶ କଲା କଟପୁରେ । ତାଙ୍କ ଶ୍ୱଶୁର ଦୁଆରେ ॥
ନନ୍ଦନେ ଶୁଆଇ ଅଇଲେ । ଶ୍ୱଶୁଙ୍କ ଛାମୁରେ କହିଲେ ॥
କହି ଚଳିଲେ ନିଜପୁର । ଏମନ୍ତେ ଭଣେ ଦଣ୍ଡାକର ॥
ରଘୁଅରକ୍ଷିତ ଦେଲୁ କହି । ଦେଖିଲୁ ଶେଷବେଳେ ନାହିଁ ॥
ତସ୍କର କଲୁ ତାର ତଉ । ଏଉ ଅଟଇ ତପସ୍ୱୀତ ॥
ଶୁଣି ମୁଁ ସିଂହଦ୍ୱାରେ ଶୋଇ । କେ ମୋତେ ଭଲ୍ଲ ଏଥେ ଥୋଇ ॥
ଏହାଙ୍କୁ ଜାଣିବ କେମନ୍ତେ । ତାହାଙ୍କୁ ପଚାରିବ ଏଥେ ॥
ଏ ଶୁଣି ଅଟେ କେଉଁ ଗ୍ରାମ । ତାହାର ଅଟେ ଏ ଆଶ୍ରମ ॥
ଏମନ୍ତ ଦସ୍ୟୁର ତା ମନେ । ପୁଚ୍ଛିଲା ଭଡାରଭ ଜନେ ॥
ଲୋକେ ବୋଇଲେ ତାହା ଶୁଣି । ଶୁଣ ଭସ୍ୱକ ଅମୃ ବାଣୀ ॥
ଏ ଅଟେ କଲାକଟ ପୁର । କରଣ ଗଙ୍ଗାଧର ଘର ॥
ଶୁଣି ଦଲତ ମନେ ଶୁଣି । ମୋ ତନ୍ତାଳାଣି ତଟପାଣି ॥
ପେଷିଲେ ମାନ୍ୟାକରି ଏଥେ । ଅନରବଲେ ନୋହେ ଏରେ ॥
ତ୍ରୁଷ୍ଣା ଯାଉ ଯେଉଁଘର । ଏକଥା କେତେକ ମାତର ॥
ଏମନ୍ତେ ଦସ୍ୟୁଙ୍କ ତା ମନେ । ସବୁ ତାହାର ଶାଳାମାନେ ॥
ଦ୍ୱାରେ ଦେଖିଲେ ନିଶଭନ୍ତ । ହୋଇଛ ରଘୁଅରକ୍ଷିତ ॥
ଛଣ୍ଡା ବେଙ୍କଡା ବେଶ ହୋଇ । ଦେଖି ସଭଲୁ ଗଲେ ଧାଇଁ ॥
କହିଲେ ପିତାଙ୍କ ଛାମୁରେ । ରମ୍ଭ ଦୁହିତା-ପତି ଦ୍ୱାରେ ॥
ବସିଛି କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ । ଯିବ ଦେଖିବ ଧାଡକାରେ ॥
ତା ଶୁଣି ଜନକ ପିଅର । ପୁଷ ଦୁହିତା ଅବ ତାର ॥
ମଞ୍ଚିଲୁ ତାହାର ହୋଇଲେ । ବସିଛି ଅନାଇଣ ଦେଲେ ॥
ଦୁହିତା ଦେଖି ମହା ସୁଖୀ । ପଚାରି ମୁଖ ଭଲ୍ଲ ଶୁଝି ॥
ବୋଇଲେ ବଇବ ଭ କଲୁ । ଅସିତ ମନ୍ଦବୁଦ୍ଧି ହେଲୁ ॥
ନ କଲେ ଏହାକୁ ଅର୍ଚ୍ଚନା । ଥାଇବା ଲୋକେ ଘନା ଘିନା
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଜାତନେଲେ । ପୂଜାମାର୍ଜନା କରାଇଲେ ॥

ଭକ୍ଷ୍ୟ ଭୋଜନ ପିଆଇଲେ । ନାନାଦି ଅଳଙ୍କାର ଦେଲେ ॥
ଶୋଭନ ଅତି କର୍ମ ଦେଲେ । ସକଳ ଯାଉଲେ ଭୂଉରେ ॥
କପଟ ରଞ୍ଜଣ ଭୁବନେ । ତୋଷିଲେ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ॥
ଏଥି ଉଷତୁ-ଭାବ ମାତ । ଦୁହିତା ଛଡ଼ି ଯାଉ ସୁତ ॥
ଏମନ୍ତେ କର୍ପି ଦମ୍ଭଉଲେ । ଭ ବୁଦ୍ଧି କରବା ବୋଇଲେ ॥
ଏଥକୁ ଉପାୟ କରବା । ଶୋଭନ ଦେଉଳ ଦଶ ଦେବା ॥
ମନେ ଏ ଉସୁଅଉକ୍ଷିତ । ଦୁହିତା ବୋଧକ ଅନାଥ ॥
ଏମନ୍ତ ଭକ୍ତବାକୁ ଭାଉ । ସମସ୍ତେ କଲେ ସନମତ ॥
ସମ୍ଭାଉ କରି ଉଜଲଲେ । ଗୋପ୍ୟ ଗଳିତ ପଶାଇଲେ ॥
ଅର୍ଦ୍ଧ କାଞ୍ଚନ ପିଠା ଖିଆ । ଉତ୍ତମ କଲେ ଦଶଦଶ ॥
ତାହା ଜାଣିଲୁ ମହାପର୍ଷ । ସୁଦରଦୁରେ କଲ ସାଉ ॥
ଏବେ ଡରୁଅ ଶିରୋମଣି । ଉଉକଣ୍ଠେ ତାହା ଜାଣି ॥
ଦମ୍ଭର କଲ ଭାଉ ମନ । ଦଣ୍ଡେ ମୋ ପଉର ଶବଦ ॥
ଗରଳ ଦେଉଣ ବୁଡିବେ । ଭ ବୁଦ୍ଧି କରିବ ମୁଁ ଏବେ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ପଦ ଧରି । ଲେଖିଲ ଶ୍ରୀହରି ସୁମରି ॥
ଦଶ ଦେ ଭଉଳନ୍ତ ଏବେ । ଲୁକ୍ଷିବ ଜାହିଁ ଭଗନ୍ତିରେ ॥
ଏମନ୍ତ ଲେଖି ଗୋପ୍ୟ କରି । ପିଠା ଗୋଟିକ ମଧ୍ୟେ ଭରି ॥
ଖୋଇଲୁ ଦଶପିଠା ପରେ । ଶୁଣ ହୋ ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ॥
ଉସୁଅଉକୁ ଭୂଉଲେ । ଭାବଲେ କ୍ଷୁଦ୍ଧିବା ଉମନ୍ତେ ॥
ଅଦଳ କରି ଜେନଗଲେ । ଉତ୍ତୃଷ୍ଣ ମଧ୍ୟେ ଭଗାଉଲେ ॥
ଉସୁଅଉକ୍ଷିତ ଯାଦ ଯୋଗ । ବସିଥିଲ ଆସନରେ ସାର୍ଦ୍ଧ ॥
ଦଶନିର୍ଣ୍ଣିତ ଭକ୍ଷ୍ୟ ଯେତେ । ବାଢ଼ିଲେ ଉସୁର ନମନ୍ତେ ॥
ଆନନ୍ଦେ ଉସୁଅଉକ୍ଷିତ । ଖାଇଲେ ଡାକ୍ତଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ॥
ଦଳ ଗଣ୍ଡୁଷ କରେ ଧରି । ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ନୈବେଦ୍ୟ କରି ॥
ଲକ୍ଷିବ ଭୋଜନ ଦଶନ । ଧରନ୍ତି ଦଶପିଠା ଭୂତ ॥

ପ୍ରଭୁ ଆଜ୍ଞାରେ ଚିଠା ଲୋଡ଼ି । ଲୁଗିପଡ଼ିଲେ ଭଲେ ଗଠି ॥
ଧରଣୀ ପଡ଼ିଲୁ ଲୁହରେ । କହନ୍ତି କଲ ବୁଦ୍ଧଘରେ ॥
ନ ଜାଣି ଅପରାଧ କଲି । ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଲୁଣ୍ଠାଇଲି ॥
ଏବେ ମୁଁ ଲୁଚିବା ନିମନ୍ତେ । ପ୍ରସାଦ ଛାଡ଼ିବ କେମନ୍ତେ ॥
ଭଜନ ହୋଇଲେ ନିଶ୍ଚୟ । ଅବଶ୍ୟ ଏଡ଼ିବାର ପାତ୍ୟ ॥
ଯେବେକ ପ୍ରସାଦ ଛାଡ଼ି ଯିବ । ଜାଣେଲେ ଅମର ହୋଇବ ॥
କେବଳ ପ୍ରଭୁ ଅପରାଧେ । ପଡ଼ିବ ମହାନର୍କ ମଧ୍ୟେ ॥
ଏହା ଶାଇବ କେଉଁ ଲୋକ । ଲୁଚିବା କଥା ମୋ ବୁଝି ନ ॥
ଏମନ୍ତେ କରି ଭବ୍ୟ ଥାଇ । ଲୁଚିଲ୍ଲ ଗୋବନ୍ଦ ସ୍ମରି ॥
ରେଣୁ ପ୍ରମାଣେ ନ ଖୋଇଲ୍ଲ । ପ୍ରସାଦ ହୋଲି ତା ଲୁଚିଲ୍ଲ ॥
ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସେ ମହାନନ୍ତ । ଉଦରେ ହୋଇଲ୍ଲ ପ୍ରବେଶ ॥
ଯୋଗିଲ୍ଲେ ଭୁକ୍ତବଲେ ଯାଇ । ଉଦର ପଡ଼ିଲ୍ଲ ମଝି ॥
ହୋଇଲ୍ଲ ଅଭ୍ରତ ଲୋଚନ । ଦେଖି ଅନନ୍ତ ସୁରଜନ ॥
ଅନ୍ଦେ କବାଟ ଖଣ୍ଡି ଦେଲେ । ପୂର୍ବିଲ୍ଲୁ ସ୍ୱର୍ଗ ପିତା ବୋଲେ ॥
ରଜନୀ ପ୍ରଲୟନ୍ତୁ ଯାଏ । ନ ଶୋଢ଼ ଯୋଉଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ॥
ଯେବେକେ ପୁଛି ଜୋ ଭବ୍ୟ ଏବେ । ଜାମାତା ମଲ୍ଲ ପର୍ଯାଯରେ ॥
ଶୁଣିଣ ସମସ୍ତେ ହରଷ । ଏଥୁଅନ୍ତରେ ଶୁଣ ରସ ୧୮୧॥
ଯେ ରଘୁବଂଶ ସରଣୀ । ପଢ଼ ଲକ୍ଷ୍ମଣ କଥା ଶୁଣି ॥
ଦଶର କଲି ଭାଲ ଦଣ୍ଡେ । ଅଗ୍ନି ର ଯଗ ହେଲ୍ଲ ମୋତେ ॥
ଯାହା ସେ ଲେଖିଛ କଥାତା । ତାହା କେ କରନ ଅନ୍ୟଥା ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ସେ ତରୁଣୀ । ଚଳିଲ୍ଲ ପ୍ରଭୁ ଉତ୍ତଗାଣି ॥
କମିଲ୍ଲ ରତ୍ନ ସିଂହାସନ । ଜାଗିଲେ ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ ॥
ଲୁଭ୍ୟାଲୁ ଅଡ଼ିଲ୍ଲ ଜଗତ । ଯେଠାରୁ ଅଇଲେ ତହନ ॥
ପ୍ରବେଶ କଳାବତି ପୁରେ । ଲୁଚ୍ୟ ପଢ଼ନ୍ତି ସେଇଁଠାରେ ॥
ତମ୍ଭେ କଟଲ୍ଲେ ଦେବ ହର । ଦେଖିଲେ ଲୁଚ୍ୟ ଅଛି ମର ॥

ତୋର ଧରଣେ ଦେବସ୍ଥଳେ । ସୁଖକୁ ଯେତେକ ବାପମାନେ ॥
ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରଭୁ କରେ । ଅଣ୍ଟାସି ପଣ୍ଡାଙ୍କ ଯାଜରେ ॥
ବୋଇଲେ ଉଠ ରେ ନନ୍ଦି । ଉଗ୍ରା ରୁ ନବେ ପ୍ରଭେଦନ ॥
ଯାହା ସହିତ ଶୀଳବାସ । ନୂଆଳ ସ୍ତର ଭାର ଜଣ ॥
ତୁମ୍ଭେଣ ପାଇଲ୍ଲ ସ୍ଵଜନ । ପ୍ରଭୁ ବୋଇଲେ ଅନ୍ତର୍ଯାମି ॥
ଭକତ ଉଠ ଦେଶ ଚୁହାଳ । ପାଦେଶ ଦେଖିଲେ ଜେହ୍ଵାମାନଙ୍କ
ଜଗତ ଜନ୍ମ ଭାର ଜଣେ । ପ୍ରଭୁ କରୁଣା କଲେ ମୋତେ ॥
ଜନନ ଭାଗ୍ୟେ ଉଦ୍ଧରଣ । ପ୍ରଭୁ ବୋଇଲେ ଅନ୍ତର୍ଯାମି ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଉଠି ବସି । ସ୍ମରେ ଶ୍ରୀହରି ନାମ କୋଟି ॥
ଏଥୁ ଭକ୍ତକୁ ସ୍ଵପ୍ନ ହେଉ । ଦଶମ ବୋଇଲ୍ଲ ପ୍ରଭେଦ ॥
ପିତା ସୁଖକୁ ଯେତେ ଜନ୍ମ । କହୁଁ ପେଡ଼ି ଅନାଇଲ୍ଲ ॥
ବସିଛ ଭଗ୍ନପରିଶିର । ଶ୍ରୀହରି ପାଦେ ଦେଇ ଚିତ୍ତ ॥
ରହୁଛି ସ୍ଵପ୍ନ ବୃତ୍ତ ହୃଦ । ଭାଇଭା ହେଲେ ଦେଖି ଜଣ ॥
ବୋଇଲେ ଏତେ ଜଣ ଶୀଳ । କେମନ୍ତେ ଅଛ ପ୍ରାଣ ପାଇ ॥
ଏ କଷ୍ଟେ ନୃହଇତି ଯାଜ । ଜାଣ ଏ ଦଇବ ଏଥପ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ସେଥାମନେ । ମିଳଲେ ଭକ୍ତର ଅଗ୍ରତେ ॥
କହୁ ଜନ୍ମ କଥାମାନ । ବୋଇଲେ ଜାଣ ହେ ଶୁଣ ॥
ଅନ୍ନେ ଅପ୍ରାଧ କଲୁ ଯେତେ । ମନେ ନ ଧର ଜଗତେ ॥
ତା ଶୁଣି ଭକ୍ତ ଅରିଶିର । ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ଉତ୍ତମ ॥
ସ୍ଵପ୍ନର ଭଦ୍ର ନାହିଁ ବୋଧ । ସୁଖେ ଜାହାକୁ ଦେଇ ଦଣ୍ଡ ॥
ଜେବୁ ଏ ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମ ପାଦ । ଅଡ଼ିଲ୍ଲ କଥା ବୋଲେ ଅଜ ॥
ଜେବନ ମୋର ପ୍ରାଣପତ । ଅନନ୍ତ ଦାରୁବ୍ରହ୍ମ ମୂର୍ତ୍ତି ॥
ଜେବୁ ପାଇଲି ମୁଁହ ପ୍ରାଣ । ଏବେ ଜନ୍ମଣ ଜାଣେ ଶୁଣ ॥
ଦେଖ ତୈତ୍ୟ ଦଇତ୍ର ସୁକଣ୍ଠ । ଭୃଗୁ ସୁନ୍ଦରା ଅଭେଦ ଦେବ ॥
ଯର୍ମକୁ ଯେତେକ ଜନ୍ମ ଜନେ । ଜେତେକ ମୋ ଶକ୍ତି ଦଶ ମୋତେ

ପଙ୍କରେ ଫେଡ ସିତ ଜନ । ଯେ ମୋର ଦୁଃଖର ସଙ୍ଗାତ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ସୁମହର । ମୁକୁନ୍ଦ ମାଧବ ମୁରାରି ॥
ରାଜ ଲୋକଙ୍କୁ ଦାମୋଦର । ମନିଷ୍ୟ ହୋଇଲେ ବାହାର ॥
ତା ଦେଖି ପୁର୍ଜନ ସେତେ । ପଛରେ ଧାଇଁଲେ ସମସ୍ତେ ॥
ବୋଇଲେ ଅଜମାଷ ରନ୍ଧ । ତୁମ୍ଭ ପତ୍ନୀଙ୍କ ସେବ ସାଥ ॥
ତା ଶୁଣି ରଘୁ ଅରକ୍ଷିତ । ରହିଲେ ନାହିଁ କଦାଚିତ ॥
ଦେଖି ଶ୍ୱଶୁର ଶଳା ସବେ । ଗଡିରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ॥
ପୁଛିଲେ ଦୁହିତା ଅଗ୍ରରେ । କହ କରୁଛି ତୋର ବରେ ॥
କୁମାରୀ ବୋଲେ ଶୁଣ ତାତ । ସିଦ୍ଧମୁଁ ସ୍ୱାମୀର ସଙ୍ଗତ ॥
ମୁଁ ଯୋଗୀ ଯେ ମୋହର ଥାଳ । ମୋତେ ରଖିଲେ ଅମଙ୍ଗଳ ॥
ଅଧିକ କ କହବ ତୋତେ । ଦୋଷ୍ଟଣ କରନ୍ତୁକ ମୋତେ ॥
ମୁଁ ନୋହେ ଏମନ୍ତ ତରୁଣୀ । ହତ୍ୟାରେ ହୋଇବୁ ଭାରଣୀ ॥
ଶୁଣି ଦୁହିତା ଷଡ କଲେ । ବସ୍ତ୍ର ଭୂଷଣ ଧନ ଦେଲେ ॥
ପଙ୍କରେ ସେବ ସଲେ ଜନ । ରଘୁଅରକ୍ଷିତ ପାଶେ ମିଳ ॥
ବୋଇଲେ ଜୁନ୍ଦ ପତ୍ନୀ ଭଅ । ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ କରିଥାଅ ॥
ଭାତ ଭଳସ ଥାଇଥିଲେ । ଫଗାର ଲଜ୍ଜା ଛଡ଼ାଇଲେ ॥
ସମସ୍ତେ ଦେଲେ କରେ କର । ବୋଇଲେ ପତ୍ନୀ ନଅ ତୋର
ଅଙ୍ଗୁଁ ଏ ଲିପିଙ୍ଗ ତୋତେ । କହି ଚଳିଲେ ସେଥାମତେ ॥
ଏଥି ଉତ୍ତରୁ ସ୍ୱାମୀ ପାଦେ । ପତ୍ନୀ ପଡ଼ିଲେ ଅପ୍ରମାଦେ ॥
ଉଠି କହିଲେ ଦେଇ ହାତ । ତୁ ବାଇଲୁ ଅଛେ ପ୍ରାଣନାଥ ॥
କେମନ୍ତ ସିଦ୍ଧ ଏତେ ଭର । ଏଥିରେ ରଜମ୍ଭ ନଭର ॥
ତା ଶୁଣି ରଘୁଅରକ୍ଷିତ । ଧରିଲ ଧନ ପତ୍ନୀ ହାତ ॥
ଚଳିଣ ଗଲେ ସେଥାମତେ । ଶୁଣ ହେ ମନ ନୟନାଥେ ॥
ରଚନ୍ତ ଚମନ୍ତେ ଗ୍ରାମସ୍ଥ । ଦୁଇଅନ୍ତ ଯେ ଦେଶ ସହସ ॥
କେତକ ଗମନ ଦୁଧରେ । ଭାଗବେ ଲଭେ ଯୋଗଭୂଭାର

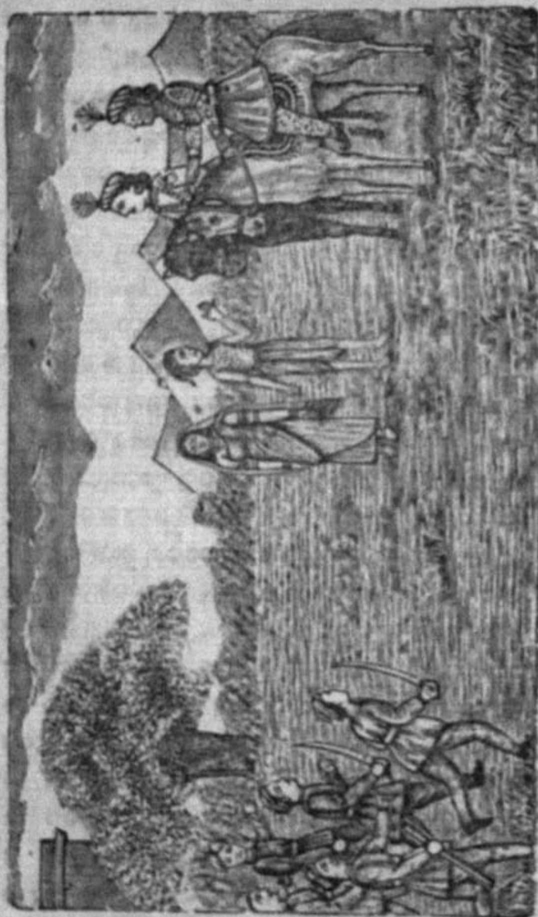
ଯାଣେ ଜାତକୁ ଯାନ୍ତେ ମଣି । ତାକୁ ବନ୍ଧୁ ଦଣ୍ଡପାଣି ॥
ବୁଝିଲ ଦୃଢ଼ ଯେଉଁ ନର । ସେ ଜାଣୁ ଲକ୍ଷଣ ସାଗର ॥
ତାକୁ ଦୃଢ଼ବ୍ରତ ମତେ । ଶୁଣନ୍ତୁ ଜାଣି କହୁଛନ୍ତେ ॥
ଏଥୁ ଉଦ୍ଧାର ଏକା ମୂଳ । ଶୁଣ ହେ ମନ ମହୀପାଳ ॥
ଏ ଦାର୍ଢ୍ୟଭକ୍ତି ରସାମୃତ । ଅଶେଷ ରସରୁ ସମ୍ଭୂତ ॥
ସୁଧା ଚ୍ୟୁତ ଅଟେ ଅତ । ଭଜନ୍ତୁ ଭକ୍ତ ଏ ଭବ ॥
କହୁଲ ଭକ୍ତ ସମ୍ବାଦ । ମୋ ଚିତ୍ତ କମଳା ପ୍ରସାଦ ॥
ସୁଜନେ ଏହି ରସେ ରସ । ମୋହର କ୍ଷମାକର ଦୋଷ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ଦାର୍ଢ୍ୟତାଭକ୍ତି ରସାମୃତେ ମନ ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ଭକ୍ତିରସିକ ଦାସ ବିରଚିତେ ନାମ ଅଷ୍ଟମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ନବମ ଅଧ୍ୟାୟ । ମନ ଉବାଚ ।

ଶୁଣି ସାନନ୍ଦ ମନରାୟେ । ଚୈତନ୍ୟ ପାଦେ କର ଯାଏ ॥
ବୋଇଲ କୃତ କୃତ ହୋଇ । ଅଦଷ୍ଟ କଲୁ ମୋତେ ଭବ ॥
ଶୁଣିଲ ଭକ୍ତଙ୍କ ମହିମା । ଅଟଇ ଅକଥ ଗରିମା ॥
ପୁଣି ପଚାରୁଅଛି ତୋତେ । ମନେ ସନ୍ଦେହ ମୋର ଏତେ ॥
ପଢ଼ିଲ ବେଦଣ ସଙ୍ଗତ । ଭଲ ଯେ ଉଦୁପରକ୍ଷିତ ॥
ତାହିଁ ରହିଲୁ ଯେଣୁ ଯାଇ । ଏକଥା କହୁବ ବୁଝାଇ ॥
ଅଟଇ ମହାପାପ ସର । କରଯେ ଯନ୍ତ୍ର ନୃପବର ॥
ସେ କଥା ପୁଣି ହେଲୁ ତସ । କହୁ ତହୁ ଏହିବ ସନ୍ଦେଶ ॥
ଶୁଣି ଚୈତନ୍ୟ ଅତି ତୋଷେ । କହିଲ ମନରାଜା ପାଶେ ॥
ହେ ମନ ସାବଧାନେ ଶୁଣ । ସେ ଦୁଷ୍ଟ ମହାପାପ ଗୁଣ ॥
ଏବେ ଶୁଣିବା ଅଠାରକୁ । ତେବେ ବୁଝିବୁ ପେଷିଦେଲୁ ॥
ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ପାତକ ଅଟଇ । ସାରଣ କହିବେ ବ୍ରହ୍ମତେ ॥
ଭ୍ରାତୃ ପୁତ୍ରକୁ ଯେଉଁ ଜନ୍ମ । ଦେଖାକୁ ଛନ୍ତି ମୋ ଭାବନା ॥
ଅଛି ଗାହାର ପତ୍ର ପଦ୍ମ । ଭେଦଣ ଉଣ୍ଡୁ ମୋ ବୁଝତ ॥

ଯେତେ ଉପାୟ ଅନେକ କଲି । କେତେହେଁ ରକ୍ଷା ନ ପାଇଲି ॥
ଭୂମିର ଗୋଚର ନିମନ୍ତେ । ପେଷିଣ ଦେଇଥିଲୁଁ ଦୂତେ ॥
ଭୂମି ଉପାୟ ଯେତେ କଲ । ବାଟେ ଅଛନ୍ତି କନ୍ୟା ବର ॥
ତା ଶୁଣି ସାହୁ କୋପ କଲେ । ସୈନ୍ୟ ସାଜିଲେ ସେ ସତ୍ୱରେ ॥
ଆସିଣ ଉଭେ ଘେରିଥାଇ । ମିଳିଲେ ରଘୁର ନିକଟେ ॥
ବୋଇଲେ ଅରେ କନ୍ୟାଚୋର । ଜୀବନେ ଆଶ ଥିଲେ ତୋର ॥
ଛାଡ଼ ପଳାଅ ଏ ସୁନ୍ଦରୀ । ନୋହିଲେ ନେବୁ ବାନ୍ଧିକରି ॥
ଶୁଣି ରଘୁକୁ ଦେଲ ଦୃଷ୍ଟି । ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ଛନ୍ତି ଥାଇ ॥
ତା ଦେଖି ସତୀ ଅତି କଲ । ଅପଣେ ଚଢ଼ିଲେ ରଥଲି ॥
ସତୀ ବୋଇଲା ସ୍ୱାମୀ ଶୁଣ । ଏଥର ହେଲା ମୋ ମରଣ ॥
ରଘୁଙ୍କୁ ମାର ମୋତେ ନେବେ । ଅନେକ ଲଜ୍ଜା କରିବେ ॥
ଏଥିକି ଯୁକ୍ତି କରିବା । କେମନ୍ତେ ଏଥିରୁ ବଞ୍ଚିବା ॥
ତା ଶୁଣି ରଘୁଣରକ୍ଷିତ । ବୋଇଲା ଶୁଣରେ ସଙ୍ଗାତ ॥
ମୋ ହାତୁ ବାରୁଡ଼ୁ ମୁଣ୍ଡି । ଏ ଛାର କେତେକ ବଣରି ॥
ଯେ ଜାତେ ସମାନେ ହେଇକରି । ସେ ଜଣ ଭାଗୁଁ କଲେ ପାରି ॥
ଏବେ ଲଭିବେ ଯେହୁ ମୋତେ । ଜ୍ଞେ ପଶି ଜନ୍ମ ଜଣା ତତେ ॥
ଏରଣ ରକ୍ତର ଯା ଜାନା । ପଦ ଲମ୍ବିକୁ କଟୁଷେଷ୍ଠ । ୩୧ ॥
ବୁଦ୍ଧି ଭଲାଦ ଯାବ ପାତେ । ଥାନେ ତନ୍ତ୍ର ଅପ୍ରମାଦେ ॥
ସେ ଛନ୍ଦ ଆଁଲି ଥାଲି ଘୋର । ଜଣା ଭୁ ଭରୁ ନାସ୍ତିକର ॥
ଏମନ୍ତ କହୁଁ ପ୍ରିୟତ୍ମାରେ । ଅଜେ ମିଳିଲେ ଦେଖ ଅଶ୍ୱେ ॥
ଶ୍ରୀ କଳଦେବ ଚୁକ୍ତଗ୍ରଣି । ବେଢ଼ ଅଶ୍ୱରେ ଛନ୍ତି ବସି ॥
କରେ ଉଭଯି ଅଛି ଘଢ଼ । ଭୂମିରେ ଯମ ଖାଡ଼ ବଢ଼ ॥
ଭାଲ ଖଡ଼୍ଗ ପିଠିପାଶେ । ଦ୍ୱିଂଙ୍ଗେଶ୍ୱର ଘାସେ ବସେ ॥
ଉତ୍ତମ ସିଂହାସନେ ହୋଇ । ମିଳିଲେ ଲୁଚାପାଶେ ଆସି ॥
ବୋଇଲେ ଛନ୍ଦ ଦାମୋଦର । କେବଣ ଦେଶେ ଗ୍ରାମ୍ୟର ॥

ବଣିକରକ୍ଷିତ ଦଳ ହସ୍ତୀଯୂଥର [illegible] ଗମନ ।

କାହୁଁ ଆଇଲ ସିଦ୍ଧ ଜାହିଁ । ଏଡ଼ାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କେହୁ ନାହିଁ ॥
ଅଜର ରାମୁ ପଇଲତ । ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ଥାଇଁ ଛନ୍ତି ॥
କହୁ ଏ କେଉଁଣ କାରଣ । ଶୀ ଶୁଣି ରଘୁପତିଚରିତ ।୪୬ ॥
କହେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧୀରବାଣୀ । ଶୁଣ ରହି ସୁନ୍ଦରୀମଣି ॥
ଏ କଲ ଅଚମ୍ବିତ କଥା । କହୁ କହିଲେ ହେବ ପୋଥା ॥
ମୋର ପରୀକ୍ଷିତ ମୁଁ ନଜାଣନ୍ତେ । ମାରିବେ ଆସୁଛନ୍ତି ମୋତେ ॥
ଅନାଥ ପ୍ରାଣୀ ମୁଁ ଅଟଇ । ପଣ ସୋଦର ମୋର ନାହିଁ ॥
କେବଳ ପ୍ରଭୁ ଦଇଗାଣି । ଶାନ୍ତିବନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ॥
ତାହାଙ୍କ ବିନା ଅନ୍ୟ ଜଣେ । ନାହିଁ ମୋ ଶରଣ ରକ୍ଷଣେ ॥
ଶୁଣି ଯାନକ ବେଣଲିଲ । ରଡ଼ରେ ଅଙ୍ଗ ଥର ହୋଇ ॥
ଦାପ ବାଣ୍ଟିଲି ଅସ ଭଳେ । ନର୍ଦ୍ଦରେ ସ୍ୱକହୋ ବୋଇଲେ ॥
ଅଣ୍ଣା ପ୍ରମାଣେ ବେଦଳଳ । ଅଳସୁ ଅଙ୍ଗରେ ପଶିଣ ॥
ଅନନ୍ତେ କରନ୍ତି ଗମନ । ଥଲେ ଯେ ଥାଇଁଛନ୍ତି ସୈନ୍ୟ ॥
କୁଟୀକୁ ଅନାଇଣ ଦେଲେ । ଗୋବିନ୍ଦ ମାୟା ରଖାଇଲେ ॥
କୋଟିଏ ସୁରୁଷ ହୋଇଣ । ବେଢ଼ିଅଛନ୍ତି ନାରାୟଣ ॥
ଦେଖି ପ୍ରାଣକୁ ଭୟ କଲ । ସୈନ୍ୟ ଯେ ଗଲେ ଅପସର ॥
ରେଳ ପଣୀକ ଦେଖି ଯେତେ । ଭଗ୍ନେ ପଳାନ୍ତି ଏବେଣ ତେଣେ ॥
କେଶରୀ ଦେଖି ମୃଗ ଗଜ । ଯେତେ ତୁଅନ୍ତି ହତବୀର୍ଯ୍ୟ ॥
ଉଲୂକ ଦେଖି ଯେତେ କାଳ । ପଳାଇ ପଶିଲ୍ଲ ତ ବଳ ॥
ତେମନ୍ତ ପ୍ରାଣର ଅରତେ । ପଳାଇ ଗଲେ ସେଥାମତେ ॥
ଯହୁଁ ସେ ବଣ୍ଡବଳ୍ପ ହେଲେ । କୁଟୀକୁ ସେନ ପ୍ରଭୁ ଗଲେ ॥
ଯେ ଭୁଜଙ୍ଗୀମା ଖାଦ କର । ଧାଇଁ ବୋଇଲେ ଦେବକର ॥
ତା ଦେଖି ରଘୁପତିଚରିତ । ପ୍ରଣାମ କଲ୍ଲ ଅପ୍ରମିତ ।୭୬ ॥
ବୋଇଲ୍ଲ ରଘୁବ କୃପାଲୁ । ପ୍ରାଣ ପାଇଲି ଏଥ ଆଲୁ ॥
ଦୋଷକରି ଅମ୍ଭ ଏ ଶରୀର । ଦେଖନ୍ତା ଥାଇଁ ଯମପୁର ॥

ଭକତଜନେ ସତେ ଜଣେ । ତା ନାମ ଧରଣ ଭାଷନ୍ତେ ॥
ଅଚ୍ୟୁତ ଭାବ ଶୁଣି କର୍ଣ୍ଣେ । ଅତି ଆନନ୍ଦ ହୋଇ ମନେ ॥
ମଢିରୁ ବାହାର ହୋଇଲେ । ସାଧୁଙ୍କୁ ଦରଶନ କଲେ ॥
ବୋଇଲେ ଅଚ୍ୟୁତଙ୍କ ଚମାରେ । ଦେଖିଣ କହନ୍ତି ସୂରତେ ॥
ଶୁଣି କହନ୍ତି ସାଧୁମାନେ । ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଭୋଗ ଅନ୍ନଦାନେ ॥
ଅଭଲ୍ କାହିଁ ଶୁଣି ଭୋଳ । ଏଥିରେ ବଳମ୍ବ ନକର ॥
ସନ୍ତୋଷ ହେଲେ ସାଧୁଗଣ । ଶ୍ରୀରଗୁ ପରମ କାରଣ ॥
ତା ଶୁଣି ଅଚ୍ୟୁତଭକ୍ତ । ଭକ୍ତର ଭକ୍ତ ଦୁଇଗତ ॥
ଓ ବୁଝି କହନ୍ତ ଏଥର । ସତେତ ଭଲ ନାହିଁ ମୋର ॥
କେବଳ ଏଲୁ ଭଞ୍ଜନ । ପଙ୍କ ଦେଖିକ ମୋହର ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲ ଅଚ୍ୟୁତଙ୍କୁ । ବଚାଳି ଗଲେ ମଢିରକୁ ॥
ଚଢିକ ବୋଲେ ପୁଣି ଶୁଣ । ଅଚ୍ୟୁତ ଯାଇ ପାତଳଣ ॥
ସ୍ୱୟେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଅଶି । ଭୋଜନ ମାଗୁଛନ୍ତି ବସି ॥
ଏଥକୁ ଭକ୍ତିଙ୍କ କହନ୍ତି । କେମନ୍ତ ଭଲ ତରଚକା ॥
ସତେତ ଭଲ ନାହିଁ ଧନ । କହ ଗୋ ଯୁବତି ବଚନ ॥
ତା ଶୁଣି ବୋଇଲ ସୁନ୍ଦରୀ । ଶୁଣ ହେ ପ୍ରାଣ ଅଧିକାରୀ ॥
ଦେବା ଦ୍ରବ୍ୟରକାକୁ ନାହିଁ । ଭରତା ଅଛନ୍ତି ପୁରୁଷ ।୧୭୦॥
ଏଥକୁ ଭକ୍ତର ଭଜନ । ମୋ ଅଙ୍ଗେ ଯେତେ ଅଳଙ୍କାର
ଅଚଳ କେବେ ସେନ ଯାଅ । ସାଧୁଙ୍କ ପ୍ରଭୁର କରାଦଅ ॥
କହୁଁ ଧନ ସେନ ଅଛ । ସାଧୁ ଚରଣ କର ବୋଧ ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ ଭଲପତି । ବୋଲେ ଦଯାଇଣ ଯୁବତି ॥
ବୋଇଲ ଧନ୍ୟ ନନ୍ଦମୁଖି । ମୋର ସୁଖଦାୟୀ ରଖି ॥
ଏବେ ତୁ ଶୁଣ ମୋ ଉତ୍ତର । ଯେ ଦୁଃଖ କଲେ ଦୟାର ॥
ନେଲେ ମୁଁ ଏତେ ଅଳଙ୍କାର । ଲୋକେ ଦେଖିବେ ଅସୁନ୍ଦର ॥
ବୋଲନ୍ତେ ଅଚ୍ୟୁତଭକ୍ତ । କାହିଁ ଅଛିଲୁ ଏତେ ବିତ୍ତ ॥

ଲକ୍ଷ ମାଗିବା ହେତୁ ଏବେ । କାହିଁ ବା ଆଣିଲୁ ହେ ସ୍ୱର ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ମନେ ମନ । କରନ୍ତେ ଥିବା ଅନୁମାନ ॥
ଏବେ ରୁ ଅଳଙ୍କାର ଘେନ । ବହନ ପାଖରେ ତରୁଣୀ ॥
ସାଧୁର ଘରେ କଲା ଭେଳ । ପଞ୍ଚାଶ ମୁଦ୍ରା ଅଣ ଭଲ ॥
ଅଠ ଲକ୍ଷକୁ କଷ୍ଟ କରି । ମିଶାଇ ମୂଲ ଚଳନ୍ତର ॥
ଶୁଣିଣ ବେଶ୍ୟା ମୂଲଭାର । ଅଣିଦା ଅମୂ ଅଳଙ୍କାର ॥
ସ୍ୱାମୀ ବଚନୁ ଏହା ଶୁଣି । ସେ ପତିବ୍ରତା ଶିରୋମଣି ॥
ତତକ୍ଷଣ ଭଲ୍ଲ ଅବନରେ । ପ୍ରବେଶ ସାଧୁର ମନ୍ଦିରେ ॥
ଅଙ୍ଗୁ ଭୂଷଣମାନ ଫେଇ । ଥୋଇଲା ଧନଅଗ୍ରେ ନେଇ ॥
ବୋଇଲା ଶୁଣ ମହାଜନ । ଲକ୍ଷ ଏ ଅଳଙ୍କାର ମାନ ॥
ଏତେ ମୁଦାଅ ଦେଉଥିବ । ଲକ୍ଷ ମିଶାଇ ମୂଲ ନେବ ॥
ଅନେକ ହେବ ଉପକାର । ଧର୍ମେ ଲିଖିବ ଯଶ ତୋର ॥
ସୁଧା ସମାନେ ଧୀର ବାଣୀ । ଧନ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ ମୁଖୁଁ ଶୁଣି ॥
ବନ୍ଧୁର ଲଜ୍ଜା ଭାବ ଚଢ଼େ । ଏ କେଉଁ ଲାଭ ହେବ ମୋତେ
ଭାବ ସୁନ୍ଦର ରୂପ ତନ୍ତ୍ର । ବୋଲଇ ଶୁଣରେ ସୁନ୍ଦରୀ ॥
ତାହାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନାହିଁ । ଯାହା କହୁଛ ଶୁଣ ଭଲ ॥
ଯେବେ ତୁ ଦେବୁ ଉତ୍ତବାକ । ଗଣି ଦେଉଛୁ ଦଶ ଧନ ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ କାମିନୀ । ବଜ୍ର ପଡ଼ିଲା ପ୍ରାୟ ମଣି ॥
ପୁଣି ସେ ଶାନ୍ତ କରି ମନ । ବୋଲଇ ଶୁଣ ମହାଜନ ॥
ଦଶ୍ରେକମାସ ସ୍ତୁଅ ସ୍ଥିର । ଭଦ୍ର ଚଳିଲା ନାଗବର ॥
କାନ୍ତ ଅଙ୍ଗରେ ଏ ଚରିତ । ବୁଝାଇ କହିଲା ସମସ୍ତ ॥
ଏ ହାଟ ଲାଭର କାରଣୀ । ତୁମ୍ଭେ ମୋହର ପ୍ରାଣମଣି ॥
ଏଥକୁ ତ ଉତ୍ତର କହ । ଶୁଣି ସନ୍ତୋଷ ହେଲ ଦେହ ॥
ତା ଶୁଣି ରତ୍ନପରୀକ୍ଷିତ । ବୋଇଲା ଶୁଣରେ ପଣ୍ଡିତ ॥
ସାଧୁମାନଙ୍କ ଉପକାରେ । ଲିଖିବ ଅମୂଲ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ॥

ଯାହା ବୋଇଲେ ମହାଜନ । ସତ୍ୟ କହୁ ଅଣ ଧନ ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ ମହାଦଣ୍ଡ । ବୋଇଲା ଶୁଣ ପ୍ରାଣପତି ॥
ଭମ୍ଭର ଅଭାଗାର ସୁଦ୍ଧି । ଗଲାଟି ମୋର କୋଷ-ଧାଇଁ ॥
ଏମନ୍ତ କହି ଉଠିଗଲେ । ସାଧୁଙ୍କ ମଠିରେ ମିଳିଲେ ॥
ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ସାଧୁନ । ଆମ୍ଭେ ତା କଲୁ ସନମତ ॥
କଲମ୍ବ ନ କରଣ ଧନ । ହସ ତୁ ଯିବଇ କହୁନ ॥
ଉଠନ୍ତା ପ୍ରହରେକ ଠାରେ । ଭକ୍ତେ ଆସିବ ଅନ୍ତପୁରେ ॥
ଦାଧ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ତରଙ୍ଗ । ହେଲ କରବ ମୋର ସଙ୍ଗ ॥
ଶୁଣି ଅନନ୍ତ ମହାଜନ । କରବ ଲଗିବେଲେ ଧନ ॥
ଧାଇ ସୁଲକ୍ଷ୍ମ ଚଳିଗଲେ । ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ହସ୍ତେ ନେଇ ଦେଲେ ॥
ଦେ ଧନ ଯାଇ ଅନଭିଜ୍ଞ । ବୋଇଲେ ଉସ୍ତରଷିତ ॥
ଦଳଣ ଗଲେ ଅଭିବେଳେ । ମିଳିଲେ ସିଂହଦ୍ୱାର ସ୍ଥଳେ ॥
ଦେଖସେବକ ଭାଳଅଛି । ବରଷି ଦେଲେ ଭାଲୁ ଗଛି ॥
ଦେଇଲେ ଶୁଣ ହେ ସୁଅର । ପ୍ରଭୁ ମଶୋହ ବେଟେ-କର ॥
ଲିଖି ଜ୍ଞେଠକ ଶାଳଘର । ନାନାଦ ପ୍ରକାରେ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ॥
ନାଢ଼ ଦେ ପରିପୁରି କଳା । ସମାଲୁ ଅଦ ହବ୍ୟ ଚଣା ॥
କାନ୍ତି କାଳସି ଅଦ ପିଠା । ହେ ପରଷଣା ଦଧି ମିଠା ॥
ପ୍ରଥମ ଧୂପ୍ତେ ଏତେ ହେବ । ପାଧୁଙ୍କ ଦମନ୍ତେ ଆସିବ ॥
ଏଥିରେ କଳମ୍ବ ନ କର । କହି ଚଳନ୍ତିଲ ଘରପୁରି ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେବେଳ ଗଲେ । ଦେଖିଲ ଦଅର ଖୋଲିଲେ ॥
ହେଉମଣ୍ଡପେ ହେଉ କର । ପ୍ରଭୁଙ୍କ କଲେଦେବ ସାର ॥
ମହାପ୍ରସାଦ କହିଦେଲେ । ଉପୁଅଣ୍ଡି ଗାଟେ ଦେଲେ ॥
ଦେଖି ଭକତ ସଢ଼ ଶୋଷେ । ମିଳିଲେ ସଢ଼ୁଙ୍କ ପାଶେ ॥
ବୈଷ୍ଣବ ପଙ୍କ ବସାଇ । ପ୍ରସାଦ ସୁନିଲେ ନେଇ ॥
ଯାହାର ଯେତି ଭୁକ୍ତେମନ । ସନ୍ତୋଷେ କଲେ ତା ଭୋଜନ

କେତନ ଯାଇ ସାଧୁଜଣ । ତାହାଙ୍କୁ କରଣ କଲ୍ୟାଣ ॥
ଚରଣ ତଳେ ସେବାମନେ । ପ୍ରଶଂସା କରଣ ସମସ୍ତେ ॥
ଏଥୁ ଉତ୍ତରୁ ଦଶ ଦେଶ । ରଘୁପତିଙ୍କ ପରୀକ୍ଷାର ।୨୯। ॥
କହୁଅ ଶୁଣ ପାଠକ । ତୋତେ ଯେ ଧନ ଅଛି ଦେଖ ॥
ଯେ କଳେବରେ ଅନୁକୂଳ । କରନ୍ତୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଦର ॥
ତାଙ୍କ ମୋଠାରୁ ଶିକ୍ଷେ ଶୁଣେ । ସେବା କରନ୍ତୁ ତା ଚରଣେ ॥
ଯେଉଁ ପ୍ରକାରେ ଧନ ତାର । ସେହି ପ୍ରକାରେ ସେବାକର ॥
ସେତେ ମୋଠାରେ ଅଛି ମନ । ସ୍ତୁତିରୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ରତନ ॥
ଏମନ୍ତ କହି ଚଳିଗଲ । ଅନ୍ତର ହୋଇଣ ରହିଲ ॥
ବହି ଅନେକ କାଳ ହୋଇ । ଭବନ୍ତ ସମ ଯାଇ ଦୈବ ॥
ଅଳ୍ପେ ଜାଇଣ ସାପାବଳୀ । ଫଳିଲେ ବର୍ଷିଅଛି ବାଳୀ ॥
ଏମନ୍ତ ସମସ୍ତରେ ତର୍ଷ । ଯେ ଧନ କାମାତୁର ହୋଇ ॥
ମିଳିଲ୍ଲ ତାହାଙ୍କ ଦ୍ୱାରେ । ଭଣ୍ଡ ଶୁଣିଲ କାଶି ଧୀରେ ॥
ତାହା ଶୁଣିଲ ଶୁଭକେଶୀ । ତନ୍ତ୍ରେ ଚଳିଲ ଭୃଙ୍ଗଭଙ୍ଗି ॥
ବୋଇଲ ଶୁଣ ଧର୍ମଶିଶୁ । ନିର୍ଦ୍ଦୟ ହୋଇ କେତେ ଅପ ॥
ଧନ୍ୟ ମନ୍ଦିରେ ମୁଁ ଏକା । କଣ୍ଠା ଭ୍ରମୁଭ ମନେ ଶଙ୍କା ॥
ଅଦ୍ୟ ଭରସା ନରହର । ଦ୍ରୌପଦୀ ଲଜ୍ଜା ନାଶକାରୀ ॥
ଏମନ୍ତ ପ୍ରଭୁ ଆଳି ଆଳି । ତତେ କାହାକୁ ରଖୁ ଅଛ ॥
ଏଲଙ୍କ ଉପରକୁ ଯିବେ । ଶ୍ରୀମନ୍ତେ ପ୍ରେମନନ୍ଦନରେ ॥
ଦେଖିଲ୍ଲ କର୍ଷିଛି ସୁନାରୀ । ଅଛି ଅନନ୍ତ ମନ କର ॥
ତାହାର ପଛେ ଦେବ ଦଉ । ପଞ୍ଚଭ କୋଳାହଳ କର ॥
ଅକର କର୍ଷିଣ ଅଛନ୍ତି । ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସେବ ସଦ୍ଗତି ॥
ଦେବା ଶାଙ୍ଗ କୋଳେ ଥଉ । ତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଭୁ ଶଳ୍ୟାଯୀ ॥
ତ ଉଦ୍ରକୋଳେ ଉଦ୍ଧାନ୍ତୁଣୀ । ତନ୍ତୁର କୋଳେ ମୁଁ ସେବଣୀ ॥
ଦେବା ଯାଉବା ସେଇ ଅଛି । ତନ୍ତୁ କରେଣ ଅଛନ୍ତି ॥

ତେଣିକ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ । ସଙ୍ଗତ ହୋଇଲେ କପାଳ ॥
ଦେଖି ପ୍ରଭୁ ଅନୁକୂଳ । ଧନ୍ୟ ଦେଖିଣ ହେଲୁ ହେଳ ॥
ଶ୍ରୀହରି ଅଭୟ ହସ୍ତରେ । କୃତାଞ୍ଜଳି ତୋଳ କରେ ॥
ତା ଦେଖି ଧର୍ମ ପାଟେ ମନ । ଏତ କୃତଘ୍ନା ଦୁରାଚନ ॥
ଶୋଭିବା କରୁଥିଲ ମନ । କେମନ୍ତେ ଧରନ୍ତ ଜୀବନ ॥
ଯେତ ଜଗତାରେ ସେବେଁ । ସ୍ତୁତ ପୂର୍ବ୍ବ ଭଳେ ମନେ ॥

ମୁଁ ମୁଢ଼ ଜେଜେ ମହାକାଳ । ଫଣୀ ଫଣାରେ ବନ୍ଧ ଦେଇ ॥
ଏମନ୍ତ ଚୋଇ ଅବହେଳେ । ଅଙ୍ଗୁଳି ସଙ୍ଗ ଗାବଉଳେ ॥
ଭାବ୍ଯା ଦେଖିଣ ମହା ପଙ୍କ । ଦୁବଯଦ୍ରେ ଭୁଲ ସ୍ୱର ॥
ମୋଉଲୁ ଏ ଭ ଭଗସ୍ତ । ସ୍ୱରତ ସ୍ମଭ ଏଣ୍ଡବର୍ତ୍ତ ॥
କଧବା ଉଚର ନୁହଁ । ଉଠ ଷାଷ୍ଟ ବେଉ ବୋଲ ॥
ଅବଳା ମୁଁ ଏବା ଶୁଣି । ଉଠି କଣାଲେ ଦେଉ ଗାଣି ॥
ହୋରେ ହେଉଛ ଜଗତୋତେ । ଶରଣ ଗଲି ବସ ମୋତେ ॥
ତେବେ ଅଣ୍ଟାଏ କାଳ ହୋଇ । ତହେଁ ବ ଧୂର ଭବତରେ ॥
ମୁଁ ସେ ମାତା ଭଗେଁ ଆଉ । ସେ ସେତେ ଶାବ ସ୍ନାଳିଉ ॥

ମାତା ତ କେତେକ ଭାର ବୋଝ । ଯେତ୍କୁପେ ମୁହିଁ ତୋର ଶିଷ୍ୟ ॥
ତୁମ୍ଭେ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରହ୍ମ ବୋଲି । ମୁଁ ମୂଢ ଜାଣିବ ନ ଥିଲି ॥
ଏବେ ତୋ' କୃପାଦୃଷ୍ଟି ଲାଗି । ମୁଁ ସେ ହୋଇଲି ମୋକ୍ଷଭାଗୀ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲିଣ ଲୋଟି । ଧରି ଚରଣ ତଳେ ଲୋଟି ॥
ଏହି ଉତ୍ତରୁ କଥା ଶୁଣ । ସେ ବୃଦ୍ଧଭକତ ଲକ୍ଷଣ ॥
ଅନ୍ତର ହୋଇ ଯାଇଥିଲି । ତାହାର ମନେ ଭରିଥିଲି ॥
ଧନ୍ୟ ସେ ଥିଲି ଧନ ଦେଇ । ସନ୍ତୋଷ ହେଲି ତ ସେ ନାହିଁ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲିଣ ସଖିରେ । ପ୍ରବେଶ ହେଲି ନଗରରେ ॥
ଦେଖିଲି ନାରୀ ଗାଉଥିଲେ । ଧନ୍ୟ ଲୋଉଛ ଜୀବ ଲୋକେ ॥
ରଘୁପତି ବୋଲେ ଭର୍ଯ୍ୟ । ଉଠ ସାଥିରେ ବେଗ ହୋଇ ॥
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଖୋଦିକ ଚରଣେ । ଅଦ୍ଭୁତ ଦେଖଣ କାରଣେ ॥
ତା ଶୁଣି ଧନ୍ୟ କେତେ ଉଠି । ରଘୁପତି ଯାଉଛ ଲୋଟି ॥
ଚଳିଲି ସକଳ ଗୃହୀଳି । ଦେଖ ହେ ପ୍ରଭୁ ସ୍ୱରୂପାକ୍ଷି ॥
ରାତ୍ରି ସହିତ ଲୋକେ ଧର । ପ୍ରଭୁ ଅଚନ୍ତ କେତେ କର ॥
ତା ଶୁଣି ଅଚମ୍ବିତ ହେଲେ । ସମସ୍ତେ ଅନାଉଣ ଦେଲେ ॥
ଦଣ୍ଡେ ନ ଦଣ୍ଡେ ଭଗବାନ । ତତକ୍ଷଣେ ହେଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ॥
ସେ ଭକତଙ୍କ ଖେଦ କଲେ । ଏକ ଅଭେବ ଧର ବୋଲେ ॥
ପ୍ରଭୁ ମହିମା କହି ଉଠିଲେ । ଅଧମ ସାଗରେ ଭାସିଲେ ॥
ଏହି ଭଳିରୁ ସେ ସାଧୁତ । ବନସ୍ଥି ଛଡ଼ିଲି ବହୁତ ॥
ପୁଣି ଅନେକ ଧନ ଦେଇ । ମେଳଣି ହୋଇଣ ସେ ଗଲି ॥
ସେ ଅଡ ସହି ଦେଖନ୍ତ । ଚଳିଲେ ଶ୍ରୀହରି ଚରଣ ॥
ଅନନ୍ତେ କଥାଇଲେ ଦଣ୍ଡ । ଭାଲେ ଲଭିଲେ ମୁକ୍ତି ଥାନ ॥
କହନ୍ତ ତତ ରାମଦାସ । ମୋ ପ୍ରଭୁ କମଳା ନିବାସ ॥
ସେ ଦାସଙ୍କ ଚରଣେ । ମୋ ଚିତ୍ତ ରହୁ ଅନୁକ୍ଷଣେ ॥
ଏ ଭାଗବତ ରସାମୃତ । ଶୁଣନ୍ତେ ଚିତ୍ତ ସୁ ଶୁଦ୍ଧ ॥

ମୁକତ ହେବ ଜନ୍ତୁଗଣ । ନ ହେବ ଯମ ଭରଷଣ ॥
ମୁଖେ ପରମ ପଦ ପାଇ । ଭକ୍ତି ଦେବଲୋକେ ଯାଇ ॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ ଭକ୍ତି ଉପାସନେ ମନ ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ ଉପୂର୍ବରକ୍ଷିତ ମୋକ୍ଷଦେ ନାମ ନବମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦଶମ ଅଧ୍ୟାୟ । ଚୈତନ୍ୟ ଉବାଚ ।

ଶୁଣ ଚୈତନ୍ୟ ମନ ଭୋଗେ । କହିଲ ମନସ୍ତ୍ରୀ ପାଶେ ॥
ହେ ମନ ସାବଧାନେ ଶୁଣ । କହିବା ଭକତ ଲକ୍ଷଣ ॥
ଉତ୍ତମଙ୍କ ଭାବ ସର । ଜାଣୁଣ ନାମ ଅମୃତ ॥
କ୍ଷୁଦ୍ର ପୋଷଣ ଜନ୍ମେ । ଛନ୍ଦିକା କରେ ନାନାମତେ ॥
ବୃକ୍ଷ ବୃନ୍ଦରେ ରହିଥିବ । ପୂଜକ ଘୋଡା ନ ଥାଇ ॥
ଭକ୍ତପାଳ ଏ ଯୋଗ । ସକଳ ସଙ୍ଗେ ଭକ୍ତି ଭାବ ॥
ଶ୍ରବଣ କଥାମୃତ ସାର । ଶୁଦ୍ଧ ଚିତ୍ତ ଭକ୍ତ୍ୟ ଯାର ॥
ସକଳ ଶାସ୍ତ୍ରେ ସୁଚରିତା । ଜାଣଇ ପାପ ପୁଣ୍ୟ କଥା ॥
ଜଡ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଧୀର ବୁଦ୍ଧି । ଜତେନ୍ଦ୍ରିୟ ଶାନ୍ତ ଅହଙ୍କାର ॥
ଚକ୍ଷୁ ର ଜନ୍ମୋକ୍ଷ ଧର୍ମ୍ମ । ପଢନ୍ତି ଯବାନଦମନ୍ତ୍ର । ୧୦ ॥
କେବଳ ଘୋଷଣ ଭକତ । ଜରି କରିଲ ପ୍ରଭୁ ଜନ ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେ ଧନ ଜନ୍ମ । ଧନେ ତା ମନେ ବର୍ଜିଲ ॥
ସେଥେ ଏ ପୁଷ୍ପ ଦାସ୍ୟ ଧନ । ଏ ସବୁ ମାୟାର ଭଜନ ॥
ଏହାଙ୍କ ପଣେ ସଙ୍ଗ ହୋଇ । ଜଅଦେଁ ନନ୍ଦ ମୋର ଦେହ ॥
ସେ ପ୍ରଭୁ ଜଗତ ଈଶ୍ୱର । ଜମଳା ଦେବଙ୍କର ବର ॥
ଅଶେଷ ଶାକର କରତା । ଉଭୟ ପୁଜକର ଦାତା ॥
ସେ ପ୍ରଭୁ ଜନେ ସଙ୍ଗଚିତ । ଜନ୍ମ ଉଥାଙ୍ଗ କରେ ଧର ॥
ପ୍ରେମର ବେଳେ ଭାଙ୍କ ପାଶେ । ଅଶେଷ ଜନ୍ମ ପାପ ନାଶେ ॥
ହେ ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ ଭରଣେ । ନ ଜାଣିଥିବ ମୋ ଜନକ ॥
ମିଥ୍ୟା ସଂସାର ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ । ଦେଖିଲ୍ୟ ଉତ୍ତୁଙ୍ଗ ମନ ॥

ଯଜ୍ଞ ହୋଇଲେ ଯେ ସୁଇନେ । ଶେଷକୁ ସିଦ୍ଧାର ନମନ୍ତେ ॥
ଶଠକୁ ଧରନ୍ତି ପଣ୍ଡିତ । ଉକ୍ତରେ ଶଙ୍କାର ସାର୍ଥକ ॥
ଚଲେ ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ୱକଣ୍ଠାଙ୍କୁ । ଅିତରେ ଗଲୁ ଶଥ ବାହୁ ॥
ମନ ଉଚ୍ଚେଶି ଜଳାଦରେ । ଧୀରେ ଗମଇ ସ୍ୱବଳଙ୍କରେ ॥
ମାଭା ଅନ୍ତରେ ଯୁଦ୍ଧ ଯେତେ । ମାଭା ଲୋଚଲ ଭାବ ମନେ ॥
ଯେହ୍ନ ପ୍ରକାରେ ଭାବ ମନ । ଚନ୍ଦ୍ର ପରା ରଗବାନ ॥
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଗୁଣ ସ୍ମରି ଚଲେ । ଚରଣ ଯାଏ ସ୍ୱଜନଠେ ॥
କେତେବେଳେ ଉଦର ଭଣ୍ଡରେ । ମିଳିଲୁ ଯାଇ ଗଣ୍ଡରେ ॥
ଯୋଗବଳକୁ ଆଚ୍ଛେଦାଣ । ତା ମଧ୍ୟେ ହୋଇଲୁ ପ୍ରବେଶ ॥
ଏକା ସମନ୍ତି ଯାହିଁ ସ୍ୱଭ । ଚରଣ ବାଲୁବୃନ୍ଦ ମୂର୍ତ୍ତି ॥ ୭୦
ଯେ ଜନ ଅନ୍ତେ ଗଙ୍ଗା ତଟେ । ମିଳିଲୁ ଅଛ ମନଦୁଷ୍ଟେ ॥
ବେଷ୍ଟିଲୁ ପୂରଣିଛୁ ଜଳ । ଦଶଇ ନାହିଁ ଥଳ କୂଳ ॥
ଏତେକେ କରଣ ସମୟ । ଦେଖି ବୃଦରେ ଜଲ୍ଲ ରସ୍ୟ ॥
କେମନ୍ତେ ଗଙ୍ଗା ଯାଇ ହେବ । ଭଣିଲ ବନା ବ ଭଉବ ॥
ଜନ ଶବଦ ଏଥେ ନାହିଁ । କାହାକୁ ପଚାରିବ ମୁହିଁ ॥
ନାଜ ଅଛଇ କେଉଁ ସାଗେ । ବୋଲି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣିଲୁ ନଷ୍ଟଦସେ ॥
ଏକ ଉପାୟ ଚନ୍ଦ୍ରେ ହୃଦରେ । ନାଜ ଜଳାଇ ମୀନ ମାରେ ॥
ଦେଖି ଉପ୍ତ ଜଳାନ୍ଧର । ଭାଜ ଛାଡ଼ିଲୁ ଉଚ୍ଚସ୍ୱର ॥
ଉପାଲ କାଲ ଦ୍ଧାଜ ଅଣ । ଏ ଜନ୍ତୁ କର ଅରଣ୍ୟାଣ ॥
ଦେଜ ଯେ ହେଉଛ ଭଣ୍ଡୁର । ଯୋଗ ଉଦ୍ଧାନ ଜଟାଦର ॥
ଏଠାରେ ଏଇ ଗ୍ରାମ ନାହିଁ । ନଦୀ ଭଉଲେ ସିଦ୍ଧ ମୁହିଁ ॥
ଦେଇ ମୋ ଯାହା ଦେହ ନାହିଁ । ଅନାଥ ହୋଇଣ ଅଛଇ ॥
ମୋତେ ରୁ କଲେ ଏଥୁ ପାର । ଅନେକ ହେବ ଉପକାର ॥
ତା ଶୁଣି ଉପାଲ ହୃଦୟ । ନାଁ ଦାହାଲୁ ଭାବ ଆସ ॥
ସ୍ୱଧରଙ୍କୁ ଦେଲୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ । ଜନ ଗଦ୍ଦଳ ଉଛ ନାହିଁ ॥

ଦେଖିଲ କଳ୍ପ ଗାଛ ତଳେ । ବଇଦ ବେଷ୍ଟାଇଲ୍ ମୋତେ ॥
ଏହି ଓହୁକର ଯାଳିନ । ମୋର ସେ ହୋଇବ ପ୍ରମାଣ
ଧନ ରତନ ଥିବ ଯେତେ । ଗାଇ ବହିବ ବନାଇକରେ ॥
ଗଳନ୍ତି ମୁଁ ଭରଣ ଏବେ । ଏହାଙ୍କୁ କପାଇବ ନାହିଁବ ॥
କହନ୍ତେ ନାବ ନାହି ଶବେଦ । ଅଥଳ ଜଳେ ପେଲି ଦେବ ॥
ଏମନ୍ତ କହିଲ ମନର । ବୋଇଲ୍ ଶୁଣ ନୃପବର ॥
ଏ ଜନ୍ମ ପାର କଲେ ମୋତେ । କହ ଗୁ ଜପ ଦେଖ ମୋତେ ॥
ତା ଶୁଣି ବୋଇଲେ ବଇଦ୍ଧ । ସେ ଦ୍ରୁଷ୍ଟ ମୁକ୍ ତୋ ଜନ୍ମର ॥
ଦେଇଣ ସିଦ୍ଧ ମୁଦି ତୋତେ । କେତେଣ ପାଇଛନ୍ତି ମୋତେ ॥
ଶୁଣି ରାଜନ ଶ୍ରବାକରେ । ବନ୍ଧୁକୁ କପାଇଲ୍ ନାହିଁ ॥
ତେଜିଣ ଅନ୍ତଭାବ କୁଳ । ନାବ ବାହିଲ୍ ଘୋର ଜଳ ॥
ସେ ପଦେ ଥଳ କୂଳ ନାହିଁ । ପେଲ୍ହ ଦଶକୁ ଦେଲ୍ ବାହି ॥
ଦେଖିଣ ଶ୍ରୀହରି ଭକତ । ବୋଇଲ୍ ଏଭ ଅଦ୍ଭୁତ ॥
କୂଳକୁ ତେଜ ନାବ ଏବେ । ଜାନ୍ତୁ ଗୁ କେବଣ କାଳରେ ॥
କହ୍ନେ ଗୁ ମୋର ନାଶ ଅର୍ଥେ । ବହିଲ କପ୍ରଅଙ୍କୁ ତଳେ ॥
ଧର୍ମ ଲଙ୍ଘିବୁ କରେ ଭଲ । ତା ଶୁଣି ଧୀବର ବୋଇଲ ॥
ହେ ଜପ ଜ ପତ୍ନୀକୁ ମୋତେ । ତୋର ମରଣ ମୋର ହସ୍ତେ ॥
ଦଇବ ଦର୍ଶା କରାଇଲ୍ । ତେଣୁ ଏକାନ୍ତେ ବେଷ୍ଟାଇଲ୍ ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ ସେ ଭକତ । ହୋଇଲ୍ ଅତି ଦୁଃଖିତ ॥
ଅଇବେ ଡାକେ ଚକ୍ରାମଣି । ଭଜ ରଖାଗ କମ୍ବୁଧାରୀ ॥
ଜୟ ହେ କମଳା ବଲ୍ଲଭ । ଜୟ ହେ ନନ୍ଦ ଦୁଲାଳ ॥
ତାରଣ ଦୁଃଖ ନିବାରଣ । ଜାଣେ ରକ୍ଷିବା ଶରଣ ॥
ମୁଁ ତ ହୋଇଲେ ସାହାଯ୍ୟ । ଏ ଭାବ ମନକି ପ୍ରତ୍ୟୟ ॥
ଜଗନ୍ନାଥ ନାହିଁ ଆଉ କାହିଁ । ସୁରେଣ ଅଛି ଦେବରାଜ ॥
ତେଣ କରୁଣା ନାହ ତୋର । ଭେଟି ପଦ୍ମବ୍ରୁ ଭଇର ॥

ରମ୍ଭୂର ଶ୍ରୀମୁଖ ଦର୍ଶନ । ଉଲ୍ଲସୁ ଯାଉ ମୋ ଜୀବନ ॥
ସକଳ ଜାଣ ମହାପ୍ରଭୁ । ମୋ ସ୍ଥାନ ତ ଉଦ୍ଧବ ଅଇ ॥
ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଶିବ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ । ସେ ତ ତାଙ୍କୁ ଦେବସ୍ୱାମୀ ॥
ମୋର ଅଧମ ଜନମରେ । ଉତ୍ତ୍ରାଣେ ନାହିଁ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ସ୍ତୁତି କରି । ଧାଇଁଲେ ଶ୍ରୀଲ୍ ଦଣ୍ଡପାଣି ॥
ତାହା ଜାଣିବେ ଭଗବାନ । ଡେଇଁଲେ ଉଠି ସିଂହାସନ ॥
ଭୁଜଙ୍କ ଲମ୍ବିଲେ ଅତୁଳ । ଉଠାଇ ଦେଲେ ଗୋପାଳ ॥
ମାଘରେ ଅଙ୍ଗ ଦେଇ ଧରି । ତଣ୍ଡ ଛୋଡ଼ିଲା ଶିରେ ଭରି ॥
ଚମକ ଦେଖାଇ ପାଖୁଡ଼ା । ମଣ୍ଡଳ ପଡ଼ିଅଛି ଦେଖା ॥
କଣ୍ଠେ କୁଣ୍ଡଳ ଝଲମଲ । କଷ୍ଟରୀ ତିଳକ ଉଜ୍ଜଳ ୮୦ ॥
କସ୍ତୁରୀ ଟିକା ଝଲମଲେ । ମୁକ୍ତାମାଳା କଣ୍ଠତଟେ ॥
ଭୁଜରେ ଶୋଭେ କାଙ୍କଣେ । ପୀତବସନ କଟି ମାଝେ ॥
ବାହେ ବାହୁଟି ଝଲକେ । ବାମ୍ଭ ଚୋବନ୍ଦ ଧରି ହସ୍ତ ॥
ଚରଣାଗ୍ରେ ତାଡ଼େ ଖାଡ଼େ । ଶଙ୍ଖ ଶବ୍ଦ ରୁଣୁଝୁଣେ ॥
ଅତି ସୁନ୍ଦର ରତ୍ନ ଦାଣ୍ଡ । ତଳୁ ଶ୍ରୀମୁଖ ଯାକ ଶଙ୍ଖ ॥
ଦେଖି ଲକ୍ଷଣ ଦେବପାଣି । ନୃପ ବସିଲେ ବାହା ମଣି ॥
ନୂତନ ଯଣ୍ଡ ବାଢ଼ି ଯାତେ । ତଳହୁଁ ଶ୍ରୀମୁଖ ବସିଲେ ॥
ଶୋଭାଶାସ୍ତ୍ରେ ଚକ୍ରଯୁକ୍ତ । କୋଟିଏ ଚନ୍ଦ୍ର ଜଣି ପ୍ରଭା ॥
ଝଟକ ବର୍ଣ୍ଣ ପାଦେ ଭରି । ଲାଗିଲୁ ପଡ଼ିଲେ ତ ଖସି ॥
ଧାଇଁ ଅନନ୍ତ ଦେବ କରି । ଯେତେକେ ଅଷ୍ଟମ ଦେଖସ୍ତି ॥
କାର୍ତ୍ତିକ ଅନନ୍ତ ଓଁକାର । ତାକଲେ ରେରେକାର କରି ॥
ତସ୍କର ନାଦ ଶୁଣ ଅସ୍ତ୍ର । ଗଲଣେ ସେତେକେ ଅଣ୍ଟୁ ଅଧ ॥
ଶୁଣି ଶ୍ରୀହରି ସିଂହରଡ଼ି । ତସ୍କର ମୁଣ୍ଡେ ବଜ୍ରପଡ଼ି ॥
ଶତ୍ରୁ ଭିଟିଲ ଦେଇ ଝଁପ । ଧଁ କରି ମନେ ଦମ୍ଭ ଭରି ॥
ଏ ଶୁଣି ଭକ୍ତ ଭୟ ଦୂର । ଦେଖୁଛି ରଖିଲେ ଅନନ୍ତ ॥

ତୋମ୍ଭରେ ଅନୁରକ୍ତ ଥାଇଁ । ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ନେତେ ମୁକୁଳାଇ ॥
ମୁଁ ଏବେ ତ ବୁଦ୍ଧି କରନ୍ତ । ଚନ୍ଦ୍ର କହ୍ନେଲେ ନାଶସିତ ॥
ଏହା ଚଳୁଛି ନାଚ ଫେର । ଚାହିଁଲ୍ଲ ଧୀର ଧୀର କର ॥
ନାଚ ଚାହିଁବା ହେଲା ଦେଖି । ଉଷଣେ ପୁତ୍ର ପଢ଼ୁଅଛି ॥
ଥଇଲେ ମନବେଦ ସ୍ମର । ଢଳିଲେ ତୁଳ୍ଳାଣ୍ଡ ଠାକୁର ॥
ଶବଦ କରଣ ପ୍ରଚଣ୍ଡ । ନାଚେ ଚାଉଳ ଗାଲ ଚାଣ୍ଡ ॥
ଲୁଚି ଉହିଲ ମୂଳ ଘର । ଯେଘତେ ଢକତ ଚଳୁଛ ॥
ଦେଖି ଉସ୍ତାଇ ଛଳ ଛଳ । ନାଚ ଚାହିଁଲ ପଦ ପଦ ॥
ପ୍ରବେଶ ପୁତ୍ରଗାରେ ଯାଇ । ନାଚକୁ ଅଟ୍ଟଲ ଦେଖାଇ ॥
ଚନ୍ଦ୍ର ଉସ୍ତାଇ ବେଦଢକ । ହେଉଁଲେ ଗୋଚର ଢଇଣ ॥
ଦେଖି ଶ୍ରୀହରି କୋପଚର । ଉଠିଲେ ଉସ୍ତାଇ ଉପର ॥
ରେ ରେ ଧୀବର ଭୁଷ ମୂଢ । ଅଳ୍ପୁଁ ଏ ଉତ୍ପତ୍ତ ଛକ ॥
ଅମ୍ଭେ ଏ ଚଳେ ଭସିଥାଇଁ । ନ କହ ଗଣ୍ଠି ନାଚ ଚାରୁ ॥
ଏକୋଣ ଲୋକେ ଗାଉ କାନ୍ତୁ । ସ୍ୱଭାବ ଗଣ୍ଡା ନାଶ ଢକୁ ॥
ଏବେ ଏମନ୍ତ ବୁଦ୍ଧି କଲେ । ନାଶ ଯିବୁଟି ଭାଗ ଉଠେ ॥
ଏମନ୍ତ କହ କୋପମୂର୍ତ୍ତି । ଚକ୍ରେ କଲେ କୋପଶାନ୍ତି ॥
ଅଳଅ ବୁଦ୍ଧି ନାଲ୍ଲବ୍ରଣ । ବୋଇଲେ ଅହେ ଚନ୍ଦ୍ର ଶୁଣ ॥
ଏ ଢଳ ଭସିବା ନିମନ୍ତେ । ଶାଢ଼ୀ ଦେଉଛୁ ସ୍ୱଭାବତେ ॥
ଯେ ଅବା ଉତ୍ପତ୍ତ କରେ । ପଥୁକୁଟ୍ଟନ ଧନ ହରେ ॥
ତ ଅବା ଧନ ବହୁମାନ । ଛଡ଼ାଇ ଚରଇ ଉଧନ ॥
ତାହାକୁ ଦେଖିବା ନିମନ୍ତେ । ଠଣା ମୁଁ ଭସିଥାଇ ଏଥେ ॥
ଏ ଭାଗ୍ୟେ ଭାଙ୍ଗ ପ୍ରାଣ ହାଇ । ଯେଉଇ ଯମରାଜା ପୁଣି ॥
ଉମ୍ଭେ ଅଇଲ ଯେହ ପଥେ । ଅତେଇତ ନ ଜହ୍ନ ମୋତେ ॥
ତା ଶୁଣି କୋହଲ ଭ୍ରାତୃଙ୍କ । ମୋହରେ ନ ଜାଣିବା ଅଣ ॥
ଏଥେ ତୋ ଠଣା ଅଛୁ ବୋଲି । ଏହାମୁଁ ଜାଣିଛ ନ ଥିଲି ॥

ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ନ ଦେଖିଲି ଯେବେ । ନ ଜୀବ ଥିଲି ମୁଁ ତେବେ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ବସ୍ତ୍ର ତଳେ । ଚକ୍ଷୁଙ୍କୁ ନାହିଁ ଲୁହଗାର୍ଦ୍ଧ ॥
ଯା ମାତ୍ର ପୁଚ୍ଛନ୍ତେ ଅଗୋଚର । କାହିଁକି ଲାଗିବ ନରଛର ॥
ଯୋଗୀର ଧ୍ୟାନକୁ ଯେ ଦୂର । ମୁନିମାନଙ୍କୁ ଅଗୋଚରି ॥
ଏଡ଼ ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ୱଜନଙ୍କି । କାହିଁ କେଳି କ ଦୟାନିଧି ॥
ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଭାଙ୍ଗୁମଣି । ବୋଇଲ ଶୁଣ ସୀତାମଣି ॥
ମୋତେ କରୁଣା କେବେ କର । ମୁଁ ଏବେ ଯିବ ସେଥକର ॥
ମୋ ପ୍ରାଣନାଥ ରଘୁବର । ତାଙ୍କ ଦର୍ଶନେ ଇଚ୍ଛା ମୋର ॥
ଏବେ ମୁଁ ଏକ୍ଷ ଗଗାନସ । ଭରତ କେଙ୍କେ କହ ଦୃଢ଼ି ॥
ତା ଶୁଣି ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ । ବୋଲନ୍ତି ଭୂପଗେ ଶୁଣ • ॥
କପିଙ୍କୁ ନାକରେ କସାଇ । ଏକ୍ଷ ପଲଙ୍କେ ନଅ ବାହ୍ମ ॥
ମୋ ଦେଖୁଁ ଦେଖୁଁ ପାଉକର । ଲାଗନେ ଅଶାଥିଲେ ତୋର ॥
ଶୁଣି ଭଗ୍ନଇ କଟମାନ । ମୁଖକୁ ନମ୍ରେବେ ବଚନ ॥
ଅନେକ ଦଣ୍ଡବତ କରି । ବପ୍ରଙ୍କି ନାକେ କସାଇଲି ॥
ଶୁଣ ସୁକନେ ହେଉ ତେଲ । ପାଧୁଙ୍କ କଣାଇ ଭଗଇ ॥
ଦେଖିଲି ପ୍ରଭୁ ଅବମୂଳ । ପେବାରେ କେବେ ହୁଏ ଫଳ
ବସୁଧିଂ ନାକରେ କର୍ପିଲି । ଧୀବର କୁଦ୍ର ନ କହିଲି ॥
ସେଥୁ ଯେ ଅଟେ ପାଧୁ ତେବା । ନ ଭଲ୍ତ ଫଳ ନାହିଁ କଥା ॥
ଅନନ୍ତେ ହୃଭ ନାମ ସ୍ମରି । ଭଗ୍ନଇ ନାକ ନେଲି ବାଦ୍ଧ ॥
କାଲୁକୁଷ୍ଟଙ୍କୁ ଚନ୍ତା କରି । ସୁଖେ ଭଗନେ ସଙ୍ଗ ବାଇ ॥
ନାକକୁ ଭଠ ବସ୍ତ୍ର ସଙ୍ଗେ । ଶ୍ରୀହରି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେଲେ ॥
ଭଗ୍ନଇ ଭଲ୍ଲ ନକ ସୁର । ଏଥୁ ଭାଗ୍ୟକୁ ବସ୍ତକର ॥
କେତେକେ ଦିନ ଗଥ ବାଦ । ମିଳନ୍ତେ ସେଥକରେ ଯାଇ ॥
ଏମନ୍ତ ସମୟରେ ଶୁଣ • । ଯେ ଅନ୍ତରୀକ୍ଷର ମହିମା ॥
ଯାଥା ହୋଇଛି ଲଙ୍କାରେ । ଶ୍ରୀନନ୍ଦିଘୋଷ ରଥ ଚଳେ ॥

ତର୍ପି ଭକ୍ତବୃନ୍ଦ ଦେବବୃନ୍ଦ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣେ ଲଗ୍ନ ଚିତ୍ତ ଧରି ॥
ଭାଳଧ୍ୱଜରେ ଦେବଗଣ । ଶ୍ରେଣୀ ଦେବଙ୍କ ଅଗ୍ରତ ॥
ବଳେ ଲଗ୍ନ ହୃଦ୍ୟାସ୍ତ । ପ୍ରକାଶକର ଦେବର୍ଷି ॥
ବଳସ୍ତ୍ରୀ ଲଦ୍ଧି ଦେଖ ଦଳେ । ଏ ହେମ ପ୍ରତିମା ବସ୍ତ୍ରେ ॥
ବସ୍ତିଚାପତିମାନ ଲଭେ । ଧରଣ ଯୋଡ଼ କେତ ହସ୍ତେ ॥
ଡାକନ୍ତି ମହିମା ମହିମା । କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରହାର ଶୁଣିମା ॥
ଯେବଳେ ସତ୍ୟ ନାଦ କରି । ଶବଦେ ଜଗେ ବସୁଜସ୍ତି ॥
ବଜାଇ ଶ୍ରୀକର ଜାହ୍ନାର । ଭମ୍ବୁ ଏକବ ସୁରସ୍ତୁର ॥
ଲକ୍ଷ ବଲଣୀ ବାଦ୍ୟ ଯେତେ । ଡମ୍ଫ ବାଜଣ ସହିତେ ॥
ଯେବଣ ବୃଦ ହୋଇ ମେଲ । ନାଚନ୍ତି ଦେଇ ତରଭାଳ ॥
ମୃଦଙ୍ଗ ମର୍ଦ୍ଦଳ କେ ଧରି । ବଜାଇ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ କରି ॥
କେ ପ୍ରକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଅନାଇ । ସ୍ୱବରେ ଗଢ଼ ଯାଉଥାଇ ॥
କେବା କଗାଳେ ଦେଇ ଭରୁ । ଡାକଇ ଜୟ ଜୟକାର ॥
ସସ୍ତୁର ମୁଖେ ନାମ ଧ୍ୱନି । କରନ୍ତେ ଭଗଲ ମେଦନୀ ॥
କଳାପିଠିଆ ଅଗ୍ରମିତ । ରଥ ବଜାଣ୍ଡ ଧାଇ ବସ୍ତ୍ର ॥
ଅତି ଆନନ୍ଦେ ଉଚ୍ଚାରନ୍ତି । ରଥ ଚଳଇ ବଜ୍ୟ ଗତି ॥
ସକଳ ଶକ୍ତବନ୍ତୁ ବଳ । ଶ୍ରୀବଢ଼ିଯୋଗ ରଥ ଚଳ ॥
କୋଟି ଭୂଷ୍ମାଣ୍ଡ ଶୁଭେ ଶୁଭ । ଚକ୍ର ସମ୍ମୁଖେ ବଢେ ରଥ ॥
ଜରଣ ସୁର କର ଯୋଗୀ । ସକଳ ହୃଦେ ସମବୃତ୍ତି ॥
ତା ଦେଖି ବହୁ କେତେ ଯାଇଁ । ଦୃଶ୍ୟ ହୃଦରେ ହେଲ ହୋଇ
କେହିକି ପ୍ରଭୁପାଶେ ଯାଇଁ । ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗେ ପାଦେ ପଡ଼ି ଲୋଟି
ଉଠି ମସ୍ତକେ ଦେଇ ହସ୍ତ । ବୋଲନ୍ତି ନମୋ ଜଗନ୍ନାଥ ॥
ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀମୁଖ ଦରଶନ । ପାଇ ଆତୁର ମୋ ଜୀବନ ॥
ବାଟେ ପର୍ଜନ୍ୟ ରଖା କରି । ମୋକ୍ଷେ ଯେ ଅଶିଳ ଉଦ୍ଧର ॥
ଭଙ୍ଗି ଲୁହ ଏହେ ହେଉ । ମୋ ପାଦ ଚନ୍ଦ୍ର ବଳ ଯାଉ ॥

ଏମନ୍ତ ବୋଲି ନାମ ଧରି । କୃଷ୍ଣ କେଶବ ବନଚାରୀ ॥
ମୁକୁନ୍ଦ ମାଧବ ଅଚ୍ୟୁତ । ପରମାନନ୍ଦ ଗୋପୀନାଥ ॥
ଶ୍ରୀନାରାୟଣ ଚକ୍ରପାଣି । ସର୍ବାବତ ରତ୍ନମଣି ॥
ଶ୍ରୀବତ୍ସ ଲାଞ୍ଛନ ଧର । ଜୟ ଦେବାଧି ଦେବବୀର ॥
ଏହିକ ନାମ ଗାୟନରେ । ନେଇ ଯୋଗକଥାକୁ ଘରେ ॥
କଳାଶ୍ରମୁଖ ଧ୍ୟାନ କରି । ପ୍ରଭୁ ସ୍ୱରୂପ ନେ ଧରି ॥
ତାଙ୍କ ଉଚ୍ଚେଶି ଶ୍ରୀଚନ୍ଦ୍ର । ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ିଲେ ଦ୍ୱିଜବର ॥
ସମସ୍ତେ ଦେଖୁଁ ଦେଖୁଁ ତହିଁ । ଉଡ଼ିଣ ପଡ଼ିଲେକ ମହୀ ॥
ଶୁଣ ସୁଜନେ ହେତୁ ହେଇ । ଯେ ଯେଉଁ ଗତି ଥିବ ପାଇ ॥
ତାହା କହିବାକୁ ସକ୍ଷମ । ନୁହଇ ମୁହିଁ ନରାଧମ ॥
କେବଳ ସାଧୁଜନମାନେ । କହନ୍ତି କହିବେ ଜନେ ॥
ଶୁଣ ସୁମନ ଏ ଭାରତ । ଉତ୍ତମ ଲକ୍ଷଣ ଏମନ୍ତ ॥
ଅଶେଷ ବୈଷ୍ଣବଙ୍କ ମହିମା । ବେଦ ନ ଜାଣେ ଗୁଣସୀମା ॥
ଏ ପାର୍ଶ୍ୱଭକ୍ତି ପଦାମୃତ । ଶ୍ରବଣ ପଠନେ ମୁକତ ॥
ପଦପଦକେ ସୁଖ ଲଭେ । ଅଶେଷ ଜନ୍ମପାପ ଛେଦେ ॥
କହିଲ ସନାତନ ମୁଖ । ମୋ ପ୍ରଭୁ ନନ୍ଦିଘୋଷ ଭୁଜ ॥
ଯେ ଦାରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ଚରଣେ । ମୋହର ଭକ୍ତି ଅନୁଦିନେ ॥
ତାଙ୍କ ମୋ ମୂଢ଼ମତିକର । କଷ୍ଟେ ରକ୍ଷ ଯେ ପାମର ॥
ସମସ୍ତେ ସାଧୁଙ୍କ ଚରଣ । ଏ କରୁ ଭଜ ଅନୁକ୍ଷଣ ॥
ସୁଜନେ ଏହି ରଚେ ଭୟ । ଏ ଭକତଜନରେ ନ ଲୟ ॥
ସାଧୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନାମ କହେ । ଜଳେ ଉଷାର ନାହିଁ ଅନ୍ୟେ ।

ଇତି ଶ୍ରୀ ପାର୍ଶ୍ୱଭକ୍ତି ରତ୍ନମ୍ବରେ ମହ ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ
କୃତ ପୀତାମ୍ବର ଦାସ ପାର୍ଶ୍ୱଭକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନେ ନାମ ଦଶମୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଏକାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ । ମନ ଉବାଚ ।

ମନ ବୋଲଇ ଚଇତନ । ଶୁଣିଲି ଅପୂର୍ବ ବଚନ ॥
ଯେ ନାନାମତ ବାଣ କଥା । ଶୁଣି ଛାଡ଼ିଲି ମନୋବ୍ୟଥା ॥
ଏହୁ ପ୍ରକାରି କଥା ଯେତେ । ଅଛଇ କହୁଥାଅ ମୋତେ ॥
ମୋର ବୁଦ୍ଧି ବା ଯାଏ ଏଥୁ । ଭ୍ରମ କହିବାର ନ ଥାଉ ॥
କେବଳ ସାଧୁକଥାସଙ୍ଗରେ । କହ ପ୍ରବେଶ କର ମୋତେ ॥
ଶୁଣି ଚୈତନ୍ୟ ଅତି ତୋଷେ । କହଇ ମନରାଜା ପାଶେ ॥
ହେ ରାଜା ସାବଧାନେ ଶୁଣ । ଏ ଭାଗବତଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ ॥
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ମହାକ୍ଷେତ୍ର । ଯେ କ୍ଷେତ୍ରମାନଙ୍କେ ପବିତ୍ର ॥
ତହିଁର ଦକ୍ଷିଣ ଦ୍ୱାରେ । ଶ୍ରୀନୀଳାଚଳ ପାଖୁଣରେ ॥
ଥିଲି ଗ୍ରାମ ନାମ ଭାବ । ସେହି ଗ୍ରାମରେ ଭାବ ସର ॥
ଜାତିରେ ଅଟଇ ଧୀବର । ବସୁ ଦେବହେଁ ନାମ ତାର ॥
ତାହାର ଘରେ ଧର୍ମପ୍ରାଣି । ମାତା ସଦ୍‌ବେ ତା ଘରଣୀ ॥
ଏମନ୍ତେ ଉପଜଣ ଅନ୍ତ । କର ତାହାଙ୍କ ଧନ ଭୂମି ॥
ଜାଲ ପକାଇ ମୀନ ମାରି । ଘାଟ ଗୋଡ଼ଇ ବନ୍ଦୀ କରି ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେ ଦିନ ଅନ୍ତେ । ପୁଷ୍ପମାନ ହେଲେ ତାର ଚିତ୍ତେ ॥
ଶ୍ରୀଗୁରୁ ମନ୍ତ୍ର ଜପ କରି । ତୁଳସୀମାଳା ଗଳେ ଧରି ॥
ଦିଅଇ ସାଧୁଜନ ଜତ । ଶ୍ରୀଭାଗବତ ପଢ଼େ ନିତ୍ୟ ॥
ଏକ ମାଧବ ତୋଷ ଯେତେ । ଦଣ୍ଡର କରୁଥାଇ ଚିତ୍ତେ ॥
ଦଣ୍ଡବତ୍ତେ ଶୋକରରେ । ଜିର ଜଳ୍ପଜ ଘୃଦୟରେ ॥
ଟୋକେଇ ବଧାଜା ଏହା ଜଳ । ଧୀବର ବୁଲେ ଜଳ ଭେଲି ॥
ଏକ ମାଇଶେ ବୋଗୀ ମୂର୍ଖ । ଜଗତେ ପଢ଼ୁଅଛି ଯାଇ ॥
ଏମନ୍ତ ମନରେ କଥିର । ଅଛି ନ ଭଲ ମୀନ ମାରି ॥
ଦଇବେ ଧୂଳିଶର ଦିନ । ବନ୍ଧୁର ହୋଇଲା ଯାତନା ॥
ତାହାର ମାଜା ଅହୀ ଦଡ । ନାନା ପ୍ରକାରେ ଯାଳ ବାନ୍ଧ ॥

ତୁ ଏବେ ହୋଇବୁ ସନ୍ନ୍ୟାସ । ଅଗ୍ନିଙ୍କୁ ଭଜି ଉପବାସ ॥
ବୋଇଲେ ମୀନ ମାର ଯାଅ । ଦଣ୍ଡ କୁଟୁମ୍ବ ଗୋଡ଼ଥାଅ ॥
ଶୁଣି ଧୀବର କୋପରେ । ପେଲଣା ଜାଲ୍ ଘେନି କରେ ॥
ଭଲ୍ ସେ ମୀନ ମାରିବାରେ । ପ୍ରବେଶ ହେଲା ସଦୈବରେ ॥
କୃଷ୍ଣ ସ୍ମରଣ କରି ଜଳେ । ଜାଲ ପାହିଲା ଘେରି କୂଳେ ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେ ସମୟରେ । ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ କୃପାରେ ॥
ଛଡ଼ିଲା ସ୍ୱେଦମାଛ ଗୋଟି । ତା ଜାଲ ମଧ୍ୟରେ ଚଢ଼ିଛି ॥
ତାହା ଦେଖିଣ କଇବର୍ତ୍ତ । ସ୍ମରିଲା କପାଳରେ ହାତ ॥
ଭାବିଲ କରଇ ସେ ଚିତ୍ତେ । ଏହାକୁ ମାରିବ କେମନ୍ତେ ॥
ସାଗରେ ମୀନ ଅବତାର । ସେହୁ ଲାଗିଲେ ଶଙ୍ଖାସୁର ॥
ସେ ଶଙ୍ଖାସୁର ନାଶ କରି । ମୁଁ କେଉଁ ଶ୍ରିଅ ଦେହ ଧରି ॥
ସେବେ ନ ମାରିବ ଏ ମୀନ । ମୋତେ ନ ମିଳିବ ଭୋଜନ ॥
ପତ୍ନୀ ସେ ଦୁଃଖକୁ ଭଞ୍ଜିବ । ଅନ୍ନ ନ ଦେଇ ଘାଉଡ଼ିବ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି କୁକ୍ଷେତ୍ରେ । ବେଗେ ନଦୀକୁ ଧାଇଁ ଗଲେ ॥
ସେ ମୀନ ଧରି ବେଗେ ଗଲା । ଶୁଷ୍କ ଭୂମିରେ ପକାଇଲା ॥
ବୋଇଲା ମୀନରୂପୀ ଶୁଣ । ତୁ ଯାହା କରୁ ଭକ୍ଷଣ ॥
ମୋହର ଧୀବର ସୁହୃଦ । କେ ତାହା ଅନନ୍ୟା କରିବ ॥
ତୋତେ ନ କରେ ଅନ୍ନ ନାଶ । ମୋତେତ ନ ମିଳିବ ଗ୍ରାସ ॥
ଏଣୁ ମାରିବା କଥା ଏତ । ବୋଲି ଭାବିଲେ ଦେଲା ହସ୍ତ ॥
ଅଜଗ ଯାକ ଦେଲା ଧରି । ସେ ମୀନ ବଦନ ବିସ୍ତାରି ॥
ଜାଗିଲା ରଙ୍ଗ ନାରାୟଣ । ଧୀବର ଶୁଣିଲା ଶ୍ରବଣ ॥
ଅଶ୍ରୁ ପ୍ରକଟ ହେଲା ସେତେ । ଭୋଜନ ଅଜର ତା ମନେ ॥
ସେ ମୀନ ହେଲ ଉଠଇଲା । ସୁଗନ୍ଧ ଚନ୍ଦନ ମିଳିଲା ॥
ସର୍ବର ଠାରେ ଦେଖାଇ । ଦେଖି ହୃଦୟ ତା ମିଳର ॥
ସେ ଦେହରେ ବୃନ୍ଦ କରି । ଅଳସ ପାଇ ସର୍ବ ଭର ॥

ସେ ଜଳେ ସେ ମୀନ ପ୍ରବେଶି । ବୁଲେ ଅପାର ଜଳ ଭରି ॥
ବୋଲେ ଏ ମୀନ ଗର୍ଭରେ । ଯେ ନାମ ଶୁଣାଇଲ୍ ମୋତେ ॥
ସେ ଏବେ ଲୁପ୍ତକନ୍ତ ହେଉ । ମୋତେ ସେ ଦେଖାଦେଉ ସାଜ
ନୋହିଲେ ଜୀବନ ହାରିବି । ହତ୍ୟା ତାହାର ପରେ ଦେବି ॥
ଏମନ୍ତେ ନିଶ୍ଚୟ କଲା । ସେ ମୀନଗର୍ଭେ ହେଣ୍ଡୁ ଦେଲା ॥
ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନ ବଶକରି । ଚିତ୍ତ ତାହୁ ସ୍ଥିର କରି ॥
ସୁମାର୍ଗେ ରକ୍ଷି ନେଇ ବୁଦ୍ଧି । ମନକୁ ଜ୍ଞାନମାର୍ଗେ ଥୋଇ ॥
ଭଜନ କଲା ନାରାୟଣ । ଯେ ନାମ ପରମ କାରଣ ॥
ସେ ନାରାୟଣ ନାମ ଗୋଟି । ଦ୍ୱାଦଶଦିନରେ କଲା ଜପି ॥
ଜପନ୍ତେ ଦଶଦିନରେ ସୁଖି । ନ ଜାଣେ ଦିବସ ରଜନୀ ॥
ଏମନ୍ତେ ଛଦନ ହେଲା । କେହିତ ଯାଚେ ନ ଟଳିଲା ॥
ମହିମା କଥା କଲା ମୁନି । ତାହା ଜାଣିଲେ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ॥
ବିପ୍ର ସ୍ୱରୂପ ଗୋଟି ଧରି । ଧୀବର ଅଙ୍ଗେ ଉଦେ କରି ॥
ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ଭକ୍ତଶ୍ରୀ । ତ ତପ କଲୁ ଏଥେ ବସି ॥
ତ ଜାତି ଗୋଟ ଅଟେ ଚୋର । ତ ଚୋର ନାହିଁ ପରିହାର ॥
ତୁ ଏ କର୍ମକୁ ଅଛୁ ମନେ । ଏକାନ୍ତେ ବସିଅଛୁ ବନେ ॥
ଜଳ ଏ କେବଳ ପବନ । ଶୁଣି ବୋଇଲା ଜଳବର୍ଣ୍ଣ ॥
ହେ ବିପ୍ର ତ ମୋତେ ଉତ୍ତର । ଜାତିରେ ଅଟେ ମୁଁ ଧୀବର ॥
କୁଟୁମ୍ବ ଜଞ୍ଜାଳ ନିମନ୍ତେ । ପେଲଣା ଜାଲ ଧରି ହସ୍ତେ ॥
ଅଇଲି ମୀନ ମାରିବାରେ । ପ୍ରବେଶ ହେଲି ସମୁଦ୍ରରେ ॥
ଜାଲ ପକାନ୍ତେ ଜଳେ ପଶି । ପଶିଲ୍ ହେନମାନ ଅସି ॥
ସେ ମୀନ ପକାଇଣ କୂଳେ । ଧରି ମୁଁ ମାରିବାର ବେଳେ ॥
ସେ ମାଛ ଘାଟି ଉଚ୍ଚାରିଣ । ଭଣିଲ୍ ରଘୁ ନାରାୟଣ ॥
ଶୁଣି ମୁଁ ଅଚମ୍ଭିତ ହୋଇ । ମୀନକୁ ଧରି ଅଣାଇଲି ॥
ଏ ଘୋର ବନସ୍ତରେ ପଶି । ମୀନକୁ ଚିନ୍ତିଅଛି ବସି ॥

ଯେ ନାମ ଶୁଣାଇଲୁ ମୋତେ । ତାହାଙ୍କୁ ଦେଖିବା ନିମନ୍ତେ ॥
ତେବେ ମୁଁ ଲଙ୍କାପୁରେ ଥିବ । ନୋହିଲେ ଜୀବନ ହାରିବ ॥
ଏ କଥା ମୋର ସତ୍ୟବ୍ରତ । ତେଣୁ ମୁଁ ବସିଅଛି ଏଥ ॥
ଜାଣିଲି ମନର ବେଦନା । ହେ ବାପ ବଳେ ଜଙ୍ଗ ଜନା ॥
ତୁମ୍ଭେ ଧଜାକୁ ମୋ ଆଦର । ରଜନ ହୋଇଛି ଉତ୍ତର ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ନାରାୟଣ । ଧ୍ୟାନ ଭଜନ କଲୁ ପୁଣ ॥
ଯେ ଅନ୍ତର୍ଯାମୀ ନାରାୟଣ । ଜାଣିଲେ ରଘୁନାଥ ମନ ॥
ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ଧୀବର । ଏ କଥା ବଡ଼ଏତ ତୋର ॥
ମୀନ ଉଦରେ ନାମ ତାହିଁ । ଏକଥା ପରଚେ ନ ଯାଇ ॥
ଯେବେ ରହିବ ପରମାଣ । ଦଇବ ବୋଲି ଜାଣୁ ଜାଣ ॥
ସେମାନଂ ଦେଖାଦେବ ତୋତେ । ବହୁତେ ବସିଅଛୁ ଏଥେ ॥
ଏବେ ତୁ ଲଙ୍କାପୁରେ ଯାଅ । ଅଧିକ କଷ୍ଟ ନ ପାଅ ॥
ତା ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଜଳଚର୍ଣ୍ଣ । ଲଙ୍କା କହିଲୁ ବଡ଼ ଦୂର ॥
ସେ ଯେବା ଦେଖାଦେବା ତୁର । ମୋର ମଇତାଟି ଦରବ ॥
ଏଥିଂ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ ଭଲ । ପ୍ରାଣ ମୁଁ ମୁକ୍ତି ବହିଛି ॥
କେବଳ ଭଜନ୍ତୁ ନାମ । କଷ୍ଟ ଅନନ୍ତ ଦାରୁଣ ॥
ପଢ଼ନ୍ତ ରକ୍ଷଣ ନିମନ୍ତେ । ଦେଖିଲେ ଜାଣିଲନ୍ତି ନେତେ ॥
ଛୁଇଁ ଅଦ୍ଭୁତ ଲଜାଇଲେ । ଶ୍ରୀରାମେ ତଟ ଅନୁସରେ ॥
ଧଇ ବଳ୍ପ ବାଜୁହୁ । ଏଣୁ ଇଛା ଅଛି ମୋର ॥
ଅବଶ୍ୟ ଦେଖାଦେବେ ଥରେ । ଇଚ୍ଛା ଅଛି ମୋ ମନରେ ॥
ନୋହିଲେ ପ୍ରାଣ ମୋର ଯାଉ । ତାର ଗରଜ ନାହିଁ ଆଉ ॥
ଏବେ ହୋ ଶୁଣ ଜଳଚର । ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ମୋର ନମସ୍କାର ॥
କଲ୍ୟାଣ କର ମୋତେ ଚଳ । ଭଜନ ହୋଇଅଛି ହେଳ ॥
ତା ଶୁଣି କେବଟ ବୋଲା । ରଘୁନାଥଙ୍କୁ ହେଲେ ଭୋଳା ॥
ଚିନ୍ତର କହେ ସୁନ୍ଦରତେ । ମୁହିଁ ନରମ୍ଭ ହେଲେ ଏଥେ ॥

ଦଣ୍ଡେ ମଧ୍ୟେ ଏ ଧୀବର । ଛାଡ଼ିବେ ଅଛି ନାହିଁ ସ୍ଥାର ॥
ଏମନ୍ତ କହୁଁ ଯଦୁରାୟ । ବୋଇଲେ ଶୁଣ ରଘୁରାୟ ॥
ଅମ୍ଭେଟି ମୀନ ଗର୍ଭରେ । ଯେ ନାମ ଶୁଣାଇଲୁ ତୋତେ ॥
ତୋ ମନେ ସଂଶୟ ନ କର । ଅମ୍ଭେଟି ଭକତ ଈଶ୍ୱର ॥
ଅଧିକ କୃପା କଲୁଁ ତୋତେ । ବର ତୁ ମାଗିନେବ ମୋତେ ॥
ତା ଶୁଣି ବୋଲଇ ଧୀବର । ଦେଖାଅ ଚତୁର୍ଭୁଜ ତୋର ॥
ତାହେ ଦେଖିବି ଚର୍ମଲୋଚନେ । କେତେ ଜନ୍ମ ମୁକ୍ତ ହେବେ ॥
ତା ଶୁଣି ପ୍ରଭୁ ଦେବରାଜ । ତତକ୍ଷଣେ ହେଲେ ଚତୁର୍ଭୁଜ ॥
ଶଙ୍ଖ ଚକ୍ର ଗଦାଧର । ଶୋଭା ପାଉଛି ବହୁତର ॥
ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଉଗ୍ର ଶ୍ରୀମୁଖ । ଦେଖି ଉଠିଲେ ରଘୁରାୟ ॥
ପାଦାରେ କର ଯୋଡ଼ହସ୍ତ । ଉଠି କହିଲେ ଯୋଡ଼ି ହାତ ॥
ବୋଲନ୍ତି କଟେ ନେତ୍ର ଗଣି । ଭକତଜନ ଚକ୍ରମଣି ॥
ବ୍ରହ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ରାଦି ଯୋଗେଶ୍ୱର । ଧ୍ୟାନେ ଚିନ୍ତନ୍ତି ଯା ପୟର ॥
ସେ ପ୍ରଭୁ ମୋହର ପାଇଁ । ଦିଶୁ ଅଛ ଦୟାମୟ ॥
ଅଇ ମୁଁ କି ବର ମାଗିବି । ତୁମ୍ଭ ଚରଣେ ଲାଗି ଥିବି ॥
ପ୍ରଭୁ ବୋଇଲେ ଯାହା ମନ । ମାଗ ହୋ ଭକତ ରତନ ॥
ତାହେ ବୋଇଲେ ଯେବେ ବର । ଦେବାକୁ କୃପା ହେବ ତୋର ॥
ଏ ମୋର ଧୀବର କୁଳକ । ଏହା ସେମନ୍ତେ ଉଦ୍ଧାରିବ ॥
ଅବର ଅନ୍ନ ମିଳୁଥିବ । ତୋ ନାମ ଧରି ଗାଉ ଥିବ ॥
ଯେବେ ବୁଡ଼ିଲେ ସବୁ ହେବି । ତୁମ୍ଭ ଦର୍ଶନ ପାଉଥିବ ॥
ଅସ୍ତୁ ବୋଲିଣ ରଘୁନାଥ । ତତକ୍ଷଣେ ହେଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ॥
ବୈକୁଣ୍ଠପୁରେ ଗଲେ ଚଳି । ଭକତ ହୃଦ ହୃଦ ବୋଲି ॥
ଜନକୁ ହୋଇଲା ବାହାର । ଲଭେ ଜମର ଧୀର ଧୀର ॥
ଗଲେ ଫେରି ଘରଭାଇ । ଦେଖ କହୁ ଅଛି ଧନ ॥
ଶ୍ରୀହରି ନାମ ଗାନ କରି । ସ୍ୱଭାବ ହେଲା ପାପ ପୁଞ୍ଜ ॥

ଏଣେ ଯେ ଦଶ ସୁର ଜନେ । ରଘୁଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ନୟନେ ॥
କାନ୍ଦି ହୋଇଲେ ପଡ଼ି ଗଡ଼ି । ମନ୍ଦ ହୋଇଣ ଆଶା ଛାଡ଼ି ॥
ଅଜାଣନ୍ତ ତଳ୍ଲାଇରେ ଥିଲେ । ଏହି ସମୟେ ଦାସେ ଗଲେ ॥
ତା ପଛେ ପୁରଜନ ଯେତେ । ଗୋଡ଼ାଇ ଅଇଲେ ସମସ୍ତେ ॥
ବୋଲନ୍ତି ଦେଖ ଏହୁ ବାଇ । ଉଦ୍ୟମେ ଡାକୁ ନାମ ଗାଇ ॥
କଷ୍ଟକୁ ନସ୍ତ କର ଏବେ । ଲଭ୍ଭ ସେ ଧୃଢ଼ ଦନାକେବେ ॥
ପୁଣି ଅଇଲ୍ ଧାଇଁ ଧାଇଁ । ପହଞ୍ଚି ଭଗ୍ନରବା ପାଇଁ ॥
ଠକ ଠାକୁଅ ଜନମନ୍ତ । ଠାକୁଅମାନଙ୍କର ଗୁରୁ ॥
ଏମନ୍ତେ ଉତ୍ପାଦ କଲେ । ଯେଉଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଜଇଲେ ॥
ଏଥି ଉତ୍ତରୁ ସ୍ତବ ଜନେ । ଦାସଙ୍କ ନେଇଣ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦେ ॥
ଅନ୍ନ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ପରଷିଲେ । ରଘୁର ମନକୁ ତୋଷିଲେ ॥
ଭୋଜନ ସାରି ଦାସେ ଉଠି । ଭଜ ଶ୍ରୀହରି ନାମ ଗୋଟି ॥
କଥାଚଳେ ନାରାୟଣ । ନାମ ଲଇଲ ପୁନଃ ପୁନଃ ॥
ମାଳା ତୁଳସୀ ଦେବ କର । ବୈଷ୍ଣବ ପଥକୁ ଅବୋଉ ॥
ଦାଣ୍ଡେ ବୁଲଇ ଭିକ୍ଷା ଅର୍ଥେ । ମାଗଇ ନାହିଁ କଦାଚିତେ ॥
ଶ୍ରୀନାରାୟଣ ନାମ ଧରି । ଦାଣ୍ଡେ ବୁଲଇ ଭିକ୍ଷା କରି ॥
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ପ୍ରମାଣରେ । ଯେତେକ ଲାଗଇ ଭାବ ଘରେ ॥
ଦେବେ ବସନ୍ତ ଯାତ କରି । ଦାସେ ଅଣନ୍ତି ତାହା ଧରି ॥
ବସନ୍ତ ମାଡା ସନ୍ନିଧାନେ । ଦେଖି ଅନନ୍ତ ମାତ୍ରାମନେ ॥
କରଣ ରଚନ ଭୋଜନ । ଧୁରୋଣ କହୁଅଛନ୍ତି ଧନ ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେଦିନ ପରେ । ଦନେକ ଗ୍ରାମ ମଣ୍ଡପରେ ॥
କବିଅଛନ୍ତି ରଘୁଦାସେ । ବାଳକ ଦେବକି ଡରଘାସେ ॥
ବୋଇଲେ ଉଦ୍ଧମ ଭାଗବତୀ । ଦେଖ ପାଖୁଚ ପ୍ରାଣେ ବସି ॥
ଲୁହ୍ନ ଗୋଷ୍ଠିଣ ନ ଘାର । ଝଅଇ ଭିକ୍ଷା ମାଗି କର ॥
ଧୂନ ଉତ୍ତାଇ ଶାବ୍ଦ କଲେ । ବଳେଶରଙ୍କୁ ପେ ଲାଗି ଦେଲେ ॥

ନାନା ପ୍ରକାରେ ଗାନ କେଲି । କେ ମାନ ଉତ୍ଫୁଲ୍ଲ ଅନ୍ତର ॥
ତା ଦେଖି ଶ୍ରୀହରିର ଦାସ । ଉଠି ସମସ୍ତ ବନବାସ ॥
ଏକ ବାଳକ ତହିଁ ଥିଲା । ଶବ୍ଦରେ ଗୋଡ଼ାଇଣ ଗଲା ॥
ଲୌହ କଣ୍ଟକ ଲଗା ବାଡ଼ି । ଧରି ଧରମେ ଦେଲା ମାଡ଼ି ॥
ରୁଧିର ହୋଇଲା ବାହାର । ତା ଦେଖି ବୋଇଲା ଧୀବର ॥
ଏ ଅପରାଧ କଲି ତୋତେ । ଏତେକ ଦଣ୍ଡ ଦେଲୁ ମୋତେ ॥
ତୋତେ ଦଣ୍ଡନ୍ତୁ ସନକନ୍ତୁ । ତୋ ମାତା ପୁତ୍ର ବୋଲି ଛାଡ଼ନ୍ତୁ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଶାପ ଦେଲା । ଦାସେ ପଞ୍ଚତ୍ୱକେତେ ଗଲା ॥
ଉଦ୍ରେଣେ ସେ ବାଳକ ଗୋଟି । ଜନକଦ୍ୱାରେ ଭୂମି ଲୋଟି ॥
ତା ଉଦେଶି ସକଳ ବାଳକେ । ଯାଇଁ ମିଳିଲେ ତାର ପାଖେ ॥
ଦେଖିଲେ ପିତ୍ରେ ପ୍ରାଣନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଗଲେ ତହୁଁ ଧାଇଁ ॥
ତା ପିତା ମାତାଙ୍କ ଅଗ୍ରରେ । ସକଳ କୁହାଇ କହିଲେ ॥
ତୁମ୍ଭର ପୁତ୍ର ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ି । ମହି ଦାଣ୍ଡରେ ଅଛି ପଡ଼ି ॥
ତା ଶୁଣି ଜନନୀ ପିତର । ରୋଦନ କରି ଉଚ୍ଚସ୍ୱର ॥
ମିଳିଲେ ପୁତ୍ର ପାଶେ ଯାଇ । ଧରଣୀ ପଡ଼ିଲେ କମ୍ପାଇ ॥
ନାସିକା ତପି କର୍ଣ୍ଣ ପୁଛି । କର ଚରଣ ନାଡ଼ ଦେଖି ॥
ଜାଣିଲେ ପିତ୍ରେ ପ୍ରାଣ ନାହିଁ । ପୁତ୍ରକୁ ସେବକରେ କହି ॥
ଦାସଙ୍କ ପାଶେ ଗଲାରେ । ଅନେକ ଧନସ୍ତ ହୋଇରେ ॥
ବୋଇଲେ ଶୁଣ ଅହେ ସାଧୁ । ତୁମ୍ଭେତ ମଙ୍ଗ ଲୋକ ବନ୍ଧୁ ॥
ଶୁଣ ନିଷାଦ ରୋଲ ନାହିଁ । ଏ ଦଣ୍ଡ ବହିଲୁ କମାଇଁ ॥
ଏବେ ମୋ ପୁତ୍ର ବୋଲ ସେତେ । ସକଳ ଦଣ୍ଡ ମୋର ମାଥେ ॥
ସଂସାର ମଧ୍ୟେ ମୋତେ ରଜ । ଦଣ୍ଡ ତମୋ ଏକଇ ବାଳକ ॥
ବୋଲନ୍ତେ ବ୍ରହ୍ମା ହେବ ତୋତେ । ବୋଲି ପଡ଼ିଲେ ପାଦପତେ ॥
ତା ଦେଖି ଶ୍ରୀହରିର ଦାସ । ଚକ୍ରଣ ନମସ୍କାର ॥
ବୋଇଲେ ଶୁଣ ସାଧୁଜନ । ଶୁଣ ହେ ସକଳ ଜନନ ॥

ତିମୋହନ କୋଣ ସ୍ଥଳେ ଏଣେ । ସମସ୍ତେ ଦଣ୍ଡ ଭଜା ମୋତେ ॥
ତାହାର ଅପରାଧ ଯୋଗେଁ । ଦଣ୍ଡ ଦେବେ ସ୍ୱର୍ଗଗାମୀ ॥
ଏତେକ ମୋ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଆଜ୍ଞାରେ । ଆସିଛି ଆଜି ଏ ସ୍ଥାନରେ ॥
ଛାଡ଼ ଶାସ୍ତି ଏ ବାଳକ । ସମସ୍ତେ ଉଠ ବୋଲି ଡାକ ॥
ତା ଶୁଣି ତତ ମାତ ତାର । ଅନ୍ତର ପୁରେ ଯେତେ ନର ॥
ସମସ୍ତେ ବୋଲି ହରି ହରି । ତୋଳନ୍ତେ ପୁଷ୍ପ ବୃଷ୍ଟି ଧରି ॥
କୋଳରେ ଉଠଲେ ବାଳକ । ଦେଖ ତୋହର ତାତ ମାତ ॥
ତା ଶୁଣି ଉଠିଲା କୁମର । ଗ୍ରହଣ କଲା ପ୍ରାଣ ତାର ॥
ତହୁଁ ଉଠିଲା ଯାଇଁ ହୋଇ । ତସ୍ମ ମରଣ ଦେଲା ବର୍ଷ ॥
ଦେଖିଲା ଗ୍ରାମଜନ ଯେତେ । ତାହାଙ୍କୁ ବେଢ଼ିଣ ସମସ୍ତେ ॥
ତାତ ଜନନୀ ବନ୍ଧୁ ଯାବେ । ସେବା କରନ୍ତି ଅପ୍ରମାଦେ ॥
ତା ଦେଖି ସେ ବାଳକ ଗୋଟି । ତାହାଙ୍କ ପାଦତଳେ ଲୋଟି ॥
ଉଠି ଜଗାଇ ଦେଲା କର । ବୋଲେ ମୋ ଦୋଷ କ୍ଷମା କର
ତାହା ଦେଖିଣ ସର୍ବ ଜନେ । ଅତି ଚକିତ ହେଲେ ମନେ ॥
ତାହାଙ୍କ ପାଦପୂଜା କଲେ । ସେ ଯାହା ମତେ ଚଳିଗଲେ ॥
ତାପେ ତଳରେ ବଳ ଘୂର । ରଜଣ ଗୋବନ୍ଧ ସେ ଥାଳ ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେ ଦିନ ଗଲା । ତା ସଙ୍ଗ ଜଗତେ ପ୍ରବଳ୍ଲା ॥
କେଲକୁ ବେଳ ଲଗିଥାଇ । ବଢ଼ିଲା ଅପାରୁଁ ଅପାର ॥
ସେ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ଯେତେ । ଅନନ୍ତେ ଅପ୍ରନ୍ତ ସମସ୍ତେ ॥
ଦେଖିଣ ଧନ ବସ୍ତ୍ର ବାନ୍ତି । ଦର୍ଶନ କରି ଲେଉଟନ୍ତି ॥
ଯାହାକୁ ଯାହା ସେ କହଇ । ସେକଥା ଅନ୍ୟଥା ନୁହଇ ॥
ଏମନ୍ତେ କଲା କେତେ ଦିନ । ଏଥି ଉତ୍ତରୁ କଥା ଶୁଣ ॥
ଘେନ ହୋ ମନର ହରଷେ । ଏକାଦ୍ୟେ ବସି ରଘୁ ଦାସେ ॥
କହି ସେଭନ ଦୁର୍ବ୍ୟ ଥୋଇ । ଥାଏ ତନ୍ତ୍ରରେ ସମ୍ଭାଷ୍ଟି ॥
ତତ୍ପୁଣ ସଞ୍ଚାରଣ ବାରି । ଭବନ୍ତ ପାଶେ ହେଲେ ଅସି ॥

ଯାହେ ତେଜିଣ ଗ୍ରାମରେ । ପ୍ରଭୁ ବସାଇ ବନ୍ଧାପରେ ॥
ସେବକ ଭୃତ୍ୟ ସେବ କରେ । କୃଷ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ମୁଖରେ ॥
ଏମନ୍ତ ସମୟରେ ତହିଁ । ସେ ମହାତ୍ମା ନିଷାଦ ॥
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ସନ୍ତୋଷ ନିମନ୍ତେ । ନାନାପ୍ରକାର ସେବା ଯତ୍ନେ ॥
ସେବକ ବନ୍ଧୁ ସଙ୍ଗ ଧରି । ସେବା ମଣ୍ଡପେ ଦେଲ ଯାଇ ॥
ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଗ୍ରାମରେ ଭଜିଲେ । ପ୍ରଭୁ ଚିତ୍ତରେ ନ ବସିଲେ ॥
କେତେବେଳେ ଦେଲେ ଧନଗତେ । ବସିଲେ ନାହିଁ ନବାଟରେ ॥
ନିତ୍ୟ ଆସେ ଭଣାଉଛେ । ପ୍ରଭୁ ସେ ସନ୍ତୋଷ ନ ହୁଏ ॥
ନ ଯବା ହୋଇଲ୍ ଅନ୍ତେ । ପ୍ରଭୁ ସେବ ଶୋଭା ହେବ ॥
ଶୁଣି ନିତ୍ୟ ଭାବ ମନେ । ଚନ୍ଦ୍ରକ ଅଟେ ଭୁଷାପରେ ॥
ଶୋଇଲ୍ ପ୍ରଭୁ ଚନ୍ଦ୍ରା ଧର । ତାହା ଜାଣିଲେ ଦେବ ବୃନ୍ଦ ॥
ଦୃଢ଼ମନରେ ସ୍ମରଣ । ନିତ୍ୟ ଅଟେ ଜଗ୍ ହୋଇ ॥
ବୋଇଲେ ଶୁଣ ହେ ସ୍ୱଜନ । ତହିଁ ରୁ ଦୂର କରୁ ମନ ॥
ଅଗ୍ରେ ସେ ପିପିଲ୍ ଗ୍ରାମରେ । ଧୀବର ଉପ୍ୱାସ କରେ ॥
ସେବକ ଭକ୍ତଙ୍କୁ ଭଜି । ତେଣୁଟି ଚିତ୍ତରେ ନ ବସି ॥
ଭକତ ଗ୍ରାମଦେବ ସେବେ । ଏହ ସନ୍ତୋଷ ହେବ ତେବେ ॥
ମୂଳ ମୋ ଭକତର ଭୁବ । ଏ ଭୃତ୍ୟ ମୋର ଜୟ ହେବ ॥
ଭକତ ଦେଖୁମାତ୍ର ହେବେ । ତାହା ମୁଁ ମଣେ ମେଳୁ ରହେ ॥
ଭକ୍ତ ନ ଥିଲ ସେ ସେବକ । ସେ ମେଳୁ ରହେ ଦେଲେ ଧନ
ସେ ମୋତେ ଅଟଇ ତତ୍ତ୍ୱ । ଶୁଣ ନ ଥିଲ ଯାଇ ଚକ୍ର ॥
ତେଣୁଟି ଭକ୍ତଙ୍କ ତୋତେ । ଯାଇ ପିପିଲ୍ ପରସନ୍ନେ ॥
ମୋର ନାମକୁ ସେବଥିବ । ବଣ ରୁ ଶେଷବେଳେ ଭାବ ॥
ତେବେ ମୁଁ କରିବ ସେବକ । ଏମନ୍ତ ଭବ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ॥
ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତି ଏହା ଶୁଣି । ଉଦାଗ୍ରୁ ଉଠି ଭଗମଣି ॥
ଅଶ୍ୱ ଅସ୍ୱେଷ ତତଗତେ । ପଚଳ ପଥମଲ ଭକ୍ତେ ॥

ମିଳନ୍ତେ ପିପିଲି ଗ୍ରାମରେ । ଧୀବର ରତ୍ନାକର ଦ୍ୱାରେ ॥
ଅଟେଶ ଜଗନ୍ତ ରଘୁବଂଶ । ଜାଣିଲେ ବାପେ ବେଗେ ଅପ୍ର
ତାହା ଜ ଭାଣେ ରତ୍ନାକର । ପୁଂଲ୍ଲ ସେବାରେ ଅବଧାର ॥
ବୋଝିବ ରଥ୍ର ଗାଉଅଛ । ବେଗୁ ସେ ଜହାଣଙ୍କ ଦଣ୍ଡ ॥
ଜଗତ ବେବେବେଁ ଭାବରେ । ବାପେ ଭଜଣେ ଜ ଶୁଣିଲେ ॥
ତାହା ଜାଣିଲେ ଜଗନ୍ନାଥ । ଅଶ୍ୱଲ୍ଲ ଜାଗ୍ରତ ଦ୍ୱାରର ॥
ମର୍ଦ୍ଦିରେ ମୁବେଷ ହୋଇଲେ । ଦାସଙ୍କ ଗାବୁଷେ ମିଳିଲେ ॥
ତାହା ଜାଣିଲେ ଭଗବାନ । ତତ୍କ୍ଷଣେ ହେଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ॥
ପ୍ରଭୁ ଜ ଦେଖି ବାପେ ହେଲେ । ନେଇ ଲ୍ଲେତକ ଥାଗ୍ର ଗଲେ
ଅହା ମୋ ପ୍ରଭୁ ଗଲେ କାହିଁ । ବୋଲି ବୁଲିଲେ ଗଢ଼ ସାଇ ॥
ତାହା ଦେଖିଣ ଜଗବର । ଚୋଳଣ ଧରବେ ଶ୍ରୀକର ॥
ଦୁବରେ ଭଲେ ଆଇଗତ । ବୋଇଲେ ଧନ୍ୟ ତୋ ଭାବନ
ବାଉଙ୍କି ଭଲ ଭକତିଁ । ତୋର ଦର୍ଶନେ ମୁଁ ମୁକତ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ବଣ୍ଡଥାସ୍ତ । ନେଲେ ଦାସଙ୍କ ବସ୍ତ୍ରଧର ॥
ଜରଣ ଭାବାମରେ ଗଜ । ମଣ୍ଡାର ଭାବାବେଷେ ଗଜ ॥
ଦାସଙ୍କ ତର୍ଦ୍ଧ ଭଣ୍ଡାରେ । ବୃହନ୍ମ ସଙ୍ଗେ ଚଳାଇଲେ ॥
ଭାବା ଭଣ୍ଡେ ଦଳଭେ । ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମେ ମିଳିଲେ ॥
ପ୍ରଭୁଙ୍କ ନତ୍ରେ ଦରଶନ । ଭର୍ତ୍ତିସ୍ତ ସେଗ ମହାମାନ ॥
ଦକ୍ଷିଣ ଗାବୁଷରେ ଭକ୍ତ । ଚର୍ଚ୍ଚିଉଦର ଭଜାଇଲେ ॥
ତର୍ଦ୍ଧ ଭାଗନ୍ତୁ ଦେଲେ ସ୍ଥାନ । ଗର୍ଜିଲେ ଦଣ୍ଡ ଭଲାନ ॥
ଅନେକ ଗଉରବ ଭର । ଭଗଣ ଗଲେ ବଣ୍ଡଥାସ୍ତ ॥
ଭାସେ ଭଦ୍ରଲେ ପ୍ରଭୁପାଦେ । ଅନନ୍ତ ମଗନ ହୃଦରେ ॥
ଏଉରେ ଭର ଭୟ ଦେବା । ନ ଭାଙ୍ଗେ ଅନ୍ୟ ଦେଶ ଦେବା ।
ଏଉରେ ଭାବ ଗୁରୁନ୍ୟ ଭବ । ଭାମ ଭଦର ଅଦରେ ॥
ଏମନ୍ତେ ଭଣ୍ଡ ଥାଉ ଭଜ । ଅଭଲେ ଶୁଣହୋ ସୁମନ ॥

ତାହାଙ୍କ ନାମ ଲକ୍ଷ୍ମୀଦାସ । ଭକତେ ହୋଇଛି ପ୍ରକାଶ ॥
ଅଳପ ତା ଯେତେ ଯେତେ କଥା । କହୁ କହିଲେ ହେବ ପୋଥା ॥
ଶୁଣ ସୁମନ ହୋଇ ତୋଷ । ଏ ଦାର୍ଢ୍ୟଭକ୍ତି ସୁଧାରସ ॥
ଏ ମନ ଶ୍ରୀଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦ । ଶୁଣନ୍ତେ ନ ଲୁଚେ ପ୍ରମାଦ ॥
ଅନେକ ଜନ୍ମ ପାପ ଥିଲେ । ଖଣ୍ଡିବ ଶ୍ରବଣେ ଶୁଣିଲେ ॥
କେବଳ ସ୍ଥଳେଟି ଲେଖିଥି । ଲେଖିବ ନାହିଁ ପାପକଥା ॥
ଜଗଲ କହୁ ସମଦାସ । ସାଧୁଙ୍କ ମହିମା ଅନେକ ।୨୫୭॥

ଇତି ଶ୍ରୀ ଦାର୍ଢ୍ୟତା ଭକ୍ତି ରସାମୃତେ ମନ ଚୈତନ୍ୟ ସମ୍ବାଦେ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦାସ ଦାର୍ଢ୍ୟଭକ୍ତି କଥନେ ନାମ ଏକାଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ।

ଦ୍ୱାଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ । ଚୈତନ୍ୟ ଉବାଚ ।

କହେ ଚୈତନ୍ୟ ଶୁଦ୍ଧଚେତା । ଶୁଣ ସୁମନ ସାଧୁକଥା ॥
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶ୍ରେଷ୍ଠକ୍ଷେତ୍ରେ । ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ସମୟରେ ॥
ଗୋବର୍ଦ୍ଧନପୁର ବୋଲି ନାମ । ଗ୍ରାମମାନଙ୍କ ମୋକ୍ଷସ୍ଥାନ ॥
କଣ୍ଠିଆ ଜାତେ ଗଙ୍ଗାଧର । ସେହି ଗ୍ରାମରେ ତାର ଘର ॥
ଲବଣୀ ନାମ ତାର ସ୍ତ୍ରୀୟ । ସତୀ ସାଧବୀ ସ୍ୱାମୀପ୍ରିୟା ॥
ପୁତ୍ର ଦୁହିତା ତାର ନାହିଁ । ଚଉଁକ ଶୋଚନା ନଥାଇ ॥
ସେ ଅତି ପତ୍ନୀ ଅଛି ଏକା । କରଣ ଅପଣା ସେବକା ॥
ପଦସ୍ତ କର ଭଜ ଭଣି । ସୁଦେ ଦଣ୍ଡ ନେଉ ଗ୍ରାଣୀ ॥
ନାନାତ ଶତ୍ରୁଭଙ୍ଗ ସେତେ । ତେଣେ ଶୁଦ୍ଧେ ଚିତ୍ତଜ ଯତନେ ॥
କରଣ ଶ୍ରୀହରି ଭଜନ । ସେବା ଦସ୍ୟରେ ଶୁଦ୍ଧମନ ॥
ଏକ ଦୃଷ୍ଟରେ ହୋଇ ସ୍ୱାମୀ । ଯେବନ୍ତ ସାଧୁଜନ ଦେଖି ॥
ଏମନ୍ତେ କେତେ ଦିନ ଗଲା । ଦୁଃଖ ଦୟୁଣ ଅଇଁ ଦେଲା ॥
ଏକେକ ଏମନ ସମୟେ । ପତ୍ନୀ ତା ଅତି ଅଟେ କହେ ॥
ହେ ସ୍ୱାମୀ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ । ଦେବେ ମୁଁ ହେଲି ଦୁଃଖମାନ

ଘର ବାହାର ଵଣ ଘରେ । ଥୋକେ ବୋଲନ୍ତି ହାଟବାଟେ
ଶୋଭୁ ଏ ଅଙ୍କୁରୀ ମୁଢ଼ । ମୁଁଛି ମୁଖରେ ନ ଦେଖ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଥୋକେ ଲୋକ । ଉଁଛନ୍ଦ ହୋନ୍ତି ମୋର ଗାତ ॥
ଯୋଜାଏ କଥା ନ କହନ୍ତି । ଦେଖିଲେ ମଥା ଗୋଡ଼ ଗାନ୍ତ ॥
ଏଣୁ ମୋ ହୃଦୟ ଅଳୁଳ । ଘଣ୍ଟିଲେ ନାହିଁ ଆଦମୁକ ॥
ଅଗ୍ନି ଲଗ୍ନରେ ମୁଖ ନାହିଁ । ସେଵିରେ ପାରିବା ତା ନାହିଁ
ଏଥକୁ ଗ୍ରାନ୍ଥଣ ଲୁମର । ଗୋଟିଏ ଦକ୍ଷ ଭୂତ୍ର କର ॥
ବୋଲୁଲେ ଅପ୍ରଣା କୁଳକୁ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଵରଦ୍ରର ଘରୁ ॥
କହ ଦେଲଣ ରାଜୁ ଦର । ଜଣି ତୈଜ ଅଣ ଏକ ପୁତ ॥
ଖାଇବା ପୁଷପମ କଉ । ଏ ଉକଳଙ୍କୁ ହେବା ଗାଉ ॥
ଭରଵା ଶର ଅପବାଦୁଁ । ଘରେ ବୋଲିଵେ ସାଧୁ ସାଧୁ ॥
ମୋ ମନେ ଯୋଗାଏ ଏ କଥା । ତା ଶୁଣି ବୋଲେ ଧଜ ବର୍ଷ ॥
ଭଣ୍ଡାରେ ଆଳକ ଅଣିବା । ପୁଷ୍ପର ସମାନେ ପାଳକ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲ ଉଳକଲ୍ । ଖାପୁରୁ ଶୋଭନେ ମିଳଲ ॥
ପ୍ରବେଶ ପୁଷ୍ପକାର ଘରେ । କହନ୍ତି ମନ ଦେଇ ତାରେ ॥
ଶୁଣ ଲକ୍ଷଣ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜାଣି । ବୃଷ ଉତ୍ତମା ଗୋଟି ଆଣି ॥
ଆଣି ତା ଯତ୍ନି ଅଠେଇ ଦେଲ । ଜେ ଖଣି ଯତ୍ନାଳ ବୋଇଲ ॥
ଏହୁଟି ଗଡ଼ ମୂର୍ତ୍ତି ଦାତା । ଏହୁଟି ଜୀବର ଜଗତା ॥
ଏହାକୁ ପୂଜ ଜାଣ କର । ସନ୍ତୋଷ ଦେବ ଭଲେ ତଥ ॥
ଦୁନ୍ଧ ଦ୍ଵ ଦେବଗଣେ । ଏହାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟନ୍ତି ମନେ ॥
ଏ ଦୃଢ଼ କଲା ଅନ୍ୟ ଜନେ । ନାହିଁ ଜଗତ ଭଣ୍ଡାରରେ ॥
ଏଣୁ ବେତାଳ ବୃଷଭରେ । ଭକ୍ତିରେ ସେବ ଏକଚିତ୍ତେ ॥
ଯାହା ବାଞ୍ଛିବୁ ତୋର ମନ । ତାହା କରିବେ ଏହୁ ପୁନ ॥
ତା ଶୁଣି ଆନନ୍ଦ ମୁନସ୍ତ । ବୃଷ ଉତ୍ତମା ଗୋଟି ଧର ॥
ସ୍ନାନ ମାର୍ଜନା କରାଇଲେ । ଦର୍ଶ ଆପନେ କଶାଇଲେ ॥

ଉତ୍ତମ କ୍ଷୀର ଘର ଗାଭ । ଭକ୍ତ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ନିବେଦନ ॥
ଭକ୍ତର ଭକ୍ତି ଭାବ ମନେ । ପୁଷ୍ଟ ପାଇଲ ଏତେ ଦିନେ ॥
ଏହାଙ୍କୁ ପୁଷ୍ଟ କଲେ ମଣି । ମୁଖେ ଭକ୍ତକୁଁ ଦେଲ ଆଣି ॥
ଏମନ୍ତ ଚିନ୍ତାଇ ଆଦର । ସେବଣ ହୋଇଲେ ଆଦର ॥
ପୁଷ୍ଟ ଶଯ୍ୟାରେ ଶୋଇନ୍ତେ । ଭଇଲ କୁଙ୍କୁମ ଅଙ୍ଗରେ ॥
ମନ ନ କର ନଡ଼ ନଡ଼ । ପ୍ରାହାର ମାରନ୍ତା କରନ୍ତ ॥
ଭକ୍ତର ଭବନ ଯିବାବେ । ପାଇଁ ଲେଖୁଅଛି ଉତ୍ତେ ॥
ନାନା କୃଷ୍ଣେମ ବେଶ କରି । ନାନାଦି ଅଳଙ୍କାର ଧରି ॥
ଭାଳକ ଠାରେ ସ୍ନେହ କୈତେ । ସେହ ଲୀଳାରେ ସ୍ନେହ କଲେ ॥
ସେତେ ଅନନ୍ତ ଧନମାନ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କର ନିବେଦନ ॥
ଶରୀର କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦେହ ପ୍ରାଣ । ଭୋଗ୍ୟରେ ନ ସ୍ୱୟନ୍ତ ପାଣି ॥
ଦେହ ଭରଥ ବର୍ଣ୍ଣଭୋଗ । ପଶୁ ଶ୍ରୀପଳ ଭଦଳୀ ॥
ଗ୍ରାମକୁ ଯେତେ ବଳା ଆସେ । ଭଣି ଦଣ୍ଡ ପୁଷ୍ଟ ପାଉସେ ॥
ଅଜର ଯେତେ ଭଣିଜାର । ପିଅର ଭଲେ ଦେଶ ପୁର ॥
ସେବା ଅଣୁଙ୍କ ଦ୍ରବ୍ୟମାନ । ଭଲ୍ଲ ସେ ଆସେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ॥
ଆଗର ଅତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦେଲେ । ପୁଷ୍ଟଙ୍କୁ ଦେବାର ସମୟେ ॥
ଦେବଶ ହେଲୁଅଛି ସତେ । ଦଅଇ ଦେଲି ପୁଷ୍ଟଙ୍କରେ ॥
ମାତାପିଁ ଅତି ସ୍ନେହରେ । ପୁଷ୍ଟକୁ ଥାଉ ଭୋଗ ଲରେ ॥
ଏତ୍ତେ ନ ଛଡେ ପୁଷ୍ଟ ଧାର । ପୁହ ଭାଇଡ ଭାବୁ ବଶ ॥
ବଇଭ ଯୋଗେ ସେ ସୁଭଙ୍କ ।' ସେତେ ଭଦଇ ପୁହ ଭାର୍ଯ୍ୟା ॥
ନଇତେ ହୋଇ ଲଭ ଲଭ । ପୁଟେ ଭଟେଶି ଥାଇ ମନ ॥
ଏତେ ଆତୁଆଇ ଦେଖି । ଦେଖିଲେ ହେଉଅଛ ମୁଖି ॥
ଭେଟେଟେବେଳରେ ଭୋଜେଲ୍ଲୁ । ଭୋଜନ ଯାଇ ଏକ ଛଳ ॥
ମୁଁ ହୃଷ୍ଟ ଦାସ୍ୟଣୀ ମନ । ଭୋଜେ ଏକାକ ଛକ ଯାଇ ॥
ଏମନ୍ତ ଚୋଇ ଦତ୍ତୁଦେ । ଭୁମ୍ପିକ ଦେଇ ଅଷ୍ଟ ସୁଷେ ॥

ଏହି ପ୍ରକାରେ ସେ ସୁକନ୍ତ । ହେବନା କରୁଥାଇ ନନ୍ଦ ॥
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପୁତ୍ର ଗ୍ରାସ୍ୟେ ମଣି । ଅନନ୍ୟ ଜାଣେ ସେ ତରୁଣୀ ॥
ଭାବନ୍ତି ତାହାଂ ଶତଗୁଣେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପୁତ୍ରପ୍ରାପ୍ୟେ ମନେ ॥
ଏମନ୍ତେ ଗଲ୍ଲ କେତେଦିନ । ଏଥିଉତ୍ତରୁ ଶୁଣ ମନ ॥
ବନେକ ଗଙ୍ଗାଧର ବାସ । କହିଲ୍ଲ ନନ୍ଦ ପତ୍ନୀ ପାଶ ॥
ପାଉଛୁ କଣିକ ନିମନ୍ତେ । ପୁତ୍ର ଲଭିଲ୍ଲ ଏତା ଚୋତେ ॥
ସଦେଶ ଲୁ କେଣିକ ନ ଯିବୁ । ଘରରେ ପୁତ୍ର ପାଶେ ଥିବୁ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି କେଗ କର । ନାଲ୍ପଦ ଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଲଭ ॥
ଭଣାଇ ପୁତ୍ରର ଅଙ୍ଗରେ । ଚଳଲେ କଣିକ ନିମନ୍ତେ ॥
ଚଲୁ ନବେଶି ପୁତ୍ର ପାଶେ । ଦୁଲ୍ ଦଳଇ ଦେଶେ ଦେଶେ ॥
ଏମନ୍ତେ ଛଦଦିନ ଗଲ୍ଲ । ତାହାଙ୍କୁ ଛନ୍ଦପୁର ହେଲ୍ଲ ॥
ସୁତ ନ ଦେଖି ଛନ୍ଦ ଛନ୍ଦ । କହି ସେ ପୁଲକନ୍ତି ଧନ ॥
ପୁତ୍ର ନିମନ୍ତେ ସେ ଅତୁଳ । ଛଣି ଅଣିଲ୍ଲ ଉଦ୍ଭୁକା ॥
ସେତ ଅନନ୍ତେ ଚଳଗଲ୍ଲ । ଗ୍ରାମ ନିକଟେ ଯାଇ ହେଲ୍ଲ ॥
ବଳବେ ବୃଦ୍ଧ ଗଙ୍ଗାଧର । ଶୁଣନ୍ତେ ଅଛି ଗୌରବ ॥
ଶୀଘ୍ର ଶ୍ରଦ୍ଧେ ସେ ଚଳିଲ୍ଲ । ପଡ଼ିବା ଭିତରେ ପ୍ରାଣ ଗଲ୍ଲ ॥
ଗୀତ ଶିକାର ଦେଖେ ତାର । ଭାଳନ୍ତି ଅରେ କୃଷ୍ଣ ମୋର ॥
ଦେଖିଲ ନାହିଁ ତୋ ଶ୍ରୀମୁଖ । ମୁଁ ପାପୀ କହିଲ ମୂର୍ଖ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲେ ପୁଣ ପୁଣ । କୃଷ୍ଣ ସୁମରି ଗଲ୍ଲ ପ୍ରାଣ ॥
ତାହା ଦେଖିଣ ଗ୍ରାମଲୋକେ । କହିଲେ ତା ପତ୍ନୀ ସମୀପେ ॥
ଜୋଗଲେ ଶୁଣ ଅତେ ପତ୍ନି । ଅଇଲେ ତୋ ପତି ଦେଖ ॥
ଗ୍ରାମ ବାହାରେ ଅଛି ଶୋକ । ଦେଖିଲେ ସିତ୍ରେ ପ୍ରାଣ ନାହିଁ ॥
ତାହା ଶୁଣିଣ ମହାପାପ । ଦୁଃଖୁଦେ କଲ୍ଲ ସ୍ଥିର ॥
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋକଭର ହୋଇ । ମିଳିଲ୍ଲ ପୁତ୍ର ପାଶେ ଯାଇ ॥
ଭାଳନ୍ତି ଅରେ କୃଷ୍ଣ ମୋର । ଅଉଷ ଲୋକଙ୍କ ସୋଦର ॥

ସନକାଦିକ ତତ୍ତ୍ୱମଣି । ଭକ୍ତୋଦ୍ଧାରକ ବର୍ଣ୍ଣାର୍ଣ୍ଣି ॥
ଏ ବୁଦ୍ଧି କହିବ ମୁଁ ଏବେ । କାହିଁ ତୋ ପିତା ମନ୍ତ୍ର ଦେବେ ॥
ଏଥକୁ କହ ବୁଦ୍ଧି ମୋତେ । ଦେଇ ପୁତ୍ର ପଣ୍ଡୁଲ୍ଲ ତୋତେ ॥
ଘା ଶୁଣି ପ୍ରହ୍ଲ ଉତ୍ତର । ଜଗନ୍ନାଥଂ କଣ୍ଠସ୍ୱର ॥
ବୈକୁଣ୍ଠବାସୀ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ । ଭକତଙ୍କର ଦେବସ୍ୱାମୀ ॥
ଭକ୍ତେଣ ଦ୍ୱୋଷଲେ ବସୁଧେ । ବୋଲଲେ ଶୁଣସି ଗୋ ମାଏ ॥
ଲିପ୍ତେ ଜଗାର୍ଦ୍ଦି ତନ୍ତ୍ରାକର । ପଦ୍ମଶ୍ରମରେ ପିତା ମୋର ॥
ଜଦ୍ଧା ସେ ଯାଇକ୍ରୁ ସିକା । ଲୁ ଯାଉଁ ତୋଳଅଣୁ ଜଣା ॥
ବୋଲରୁ ଏକା ପୁତ୍ର ଲ୍ଲହ । ଜଣାଂ ଏଠାରେ ଅଦ୍ଭ ପଦ ॥
କହୁଜ ଉଠ ସବୁ ସିକ । ପୁତ୍ର ସେ ତେଣେ ଜାଦୂହିକ ॥
ଉଠାଇ ଦେଇଅପ ତାତ । କହୁଜ ଭଇଯାଏ ମାତ ॥
ପୁତ୍ର ଶ୍ରମୁଖଂ ଏହା ଶୁଣି । ଅଦ୍ଭ ଅନଲେ ସେ ତରୁଣୀ ॥
ତଇଣ ଭଲ୍ଲ ଅଦ୍ଭ ତେବେ । ମିଳଲ୍ଲ ଭଜ ସ୍ୱାମୀ ଅଗେ ॥
ଦେଖିଲ୍ଲ ପ୍ରିତେ ପ୍ରାଣ ନାଧଂ । ଅଜାଣେ ପଡ଼ିଣ ଅଢଲ ॥
କୃଷ୍ଣ ବୈଇଣ ତାର ମାଥ । ବୋଇଲ୍ଲ ଉଠ ପ୍ରାଣନାଥ ॥
ଏକା ପୁତ୍ରକୁ ଛଡ଼ ସୁଧଂ । ଅଖିଲ୍ଲ ସଙ୍ଗେ ଦେଖ ନାଧଂ ॥
ଏବେ କହୁଣେ ସିକା ଦ୍ୱଳ । ସେ ପୁତ୍ର ସେବା ଅମ୍ଭ ମୂଳ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲିଂ ସେ ସୁନ୍ଦରୀ । ପ୍ରାଣ ପାଇଲ୍ଲ ନୃପ ପଢ ॥
ନୃପ ଉଠିଲ୍ଲ ପ୍ରାପ୍ତ ବୋଲ । ତସ୍ମ ନଇଣ ଦେଲ୍ଲ ଷଧଂ ॥
ଶାସ୍ତ୍ରେଣ ଭଜ ନାସ୍ତି ଦେଖି । ବୋଇଲ୍ଲ ଶୁଣ ଅଗୋ ସଖି ॥
ରୁ ଜଣା ଏଥକୁ ଅଇଲ୍ଲ । ଜହ ମୋ ପୁତ୍ରକୁ କହିଲ୍ଲ ॥
ଏହା କହନ୍ତେ ଦଉ ଜଣା । ଆସି କହିଲ୍ଲ ସତ୍ୟକଥା ॥
ନୃପଂ ଶୁଣନ୍ତେ ବେଦ ପ୍ରାଣି । ତଇଲେ କୃଷ୍ଣ ବୁଦ୍ଧ ବୁଝି ॥
ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଦଉପୁର । ଯାଇଣ ଗ୍ରହୃଷ୍ଟ ଛମୁର ॥
ସେବା ଅପୂର୍ବ ଉତ୍କମାନ । ପୁତ୍ରରେ କର ନବେଦନ ॥

ଅଛି ଅନେକ ପୁଣ୍ୟ ନେଇ । ଯେ ଜନ୍ମ ଅପନେ ବଖାଇ ॥
ଏକଥୁ ଅନେକ ଭଣ୍ଡାର । ସୁବର୍ଣ୍ଣର ରତ୍ନ କୁମ୍ଭ ଦେଇ ॥
କରନ୍ତୁ ଯେତେକେ ଧନ ଗୀର । ଅଜର କେ ପାଇବ କହି ॥
ଅଛି ଶତଶ କୋଟି ସ୍ଥଣେ । ଯେବକେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦଇଣେ ॥
ଏମନ୍ତେ ଦକସ ଖେଷରେ । ସ୍ୱପ୍ନେ ଶ୍ରୀସ୍ୱନ ସମସ୍ତରେ ॥
କୋଇଲ୍ ଗଙ୍ଗାଧର ଦାସ । ହେ କୃଷ୍ଣ କମଳାବଳାପ ॥
ଅଶେଷ ଲଭର ଭରତା । ଚତୁର୍ବର୍ଗ ଫଳ ଦାତା ॥
ଭକ୍ତଙ୍କୁ ପୁଣ୍ୟ କରି ଗାଇ । ମୋ କଣ୍ଠ ନ ଗଲ୍ ଛପାଇ ॥
ଏ କୃଷ୍ଣଭାଗେ ଗ୍ରାମ ଦେଣ । ଭୁଲି ମୁଂ ନ ଗଲେ ଅବଧ୍ୟ ॥
ସ୍ନେହନ ନ ମିଳେ ଅଙ୍କୁ । କେ ଅଛୁ ଅହା ବୋଲବାଲୁ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲନ୍ତେ ପିମ୍ବର । ତାହା ଜାଣିଲେ ଚକ୍ରଧର ॥
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କୃଦସରେ କହେ । ହସି ବୋଲନ୍ତି ଦେବସ୍ୱକେ ॥
ହେ ଭାଗ ମାତ ଏବେ ଶୁଣ । ଚନ୍ଦ୍ରା କରବା ଅକାରଣ ॥
ମୋ ପଦ୍ମ ପୁଣ୍ୟ ଆଣି ଆଣି । ଦେଲେ ତାହାଙ୍କୁ ଦଶ୍ ଅଜ ॥
ଯାହା ଜାଣିଛ ଭକ୍ତମନେ । ତାହା ମିଳବ ସନ୍ଧି ଧ୍ୟାନେ ॥
ଏକଥା ଅଟଇ ପ୍ରମାଣ । ଫଳକୁ ନାହିଁ ଏଥେ ଜାଣ ॥
ଏବେ ତୋ ଜାଣି ଯିବ ହେଉ । ତୋ ସରେ ଧନ ପୂର୍ଣ୍ଣଥାଉ ॥
ଏମନ୍ତ ଆଜ୍ଞା ଭାବୁ ଦେଇ । ମନୁଷ୍ୟ ମତେ ସ୍ୱକଗାଣ୍ଡ ॥
ତତ୍‌କ୍ଷଣେ ହେଲେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ । ପିଅର ଶୁଣି ଏ ବଚନ ॥
ଉଠି ଆସିଲା କେଉଁଠାରେ । ଦେଖିଲ୍ ସରେ ପୁଣ୍ୟ ନାହିଁ ॥
ତତ୍‌କ୍ଷଣେ ଦେଖିଲ୍ ଭୁବନ । ପୂରି ଅଛଇ ବହୁ ଧନ ॥
ପୁଣ୍ୟକୁ କ ଦେଖି ନସ୍ତ୍ରେ । ଭକ୍ତର ଉଲ୍ଲ ଭାବ ମନେ ॥
ସେ ହର ଜାଣି କନ୍ଦୁରକୁ । ଯାହା ମଧ୍ୟମା ମହାମେରୁ ॥
ରକତ କନେ ବସ୍ତ୍ର ଚାର । ଦିଏ ହୋଇବ ଯତ୍ନ ଘର ॥
ଖାଇଲ ଜାଣିଫଳ ଥାଇଁ । ଅଧିକେ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ॥

ମୁଁ ମୂଢ଼ ମନକୁ ତାଂ କଲି । ଧନର ଲୋଭରେ ମାତଲି ॥
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ହରାଇଲି ମୋର । ଭଯ କରଇ ଧନ ଚୋର ॥
ଏମନ୍ତେ ଧନ୍ଦୁ ଗୁଣ ଗୁଣି । ରୋଦନ କଲେ ବେନ ପ୍ରାଣୀ ॥
ଅହା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କାହିଁ ଗଲ । ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନ ନେଲ ॥
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ପଛରେ ପକାଇ । ଛାଡ଼ି ଯିବାର ନ ଯୋଗାଇ ॥
ତୁମ୍ଭର ବନା ଗାଗି ଗାଉଁ । ଆଉଣ କି ଲୋକ କରଇ ॥
ଥାଉ ନ ଥାଉ ଏ ଜୀବନ । ଯେବେ ଛାଡ଼ିଲୁ ମୋ ନନ୍ଦନ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଗଙ୍ଗାଧର । କୃଷ୍ଣ ସ୍ମରଇ ଶତେବାର ॥
ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ିଲା ଜଡ ଲେଲେ । ତା ଦେଖି ସତୀ ଧରି କୋଳେ
କୋଳରେ ଧରି ଏ ଜୀବନ । ଯେବେ ଛାଡ଼ିଲୁ ମୋ ନନ୍ଦନ ॥
ଆଜଇଁ ଗଲେ ପତି ମୋର । କୃଷ୍ଣ ସ୍ମରଇ ଶତେବାର ॥
ପତି ପୁତ୍ର ହେଲେ ଅନ୍ତର । ଆଉ କି ପ୍ରୟୋଜନ ମୋର ॥
ଏ ଜୀବ ଥିବ କି କାରଣ । ଚିନ୍ତିଲି ସ୍ୱାମିର ସଙ୍ଗେଣ ॥
ସ୍ତ୍ରୀଜନମାନଙ୍କର ଧର୍ମ । କରଇ ଉଚିତ ସେ କର୍ମ ॥
ଅନଳ ଜାଳି ପତି ସଙ୍ଗେ । ପଶିବ ତହିଁ ମଧ୍ୟେ ବେଗେ ॥
ଏମନ୍ତ ଚିନ୍ତିଣ ସୁନ୍ଦରୀ । ତକ୍ଷଣେ ଗାଢ଼ିଲା ଖଟଶି ॥
ଦରବ ଦେଖି ସେ ଯୁବକ । ସେତେକ ଧନ ତା ପତନି ॥
କଡ଼ ଲୁଗାଲୁ ଚୋରଇଲ । ଅନେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ହସ୍ତେ ନେଲ ॥
ସ୍ୱାମି ବରଜୁ ପାଖକରେ । ଧନ ସେ ନେଲ ସୁଖଂ ମନେ ॥
ସେତେକ ଧନ ଭାର ଥିଲା । ଯେଣୁ ଧର୍ମାରେ ନଇଁଲା ॥
ସକଳ ଧନ ନେଲ ଯାଇ । ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପଛରେ ଧାଇ ॥
ନାନା ଉତ୍ସବ କରଇଲ । ଗ୍ରାମ ବାହାରେ ଚଳଇଲ ॥
ଚନ୍ଦନକାଷ୍ଠେ ଅଗ୍ନି ଜାଳ । ଅନେକ ପୁଷ୍ପ ତହିଁ ଢାଳ ॥
ପତି କୁଣାଙ୍କୁ ଜଣସୁଖ । ପାଉ ଜଳିଲା ଅଗ୍ନି ଲୋକ ॥
ଅତି ପ୍ରଗଳ ଚନ୍ଦନ । ଯୋଡ଼ିଲା ଭଜନ ମଣ୍ଡଳ ॥